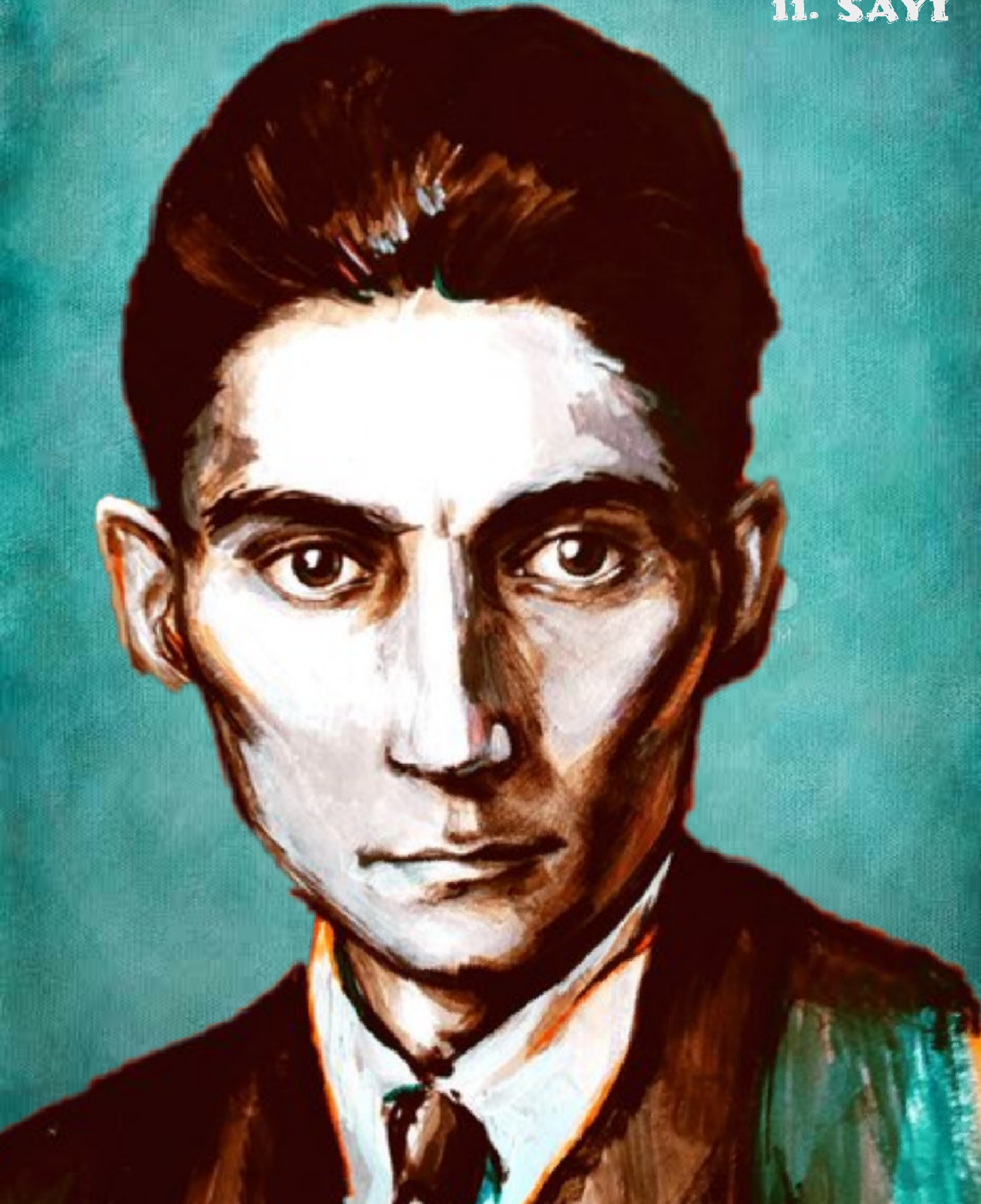

YAZI-YORUM

11. SAYI

YAZI-YORUMDAKİLER

KİTAP & YAZAR İNCELEME

Ceyda Oktay | Körleşme
Nur Yüksel Öztürk | Felatun Bey Ve Rakum Efendi
Fırat Işıkgil | Kerim Korcan

SİNEMA & TİYATRO

Deniz Güneysu
Bir Zamanlar Anadoluda

Evren Erbatur
Dünya'nın Tiyatrosu
2019 Dünya Tiyatro Günü Mesajı

ÖYKÜ

Ömer Kaya | Çürük Meraklar
Büşra Canbaz | Kamil Bey Olmak
İlknur Demir | Kül'ün Anlattığı
Zeynep Yağmur Karagülle | "Ben" 'im
Şeyma Dinç | Blank
Hüban Seda Aras | Gözyaşlarının Aşkı
Özlem Y. Uçak | Onuncu Katın Penceresi
Semiha Kaya | Sen Ay'sın
Vildan Külahlı | Teferruat

DENEME

Ahmet Can Şahin | Sevda Sağanağı
Sevgi Ozan | Benliği Yadsıyan Kadın
Murat Akgündüz | Duvarda Asılı Saat
Semra Oğuz | Yalnızlığın Başa Çıkabilirliği
İsmail Buğdaycı | Şiirin İntihara Bakışı

ŞİİR

Fırat Işıkgil | Nisan'dı Adı
Aslı Ocak | Sancı
Edip Çakı | Kesik Kağıt
Fikret Çelik | Güzel Atlar Ülkesi
Ali Çiftçi | Korkak Kahraman
Reşat Ok | Gül Satan Çocuk
Erman Şahin | Yüzünün Yalnız Tarafı
Ercan Gümüş | Tadı Başkaydı Yardım ve Yataklığın
Halit Dirkol | Öyle Gidiyorsun ya Hani
Cüneyt Aras | Pamuk Prenses Ve Ayna

ANLATI & MEKTUP

Beyza Büşra Erol | Benden Başkası
Emine Dal | İçimde Bir Köy
Nadya Aktay | Mektup

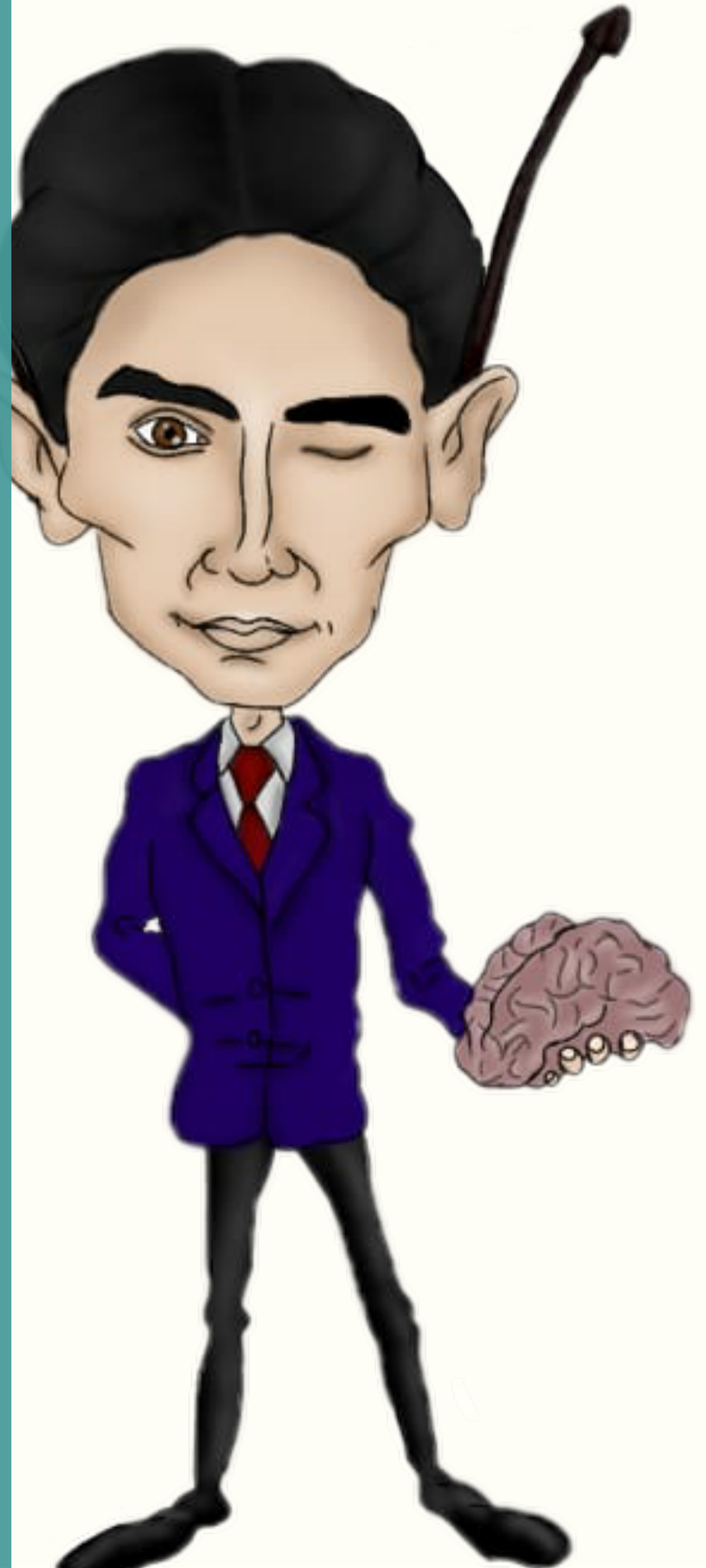
Emre Erbatur
Bir Kadın Korkusu Anlatısı Olarak
Franz Kafka'nın Cezalıları Kolonisi

Hatice Hamarat
Bir Kâinat Yılgını; Franz Kafka

Sevde Gül Kocalar
Franz Kafka'nın Altmış Beş Düşü

Beyza Büşra Erol
Milenaya Mektuplar

RÖPORTAJ
Lüset Kohen Fins

BİR KÂİNAT YILGINI;
FRANZ KAFKA

Hatice Hamarat

“Tanrı insanda kötü bir gün geçirmiş olmalı”

Franz Kafka

Tanrı: Franz Kafka'nın ölümünü emrediyorum.

Azrail: Yeryüzünde maalesef böyle biri zaten yaşamıyor Tanrım.

Kafka'nın hikâyesi yılgın bir denizden dünyayı izlemek gibi. Kendisi için bile tehlikeli olan bu derin adam yaşamı ve ölümü içinde barındırarak belki de en çok ölüme inanan tarafta. “İyi bir bakıma iç karartıcıdır” derken insanın yeryüzüne düşmeden önce ve sonradan devam edecek olan çilesini anlatmıştır. Yahudi olduğu için Almanların dışladığı, almanca konuştuğu için ise çeklerin barındırmak istemediği, hiçbir yere ait olmayan ve belki de bu aitsizlik duygusunu içselleştirip yazıtlarına işleyen bir yazar.bir kâinat yılgını...

Yalnızlığı el yordamı ile değil bütününü yakalamış ona tutunmuş ve bu tutunuşun izlerinde yazmıştır eserlerini. Bugün Kafka'ya tutunurken ben de zihnimi bolca yalnızlığa ve çürümüşlüğe bırakıyorum. Sanırım bu aynada kendini izleyerek, kendi şarkını söylemeye benzeyecek.

-Dünya ile olan savaşında Dünya'nın yanında ol.

-Nasıl yani? Bu ses ondan mı geliyordu? Ayna benimle dalga mı geçiyordu yoksa çıldırıyor muydum? Aynanın içindeki bana bu düşünce tutumu her şeyi çözebilecek mi sormak istiyordum. Başta kaybedilmiş hayatların ustası kendine pek yakışacak bir zihin bulmuş ve koltuğunu baş köşeye çekerek, düşüncelerimin penceresinden hayatı izlemeye başlamıştı bile. Bana dünyadan yana olmamı buyur ediyor, içimde açılan çukurlara kendini itiyordu. Başımı ellerimin arasına alıp, rutin işlerime dönmeye bu delice sisin arasından geçmeyi umut ediyordum. Ne boşa çaba....

Cennetin varlığını düşünerek cı süzgecinden geçirdiğim düşünceler arasında belirdi yüzü. Koca kulaklarını yüzüme doğru çevirdi.

-Yaklaşma!

-Aynayı yan tutuyorsunuz küçük hanım. Cennette yaşamak üzere yaratılmıştık ve cennet bize hizmet etmek için düzenlenmişti. Sonra yazgımız değiştirildi. Cennetin yazgısında da bir değişiklik oldu mu bu hiçbir yerde belirtilmiyor.

Elimde tuttuğum şey her ne ise vücudumun bir parçası haline gelmişti. Benimsemiştim onu, ellerimin arasında bir oyuk açıldığını hissettim. Cennet avuçlarımda bir cisme dönüşmüştü. Bir sorgunun yerine başka bir sorgu koyabildiğim için sevindim. O, bende bir ihtilâl başlatmıştı. İşte o an karşımda duran o açlık ustasına, duygu parşömenlerine yaşanmışlıkları yazan adama inanmıştım. Samsa karşımda duruyordu, bacaklarımın arasından yukarılara doğru ilerledi. Çığlıklarım yetersiz kalmıştı. Hayata Kafka'nın gözlerinden bakmaya başlamış ve galiba ona alışmıştım.

-Leoparlar tahtaya saldırıp kutsanmış şarapları içiyorlar, bu sürekli yineleniyor, sonunda önceden kestirilebilir bir nitelik kazanıyor ve ayinin bir parçası haline geliyorlar.

-Leopar falan yok ortada, bu delice!

-Aynada duruyor.

- O, sensin Samsa.

-Hayır benim, üzülme her şey düzelecek.

- Her şey düzgün zaten.

-Senin, sonunda...

Bir pencere kenarı bulmalıydım, odada dolandım, uzunca bir zaman. Bulduğum tek pencere gri bir duvara bakıyordu. Samsa bacaklarımın arasında gezinmeye devam ediyordu.

-Kim terk edilmiş bir hayat yaşar, ama yine de insanlar arasına karışma isteği duyarsa, kim günün değişik zamanlarını havadaki, iş durumundaki değişiklikleri dikkate alarak tutunabileceği bir insan kolu görmek isterse sokağa bakan bir pencere olmadan yapamaz.

Haklıydı. Yapamamıştım. Ben de Prag sokaklarında fazlalıklarını yollara bırakan yine de hafifleyemeyen Kafka'dan bir parça doğurmuşum. Sesim pencerenin en dip köşelerine çarparak bana geri dönüyordu. Sırılsıklamdım. Korkunç bir bulut üzerime uzunlamasına yağın bir yağmur bırakıyordu. Onun aynadaki görüntüsü silikleşmişti. Elime şarap kadehini alarak yeri kaplayan su yığınınına daldırmaya başladım. Bardak doldukça pencereden aşağıya boşalttığım su azalmıyor aksine artıyordu. Çabamın boşa olduğunu anlamıştım. Onu anlamıştım...

-Yol bir duraksamaysa, yolculuk bir karşılaşmadır küçük hanım.

Kan ter içinde kalmıştım. Ter damlaları yağmur yığınınına karışıyordu.

Bana baktı. Ona baktım. Ve tekrarladım:

Tanrı insanda kötü bir gün geçirmiş olmalı.

FRANZ KAFKA HAKKINDA;

20. yüzyılın ve Alman edebiyatının önde gelen yazarlarından biridir. Yaşamı boyunca pek tanınmayan Kafka, yakın arkadaşı Max Brod'a verdiği vasiyetinde tüm yazdıklarının imha edilmesini rica etmişti. Fakat Max Brod, Kafka'nın Viyana'da ölümünün ardından aksi yönde hareket ederek elindeki eserleri yayımlamaya başladı. Kafka, ölümünden sonra da olsa, dünyaca ünlü bir yazar haline geldi.

Eserlerinden özellikle dilimize Değişim ya da Dönüşüm adıyla çevrilen romanında işlediği konuyla 20. yüzyılın sanayi sonrası Batı toplumunun açmazını ve içine düştüğü yalnızlık ve yabancılaşma sürecini çok iyi gözlemlemiş ve işlemiştir.

Franz Kafka 3 Temmuz 1883'te orta sınıf bir Yahudi ailesinin ilk çocuğu olarak Prag'da dünyaya geldi. O zamanki milletler mozaigi olan Avusturya İmparatorluğuna bağlı Bohemya Krallığında yaşadı. Anadil olarak ilk etapta Almanca konuşan Kafka ailesi, Çekçe'yi de konuşabiliyordu. Ailenin en büyük çocuğu olan Kafka'nın iki erkek kardeşi küçük yaşta hayatlarını kaybettiler. Kız kardeşleri Yahudi soykırımında hayatlarını kaybettiler.

O sıralarda Prag'da genel olarak konuşulan dil Çekçe'ydii. Ufak yaşlarda da Bauer ile tanıştı. 1920'lerin başında tanıştığı Milena Jesenska, 20 yıl sonra 1944'de Alman toplama kampında hayatını kaybedecekti, onun üzerinde güçlü bir etki yarattı. 1923'te ailesinin etkisinden kaçmak ve yazmaya konsantre olmak için Berlin'e taşındı, orada da Dora Dymant adında bir sevgilisi oldu. Dora, Milena'dan şanslıydı Nazi Almanyasına direndi ve 1952'de Londra'da öldü.

1917'de Kafka verem olduğunu öğrendi. 1919 yılında geçirdiği ağır gripten dolayı hastaneye kaldırıldı. 1922'de emekli oldu, maddi durumu kötüydü ve sağlığı gittikçe bozuluyordu. Ömrünün son 6 haftasını sanatoryumda geçirdi. 3 Haziran 1924'te 41 yaşında yaşama veda etti.

Franz Kafka, hayatı baştan kaybedilmiş bir savaş olarak görse de bıraktığı eserler, onu hayatı yenilgiye uğratan ender insanlardan birisi yapmıştır.

Kafka eserlerinde insanın gizli kalmış korkularını, burjuva yaşamının sahte aile ilişkilerini, bürokrasinin çıldırtan işleyişini gözler önüne serer.

Albert Camus' un deyişiyile Korku Çağı yok olana dek o güncelliğini koruyacaktır.

“

Bir Kadın Korkusu Anlatısı Olarak Franz
Kafka'nın Cezalıları Kolonisi

”

Emre Erbatur

Franz Kafka'nın Cezalıları Kolonisi adlı uzun öyküsü suç, ceza, işkence, aydınlanma, sömürgecilik gibi konuların analizine elverdiği kadar erkeğin imgelemindeki kadın korkusunu, erkeğin bu korkuyu örtbas ve bertaraf etme çabasını ifşa etmesi bakımından da önem taşıdığını düşündüğüm bir metin. Kafka'nın çok katmanlı, belirsiz ipuçlarıyla dolu, alışıldık kutsallıkları sıradanlaştıran, bulanıklaştıran veya onların yararsızlığını ve gülünçlüğüne vurgulayan biçemi kimi zaman okumayı güçleştirip katlanılmaz kılsa da (Max Brod Kafka'nın vasiyetini yerine getirseydi keşke diye düşündüğüm zamanlar olmuyor değil) kadınsız bir dünyanın çoraklığını fazlasıyla duyumsatmaya yetiyor.

Herhangi bir yanlış anlamayı önlemek için hemen belirtelim, anlatıda hiç kadın yok değil. Bununla birlikte sevgili Duygu Asena'nın aziz hatırasının hep hatırlattığı gibi “kadının adı yok” ve “kahramanlar hep erkek”. Eski kumandanın, yeni kumandanın, mahkûmun, konuğun, hatta mahkûmla mendil kavgasına tutuştuğuna göre erin bile etrafında hep bir takım hanımların varlığı yadsınamaz. Ancak bu kadınlar, eski kumandan söz konusu olduğunda onun tahakkümünü destekler nitelikte ikincil dereceden var olurlarken, yeni kumandan söz konusu olduğunda ise cezalandırmada daha insancıl yöntemlerin uygulanması yönünde etkili olmalarından ötürü eski düzene yönelik bir tehdit unsuru olmaları bakımından yoklukları dilenen varlıklar olduğundan, anlatı ataerkil düzenin bakış açısından kadınsız ya da en kaba ifadesiyle yalnızca eski eril düzenin onayladığı kadınların var olduğu ya da kadınların artık erkekler için bir tehdit unsuru olarak görülmedikleri, kimi taleplerinin kabul gördüğü ve düzene kısmen entegre edilerek sus paylarının verildiği, görünüşte barışçıl, insancıl ve çatışmasız bir eril dünya özlemini somutlaştırmaktadır. Dolayısıyla, bu özlemin subayın sürekli olarak, alaycılık ve nefretle yinelediği ve bütün kadınları aynılaştırdığı “hanımlar” sözcüğünde somutlaşması bizi şaşırtmaz.

Üstelik, bu kimliksiz “hanımlar” dışında anlatının bütün karakterleri, eski kumandan, yeni kumandan, subay, konuk, mahkûm ve er, hepsi erkektir. Kadınların “hanımlar” gibi kokmaz bulaşmaz, sakınımlı, kadına da kıza da mesafeli, bu anlamda erkek egemen bir ahlak anlayışını dayatan, denetimli bir cinsiyet belirteci olan bir genelleme sözcüğüyle nitelenmesine karşın erkeklerin “beyler” gibi benzer bir cinsiyet belirteci işlevi taşıyan toptancı bir sözcük yerine, farklı toplumsal ve hiyerarşik konumlarını nitelercesine kumandan, subay, konuk, mahkûm ve er gibi bireysel unvanlarıyla karşımıza çıkmaları anlatı ortamının en temelde, kadınsız ama kadınlardan da kadınsızlıktan da bunalan, başka bir deyişle ne kadınlı ne kadınsız barınılabilen eril bir ortam olmasıyla örtüşmektedir.

Dolayısıyla, merkezinde suçlunun suçunu önleyici bildiriye bedenine hakkederek yazan ve bir süre sonra da suçlunun kan kaybından ölmesini sağlayan fallik bir işkence ve infaz aygıtı vardır. Söz konusu aygıt sömürgeleştirilen bir ülkedeki sömürgeci güçlerin buyruklarını somutlaştıran, sömürgeleştirilen ülkenin tarihini ve belleğini efendilerce, efendilerin dilinden yeniden yazarak yok eden ideolojik sistemin bir sembolü, onların iktidarının uzantısı olarak okunmalıdır. Eski komutan eski ataerkil düzenin bir temsilcisi, hükümdarın ve dolaylı olarak Tanrı'nın sömürgeci eli olarak düzeni sağlamakla, suçu, suçluyu, cezayı tanımlamak, infaz etmek, yerli uyrukların ve emri altındaki diğer canlıların yaşamına ve ölümüne hükmetmekle mükelleftir. Bu mükellefiyeti yazılı olarak emri altındakilerden biri olan subaya da aktarmıştır.

Subaysa kendisine aktarılan bu aygıtı, sistemi, düzeni hiç değiştirmeksizin, o düzenin katıksız itaatkâr bir parçası olarak sürdürmekle yükümlüdür. En ufak bir sapmanın arıza çıkarması, düzenin işleyişinde aksamalara yol açması kaçınılmazdır.

Ancak tarih ilerlemekte ve artık sömürgeler eski ataerkil esaslara göre yönetilmemektedir. Anlatıdaki kadınların, muhtemelen 19. yüzyılda sanayi devrimi sonrasında, toplumlara dayatılan savaşkanlık, milliyetçilik, tahakküm ve koruyup kollayıcılık ilkeleri çerçevesinde tanımlanan erkeklik anlayışına karşı barışçillığı, dayanışmayı, diyalogu ve karşılıklı yaratıcı etkileşimi savunan savaş karşıtlığı çerçevesinde geliştirdikleri ama zamanla kendi kendini yalanlayan ve bir tür parodiye ya da yanılısamaya dönüşen, cezaların daha insancıl koşullarda gerçekleştirilmesi gerektiği söylemleri nedeniyle yeni kumandanın eski kumandanın aygıtına yönelik ilgisizliği subayın devraldığı miras arasında çatışma unsuru yaratır.

Bu çatışma, bir parodiden ya da bir yanılısamadan kuvvet almaktadır çünkü eskinin yeni tarafından alt edilmesi, eskinin yerine daha iyi bir düzenin gelmesi anlamında bir çatışma değildir aslında. Sanırım Kafka'nın ironisinin keskinliği de buradadır. Kadınların eski kumandanın düzenine yönelik tehdit unsuru olmaları bir yana tam olarak ne istedikleri belirsizdir, çünkü söz konusu ceza ne kadar insancıl kılınsa da öldürücülüğünü korumakta, düzenin biraz yumuşatılmış haliyle devamını sağlamaktadır. Dolayısıyla kadınların insancıl müdahalesinin de yararsızlığı vurgulanmış olmakta, kadınlar bir kez daha toplumsal dönüşümde çok da etkili olmalarına izin verilmeyen etkisiz elemanlar olarak kendi kendilerine gelin güvey olmaktadır. Subayın yeni kumandanın yumuşak, kadınsı düzenine karşılık, eski kumandanın aygıtına ilişkin kadim esaslarını sürdürme çabası da bir kez daha, kadınsız ya da daha itaatkâr kadınlardan oluşan bir toplum özlemi içinde olduğu izlenimini vermekte ve aslında yeni kumandanın da eski kumandanın da aynı kadınsızlığa hizmet edişini pekiştirmektedir.

[1] Franz Kafka, Bütün Öyküleri, Türkçesi: Kâmuran Şipal, Cem Yayınevi: İstanbul, 2012 (3. Basım) içinde (s. 133-164). Öykünün metnine ilişkin tüm atıflarda bu kaynak esas alınmıştır.

Subay, eski kumandanın adaletiyle yeni kumandanın adaleti arasındaki sıkışmışlıktan kaynaklanan çıkmazını kendini düzene kurban edişiyile aşmaya çalışırken yukarıda bahsettiğimiz kadınların konumunun ve müdahalesinin yapaylığı ve yararsızlığı, aygıtın suçluya suçunu bellettirme yanılısamasından sıyrılmasında ve aslına rücu edip aslında basbayağı eril bir idam gereci haline dönüşmesinde belirginleşir. Subayın eski kumandanın esaslarını hakkettiği aklının korunağı olan başına gömülen aygıtın bir dişlisiyle can vermesi (aygıtın subayın beynine tecavüzü olarak da okunabilir) bu bakımdan anlamlıdır. Artık -miş gibi yapmaya, kaçak güreşmeye gerek yoktur, ister eski düzen olsun, ister yeni düzen olsun, düzen kendi sürekliliğini biraz yumuşayarak, biraz aksayarak, bozularak ama kendisini tehdit eden dişil harareti kimi düzeneklerle yatıştırarak istikrarlı bir biçimde sağlayacaktır.

Bu eril istikrar aslında anlatının da okura hissettirdiği gibi bir kabustur ve mahkûmla erin aynı sömürgecinin uyrukları olmaları sebebiyle yakınlık kurmaları, mahkûmun arkasından yırtılan giysisinin onu yarı çıplak kılan, başka bir deyişle kadınlaştıran, önlüğe benzer bir giysiye dönüşmesiyle ikisinin eğlenmeleri, kabusu hafifletmeleri, kadınların mahkûma hediye ettikleri mendiller için boğuşmaları, sona doğru konuğu eski kumandanın artık bir mezbeleye dönüşen bir meyhanenin bir yerinde küçük bir taşın altında önemsizleşen mezarına götürüp ona rehberlik etmeleri, Hz. İsa'nın İkinci Geliş'i'ni müjdeleyen Hıristiyanlık söylencesini andıran mezar yazısı aracılığıyla eski kumandanın peygambere benzetilmesiyle alay etmeleri yetmeyecektir. Onların alay ettiği konuyu, anlatı iyice silikleştirip değersizleştirir. Hatta bu değersizleşme bile kendi başına anlamını yitirecektir çünkü konuk entelektüel önemini parasal gücüyle pekiştiren biridir ve aslında dolaylı olarak, onunla aynı fikirde olmasa da yeni kumandanın, başka bir deyişle, subayın alaycı söylemi içinde "çevresindeki hanımların" sesine "gök gürlmesi adını" verdikleri, pagan Yunan Tanrı'sı Zeus'u hatırlatan muktedirin söylemsel değil ama uygulamada bir uzantısıdır. Subayı kurtarmak için pek bir şey yapmamış olduğu gibi meyhanede, eski kumandanın mezarı başında çevresindeki yoksulluğun dibindeki kişileri olmayacak duaya amin dedirten bir ölüye inat herkese para dağıtıp oradaki varlığını metalaştıran ve dolaylı olarak yeni kumandanın iktidarının ekonomik bir uzantısına dönüşümünü tescil edercesine sandalına binip sömürgecinin ayrılıp ana gemiye dönerken mahkûmla erin sandala binip kendilerini kadınlı bir dünyaya kavuşturmalarına izin vermeyecek, yeni kumandanın dolaylı olarak aldığı yetkisini eline aldığı düğümlü bir halatın ucunu, yani aygıttan sonra bir başka fallik nesneyi onlara sallayıp sandala binmelerine engel olarak somutlaştırır. Eril kadınsızlığın istikrarlı kabusu ve bunaltısı şekil değiştirebilir, mekanik, çarklarla dolu bir aygıtken düğümlü bir halata, bir tehdit ve ceza aygıtına dönüşebilir ama sonuç değişmez.

Sonuçta, subayın kendini aygıta yatırıp, mahkûmla erin bağlamasına izin vermeden önce buyurduğu gibi artık serbest olan mahkûmla er subayın cesediyle ve yeni kumandanın yumuşatılmış sömürgecinde hanımların aslında var edemedikleri bir insancılık yanılısamasında baş başa kalmaya yazgılıdırlar. Mahkûmun serbestliğinin iğretiliği konuğun döndüğü dünyanın özgürlüğünün aynı kadınsız, eril tahakkümün esneyen, bükülen istikrarlı bünyesiyle harmanlanacaktır.

Kendinle ilgili şeyleri ayrıntılı yaz bana, özellikle tasalarından söz et, aynı şekilde düşlerinden, istersen uzaktan bile olsa, bunun bir anlamı var.

Sevde Gül Kocalar

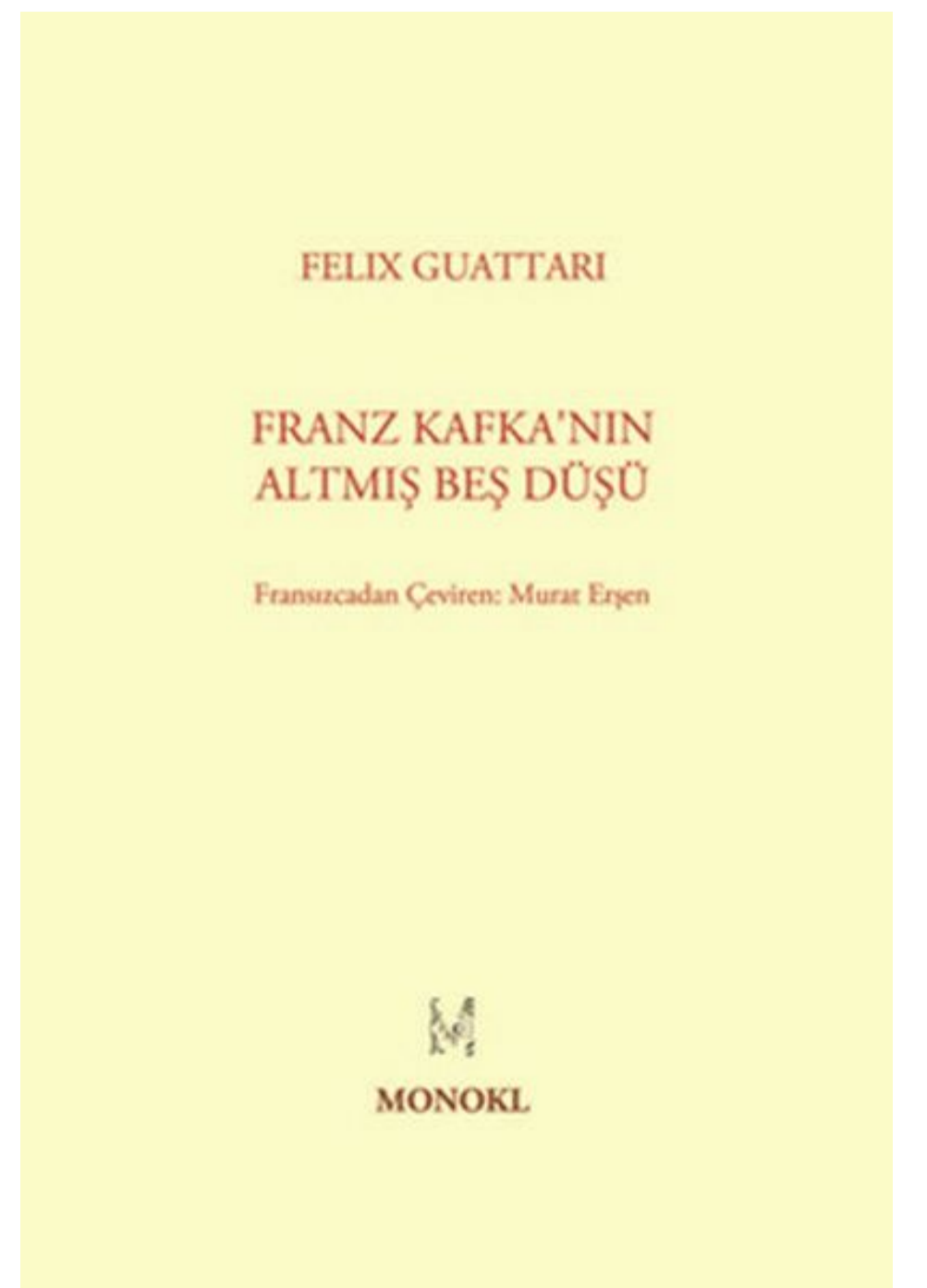
Kafka'nın eserlerini okurken -size de olur mu bilmem- ben bir anda bambaşka dünyalarda bulurum kendimi. Bazen inanılamayacak kadar sıra dışı, bazen toparlanamayacak kadar dibe batmış, bazen ulaşılamayacak kadar uzak, bazen hayal gücünün çokça ötesine varmış, bazen okuduğuna tek bir anlam veremediğim sayfaları atmış ama kitabı elinden bırakmamış, bazen bunu mu demek istiyor acaba diyerek metaforlarıyla derin kaoslar yaratmış başka başka dünyalar... Öyle ki okurlarını başka dünyalara davet eden böyle bir hayal gücünün gerçek dünyasını merak etmeden yapamıyor insan.

İşte kitabın yazarı Fransız filozof Felix Guattari bu sırada araya giriyor ve diyor ki belki de gerçek bir yaşamı yoktur. Kim bilir belki de Kafka düşlerde yaşıyordur. Bunun tamamen bir hayal dünyasında öyle kafasına göre meczuplar gibi dolaştığı anlamına gelmediğini belirterek devam ediyor: "Düşte gibi yaşıyorduydu yazdığı gibi düşlüyordur da belki."

Fransız filozof Felix Guattari, özellikle Freud'un Psikanalitik Kuramı üzerinde çalışmalar yapmakta ve kuramın tartışmalı tekniklerinden biri olan "Rüya Analizi"ne ayrı bir önem vermektedir. Haliyle Kafka'nın düşsel hayatı ve külliyatında sıkça yer verdiği düşleri Guattari'yi bu alanları birbirine bağlayarak derin bir araştırma yapmaya iter. Kafka'ya ait tüm mektupları, öyküleri, romanları inceler ve daha çok mektuplarında yer verdiği düşlerini bir araya toplar. Ardından bunların analizini yapma serüveni başlar.

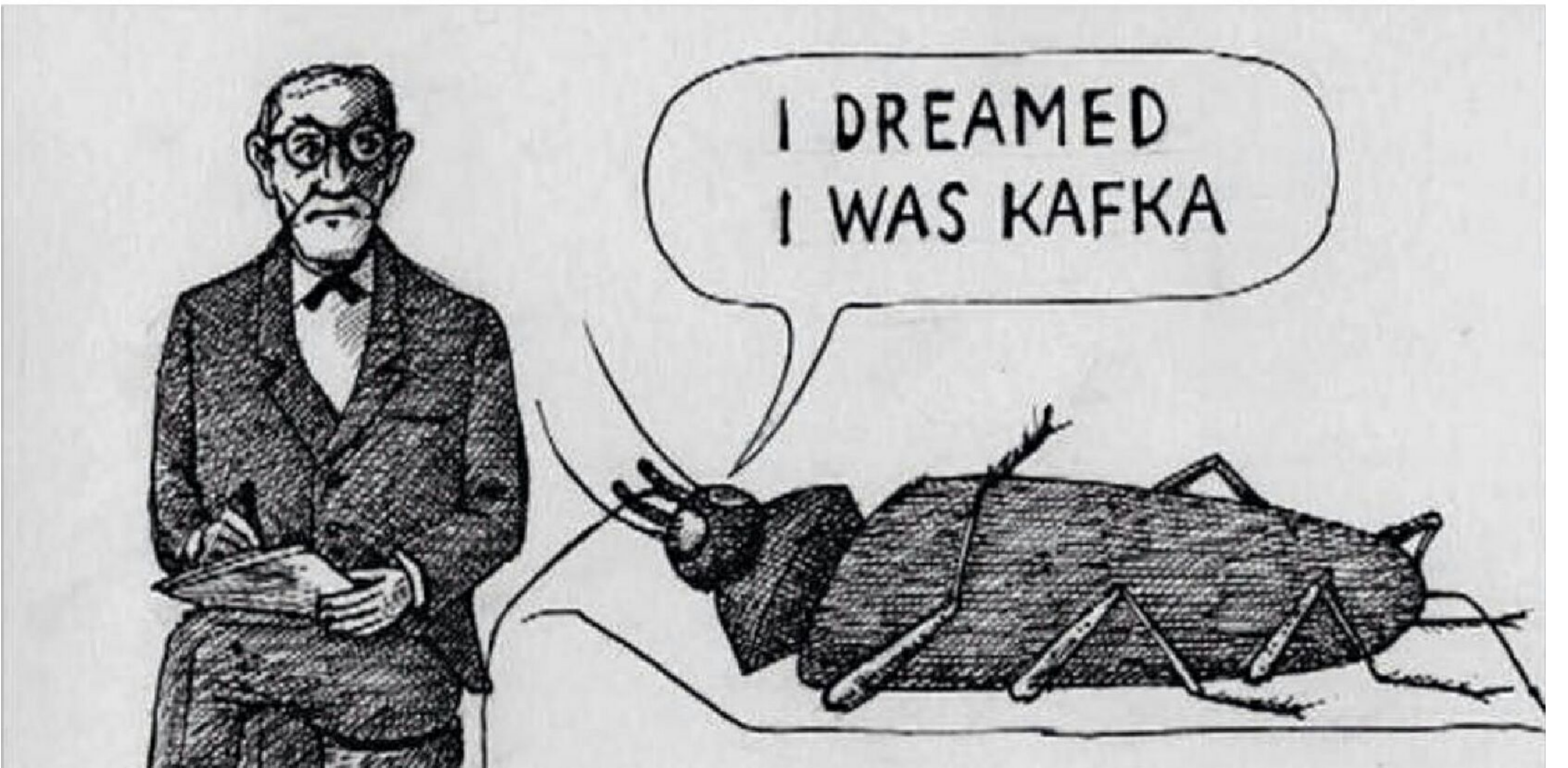
İsmi kadar kendisi de oldukça ilginç bir eser olan Franz Kafka'nın *Altmış Beş Düşü*, 2011 yılında okurla buluşmuştur. Aslında sadece kitap bu yılda basılmış demek daha doğru olur. Çünkü kitap, yazarın farklı yıllarda farklı dergilerde Kafka'ya dair kaleme aldığı yazılarının birkaçının bir araya getirilmesiyle okuyucuya sunulmuştur. İlk basımından bir sene sonra da Murat Erşen'in çevirisiyle Fransızcadan Türkçeye çevrilmiştir. İlk bölüm tamamen Kafka'nın külliyatından özenle seçilmiş düşlerine ve bu düşlerde bulunan imgelere, tekrarlı olaylara ve düşlerinin, hayatı ve eserleriyle arasındaki bağlara odaklanmıştır. İkinci bölümün ismi "Davalar ve Yordamlar"dır.

Bu bölümde daha çok hissettiğim Kafka'ya dair analizlerin Kafka'nın zihin haritasıyla, inançlarıyla, gerçek manada anlatmak istedikleriyle ne kadar uyuyuştuğudur ki bu bölüm düşlerine derinden değindiği ilk bölümden yaklaşık 8 yıl önce 1984'te yayımlanmıştır.

Yani aslında düşlerin analizi uzun zamandır sürmektedir ancak düzenlenerek yazıya dökülmesi hayli zaman almış, 2002'de "Le Magazine Litteraire" isimli Fransız derginin "Asi Kafka" dosya konulu dergisinde yayımlanmıştır. Kitabın üçüncü bölümü yine yazarın 1984 yılında bir sergi vesilesiyle yayımlanan bir dergi için kaleme aldığı yazısıdır: "Kafka'nın Bandı". Bu bölümde Kafka ve Kafkacılık hakkında genel düşüncelerini ifade etmektedir. Son ve dördüncü bölümde ise Guattari'nin "Bir Kafka Filmi Tasarısı" başlığı ile karşılaşırız. Bu bölümde Guattari detaylı olmasa da taslak bir film tasarısına yer vermiş ancak anladığım kadarıyla çalışma devam etmemiştir. 1980'lerde başlayan bu film tasarısının karalamaları endüstri amaçlı kullanılabilecek bir kuruma bırakılmıştır. İlk kez de bu kitapla okura sunulmuştur. Ancak kitabın bu kısmı benim gibi film ve senaryo tasarlama işlerinden pek anlamayanlar için oldukça karmaşık. Hele konu Kafka olunca oldukça karmaşık. Ancak bu konularla ilgilenenlerin bir hayli dikkatini çekebileceği kanaatindeyim. Müsaadenizle ben sizlere daha çok kitabın ilk bölümlerinden bahsedeyim.

Kitapta Kafka'nın altmış beş düşü Romen rakamlarıyla numaralandırılmış. Bunu belirtmek gerekiyor; çünkü başlarda Kafka'nın külliyatından alıntılanan düşleri, aynı zamanda kaynakça verilme amacıyla da numaralandırılmış ve okurken bunları düşlerin sıralaması olarak algılamak mümkün. Karıştırmayalım. Düşlerin analizine değinilen ilk bölümde mektuplarında yakınlarına -özellikle eski nişanlısı Felice Bauer'e, bir dönem aşk yaşadığı Milena'ya ve kız kardeşi Ottla'ya- anlattığı düşlerinde değindiği bazı ifadelerinin eserlerine yansıdığını da görmemiz mümkün. Nitekim bazı örneklerle Guattari bunları kanıtlıyor bile. Buradan hareketle bir soru takılıyor aklımıza; Kafka düşlerinden ilham alıyor olabilir mi? Bu çok büyük bir olasılık, çünkü kendi düşlerine ve yazının en başında kız kardeşi Ottla'ya yazdığı mektuptan alıntıladığımız cümlede de gördüğümüz gibi yakınlarının düşlerine verdiği önem oldukça büyük. Hatta Guattari burada çok önemli bir tesadüfe de değiniyor: Kafka'nın herkesten gizli eserlerini yazdığı sıralarda Freud'un "Düşlerin Yorumu" adlı eserinin yavaş yavaş dünya çapında üne kavuşmaya başladığını ve Kafka'nın bu kitaptan habersiz olmasının mümkün olmadığını söylüyor. Ancak düşlerde Freud'un anlamlandırmaya çalıştığı imgelere, olaylara karşı Kafka'nın düşlerdeki tüm belirsizlikleri olduğu gibi bir üretkenlik aracı olarak kullandığını söylemek her iki beyni biraz da olsa tanıyanlar için bile mümkün. Belki de kitap böyle hissetmeme neden olmuştur, bilemedim. Yazarın Kafka'nın düşleri bu şekilde kullanım biçimi için kullandığı ifade ise harika: "Türeşik/mutant bir öznelğin üretim süreci". Kim bilir, belki Gregor Samsa'nın doğuşu da böyle bir üretim sürecine dayanıyordu.

Franz Kafka'nın Altmış Beş Düşü, Kafka'nın mektuplarındaki düşlerine yer verdiği kadar, düşlerindeki mektuplara da oldukça değiniyor. Hatta bunu birbirlerine bağlı belirgin ipuçlarına dayandırıyor: sürekli bir mektup akışı, bir mektup makinesi (bu bazen bir insan kolu, bazen bir telgraf makinesi olabiliyor) ve bir veya birçok genç kadın. Düşlerinde gördüğü bu mektup akışı daha çok Felice ve Milena ile mektuplaşmalarıdır. Felice 'ye yazdığı bir mektupta düşünüyü şöyle anlatıyor misal: "Zarflardan istediğim kadar yazılı sayfayı çekip alabiliyordum ama zarflar hiç boşalmıyordu." Bahsedilen genç bir veya birçok genç kadınlarsa bazen telgraf makinesini çalıştıran kişi, bazen mektup yazdığı birinin dersine gelen birçok kişi, bazen mektup yazarken yazdıklarını arkasından okuyan kişi olabilmektedir.

Mektupların yanı sıra Kafka'nın düşlerine Guattari'nin Psikanaliz yaklaşımı açısından baktığımızda tekrarlı birçok imge ve olaya rastlamamız mümkün; başı veya vücudunu öne eğen birileri, dişler, köpekler, uşak kıyafetli kişiler ile farklı rollerde ve özelliklerde kadınlar gibi.

Yukarda bahsettiğimiz mektuplarında sık rastlanan düşlerinin eserlerine yansımalarına da değinecek olursak Guattari'nin örneklerinden birini aktaralım hemen. Kafka'nın düşünde Milena'ya ulaşmak için sürekli gidip geldiği Viyana'ya sonunda varması ancak Milena'yı korkunç bir nesneye benzetererek ona yine ulaşamaması ve yanında sürekli konuşarak kafasını karıştıran birkaç insanın varlığı eseri okuyan kişilerin aklını doğruca "Şato" ya götürmeye yetecektir.

Ulaşılamayan bir şato ve K.'nin iki yardımcısı... Bu kısa bilgiler kitabın yalnızca kısa bir gölgesi.

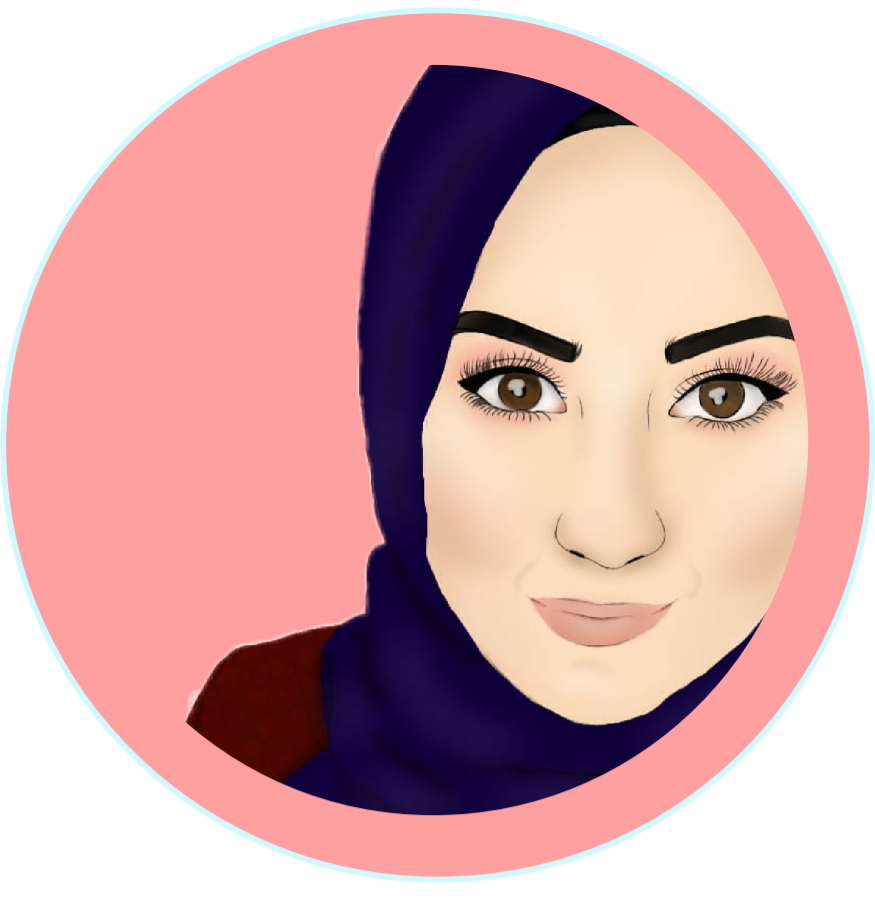
Guattari'nin Kafka'nın düşlerine dalışına daha yakından şahitlik etmek istiyorsanız kitabı tez vakitte edinmeniz gerekiyor.

Kafka'nın Dönüşüm eserini ilk okuduğumda Gregor Samsa'nın kendisinin de başlarda zannettiği gibi uyanmasını ve yaşanan her şeyin bir düş olmasını beklemiştim. Gerçek olmadığını bile bile gerçekle arasındaki bağa böyle odaklanmamıza neden olan şeydi belki de Kafka'yı Kafka yapan. Belki gerçekten de bir düştü tümü. Kafka'nın düşü.

Yaşamında hissettiklerinin, bilinçdışına gizlediklerinin tümü bir şekilde buluyordu yüzeye çıkacak yolu. O da yazıyordu.

Freud'a göre rüyalarındaki imgeler de gerçek hayata yönelik bazı metaforlar olabilirdi. Belki de bu yüzden düşlerin değeri Kafka için büyüktü. Belki de düşlerini anlamlarıyla aktarmak yerine bilinçdışının ona sunduğu biçimde ifade ediyordu. Belki de bu yüzden sonra tüm özelini saklamak istedi. Sonuçta bir insanın en özeli bilinçdışında bulunan bazen kendisinin bile bilmediği gizleriydi.

Kaynakça; Murat Erşen-Fransızcadan çeviri/ Monokl yayınları

MILENA'YA MEKTUPLAR

Beyza Büşra Erol

Edebiyat tarihi boyunca şairlerin ve yazarların aşk hayatı okurun daima ilgisini çeken konular arasında yer almıştır. Birçok edebiyatsever nasıl Nazım Hikmet'i Piraye'yle, Sezai Karakoç'u Mona Rosa'yla, Orhan Veli'yi Nahit Hanım'la, Özdemir Asif'i Lavinia ile anıyorsa şüphesiz dünya edebiyatında da âşık olduğu kadınla anılan edebiyatçıların başında da Kafka geliyor. Dava, Şato, Dönüşüm gibi derinden etkileyen kitaplarıyla kişilik analizini yapmaya çalıştığımız Kafka'ya dair belki de en çok Milena'ya yazdığı mektuplarında ipuçları yakalıyoruz. Mektuplarında o aşkını anlatırken biz de Kafka'yı daha yakından tanıma fırsatı buluyoruz ve uğruna yazılan onca mektubun öznesini yani Milena Jesenska'yı tanımak için meraklanıyoruz.

Milena Jesenska, 1896 yılında Prag'da dünyaya geldi. 13 yaşına geldiğinde annesini kaybetti ve babasıyla ilişkisi giderek kötüleşen bir hal aldı. Önce babasının isteği üzerine tıp fakültesine gitti ardından konservatuar okuduysa da eğitim serüvenini iki alanda da yarım bıraktı. Bu dönemde babasına olan öfkesi öyle şiddetlendi ki bir dönem uyuşturucu da kullandı. Üniversitedeyse Yahudi asıllı olan Ernst Pollak'la aşk yaşadı, babasının Yahudiler karşı olan sert duruşuna rağmen Ernst'ten hamile kaldı ve ardından hemen evlenerek Viyana'da yaşamaya başladı. Yaptığı bu evlilikle Milena babasıyla olan bağını tamamen kopardı. Babasını ardında bırakıp mutluluk hayalleri kuran Milena için evliliği tam bir hayal kırıklığı oldu. Sorumsuz bir eş tarafında sürekli aldatılıyor ve bu sebeple de ruhsal sorunlar yaşıyordu. Bu ruhsal bunalımlar bir süre sonra onu yeniden uyuşturucu kullanmaya bile itti. Maddi zorluklar yaşadığı bu dönemde birden çok işte çalışırken gazetelerde çeşitli yazılarda yazmaya başlayarak birçok eserin çevirisini yaptı. Maddi zorluklar yaşadığı ve bir yandansa ruhsal problemler yaşadığı bu zorlu günlerde Kafka ile tanıştı.

Franz Kafka, 1883 yılında Prag'da Yahudi bir ailenin 6. çocuğu olarak dünyaya geldi. O dönem milletler mozaigi olan Avusturya imparatorluğuna bağlı Bohemya krallığına bağlı olarak yaşadı. Anadil olarak Almanca konuşan Kafka ailesi, Çekçe de konuşabiliyordu. Zorlu bir aile yaşantısı olan Kafka kardeşlerini kaybettiği ve verem gibi ciddi sağlık problemlerinin baş gösterdiği zorlu bir hayat mücadelesi verdi. Hukuk fakültesini bitirdiğinde boşlukta olduğu bir dönem geçirdi ve bu boşluk onu yazmaya itti. Yazdıkları ilk olarak 1912 yılında yayınlandı. Kendini güçsüz ve hayatın dışında gören Kafka bu duygusunu eserlerinde hissettirecek şekilde işledi. Sert bir figür olarak gördüğü babasını temel alarak "Dönüşüm" ve "Baba'ya Mektuplar" adlı eserlerini yazdı.

1919 yılı sonbaharında Milena Prag'a seyahat ettiği sırada Kafka ile bir kafede tesadüfen tanıştıklarında Milena 23, Kafka ise 36 yaşındaydı. Bu tanışmanın ardında Milena Viyana'ya döndü ve ardında Kafka'ya eserlerini Çekçeye çevirmek istediğini yazdığı bir mektup yolladı, Kafka bu isteğe olumlu bir karşılık verdi. Aradan yaklaşık olarak bir senenin geçmesi üzerine Kafka Merano'da verem tedavisi gördüğü sırada Nisan 1920'de Milena'yla tekrar mektuplaşmaya başladı. Kader bu kez ikisi için ortak bir noktada kötü bir şekilde birleşti ve Kafka veremle mücadele ederken Milena'da hasta olmuştu. İkisinin hastalığı mektuplarında uzunca bir süre başlıca konu oldu.

"Demek akciğeriniz ha... Bütün gün kafamda bunu evirip çevirdim, başka bir şey düşünemez oldum. Hastalık beni öyle çok korkuttuğundan değil; siz muhtemelen ve umarım hafif geçiriyorsunuzdur, hem üç yıldır kendimden bildiğim ciddi veremin bile bana kötülüğünden ziyade iyiliği dokundu. Bende, üç yıl kadar önce bir gece yarısı ağzımdan kan gelmesiyle başladı. Kalktım; insanın her yenilik karşısında hissettiği gibi heyecanlanmış, elbette biraz da korkmuştum, pencereye gittim, dışarı sarktım, lavaboya gittim, odada dolandım, yatağa oturdum -hâlâ kan geliyordu. Yine de bütün bunlar olurken hiç mutsuz değildim; çünkü neredeyse uykusuz geçen üç dört yılın ardından, kanama durduğu takdirde ilk kez uyuyacağımı belirli bir sebepten dolayı yavaş yavaş anlamıştım. Durdu da ve ben gecenin geri kalanında uyudum,"(s.34)

Kafka hastalığı o güne kadar çektiği acılara bir bedel olarak gördüğü için gerçek anlamda bir hastalık olarak değerlendirmede, döneminin ve yaşadığı coğrafyanın kaçınılmaz bir sonucu olmasına rağmen ona göre tüm hüznü yaşamının bir sonucuydu hastalığı. Milen'ya yazdığı mektupların birinde ona şöyle söylüyordu:

"Beyin, kendisine yüklenen üzüntü ve acılara dayanamaz hale geliyordu. İşte orada akciğer devreye giriyordu, herhalde kaybedecek pek bir şeyi yoktu."

Günümüzde psikoloji biliminin birçok araştırma ve çalışmayla desteklediği ve tıbbın reddetmediği bir argüman olan birçok hastalığın temelinde duygu durumun etkili olduğu gerçeğini göz önünde bulundurduğumuzda Kafka Milena'ya yazdığı mektuplarda oldukça doğru teşhislerde bulunuyordu. Ancak Kafka'nın iyileşeceğine dair bir umudu da yoktu, mektuplarda Milena'ya moral veriyor ancak kendisi için beklediği mutlak sonun ölüm olduğuna inanıyordu.

Onun hayatın içinde kendine bakışı hep umutsuzdu, mektupları Milena'ya daima umut etmesini fısıldarken o kendi hayatındaki tüm sesleri bir bir kısıyordu. Duymak istemiyordu umudun sesini, o doğumundan beri umutsuzluğun içinde savruluyordu ve belli ki bir şeylere inanarak yaşamaktan kendi içinde çok korkuyordu.

Milena bir süre mektuplaştığı Kafka'yı sonralarında birçok kez Viyana'ya çağırır da Kafka Milena'yı görmekten korkuyordu, birçok yazarın aksine Kafka kendisiyle barışamıyordu, herkesten daha çirkin olduğunu mektuplarında da kendini aşağılarcasına hissettiriyordu. Hastaydı ve gitmemek için bunu bahane ediyordu çünkü Milena'nın ona karşı duyduğu hayranlığına karşı kendini yetersiz görüyordu.

FRANZ KAFKA MILENA'YA MEKTUPLAR

Çeviri: ESEN TEZEL

CAN

20.
BASKI

Tüm bu direnmeye rağmen Kafka, tedavisi bittiğinde Milana'yla 29 Haziran 1920'de Viyana'da buluştu, birlikte geçirdikleri dört günün ardından Kafka'nın Prag'a dönmesinin ardından Milena'ya yazdığı mektupların birinin altına şöyle bir not düşmüştü: "Eğer mutluluktan ölünyorsa bu benim başıma gelmeli. Ve eğer ölüme yazgılı bir mutluluk sayesinde hayatta kalıyorsa, o zaman hayatta kalacağım."

Milena bu ilk buluşmanın ardından evli olduğu için vicdan azabı çekti ve ilişkilerini sorgulamaya başladı, artık o da Kafka kadar korkular içinde yaşadığı bir dönemdeydi. Ancak bu kez de Kafka, Milan'ının aksi bir tavır içerisindeydi üstelik Milena, mektuplaştıklarını kocasına da söylemişti ve bu durum Kafka'yı oldukça şaşırtıyordu.

"Ben onun arkadaşı değilim, bugüne dek hiçbir arkadaşına ihanet etmedim ama sadece sıradan bir tanıdıkta değilim, onunla aramda sıkı bir bağ var; hatta belki bazı konularda arkadaşlıktan da ileri bir bağ. Aynı şekilde de sende ona ihanet etmedin çünkü ne dersene de, onu seviyorsun ve eğer seninle birleşeceksek, bu başka bir düzlemde olacak, onun alanında değil." (s.177)

Kafka, Milena'nın kocasıyla olan bağına oldukça eleştirel yaklaşıyordu. Milena hastayken ona karşı ilgisiz davranmıştı, parasızlığını umursamamış ve onu sürekli aldatmış bir adamdı, tüm bunlara karşı Kafka düşüncelerini Milena'ya şöyle aktardı : "Sen kocana adeta kutsal, kopmaz bir evlilik bağıyla bağlısın... O yüzden bir daha gelecekte söz etmeyip yalnızca bugünü konuşalım... Benim sonsuz bağlılığımın yanında bu sadakatsizliğinin ne önemi var."

Mektuplaştıkça ikisi de mutlu olup birbirlerinin mektuplarına kavuşmak için heyecan duyuyorlardı. Bu mektuplar özellikle Kafka için her şey olmuştu, bazen bir mektubu tamamlamak için güç içinde tekrar tekrar yazmaya oturuyor, beklediği tarihte mektup eline ulaşmazsa endişeye kapılıyordu.

İkinci buluşma 14-15 ağustos 1920'de Gmünd'de gerçekleşti. Ancak bu buluşmanın ardından Kafka her zamankinden farklı bir tavır sergilemeye başladı mektuplarda. Birçoğunda yazışmaya bir son vermek istediğini ve gelecek hakkında düşünmek istemediğini belirtiyordu. Kafka'nın bu tavrına karşın Milena onun tutumu karşısında kırıldığını açıkça yazıyordu.

"Birbirimize yazmamız iyi bir fikir olmasaydı, korkunç yanılmış olurdu. Ama yanılmıyorum. Bu mektuplar bu haliyle, azap çektirmekten başka bir işe yaramıyor."(s.505)

Kafka'nın bu isteği üzerine Kasım 1920'de mektuplaşmaları sona erdi. Yaklaşık iki yıl kadar mektuplaşmadılar ancak 1922 yılı Mart ayında yeniden mektuplaşmalar başladı. Bu kez mektuplaşmalar seyrekleşmeye ve daha çok edebiyat üzerine olmaya başladı. Ve 23 Aralık 1923'teyse kartpostalla yazışmaları tamamen bitti.

Kafka "Milena'ya Mektuplar" da Milena'nın yanı sıra az sayıda da olsa arkadaşı Max Brod'a mektupları da yer alıyor ancak Milena'nın yazdığı mektupları Kafka'nın yok etmesi üzerine okuyamıyoruz, okuduklarımız bu görkemli aşka dair küçük bir kesitmiş gibi geliyor bu yüzden. Ancak kitapta sadece görkemli bir aşkın olduğunu söylemekte yanlış olur çünkü ilk olarak eserleri çevirmek için başladıkları mektupların içerikleri çoğu zaman edebiyat üzerine. Satır araları ilmek ilmek düşünülerek yazılmış mektuplar ve o naif aşkı okurken Milena'nın mektuplarına dair içinde şiddetli bir merak uyanıyor. Birbirini neredeyse hiç görmemiş yahut birkaç kez kısa süreliğine görmüş iki insanın nasıl bu denli kuvvetli bir bağ ile birbirlerine bağlandığını düşünürken onlara hayran kalıyorsunuz. Yazdıklarıyla yeşerttikleri aşkı yine yazdıklarıyla noktalamaya karar vermiş olsalar da aşkları, Kafka'nın beklediği mutlak sonuna yani ölümüne kadar devam etti. Ben kitabı okuduğumda yaşanması mümkün olmayan bir öykü okur gibiydim, günümüz tüketim çılgınlığında her şey gibi aşkları da çabucak tüketerek yaşayan insanlardan çok başkaydı okuduklarım.

Biri evli diğer nişanlı olmasına rağmen aldatmadan aldatılmadan sevilmediklerini bildikleri ilişkilerine dahi ihanet etmeden bize aşkın en kutsal halini okutuyorlar bana kalırsa. Yaralarının benzerliğinden ayaklarına takılan taşlardan âşık oluyorlar birbirlerine, acıyı daha büyük acı kapatırken birbirlerine sığındıkları liman oluyorlar ve bence onları Kafka ile Milena yapanda tam olarak bu. Herkes geçip giderken üstelik aralarında binlerce kilometre varken bile birbirlerinin yanındaydılar. Kafka ile Milena, mesafelerin yalnızca bedenleri ayrı tutabileceğini ispatlayan en gerçek, en ihtişamız ancak buna rağmen okurken gerçekliğin görkemine hayran kalmanıza sebep olan iki âşık. Hala böyle aşklar sahiden var mı diyenler buyursun o zaman okumaya...

“Senden söz etmek istemiyorum benim meselem olmadığı için değil, benim meselem; yalnızca bundan bahsetmek istemiyorum. Veda etmiyorum. Pusuda bekleyen yerçekimi beni tümüyle aşağı çekmediği sürece bu bir veda değil. Ama sen yaşadığına göre, bu nasıl yapılabilir ki? Bir patlama ve geçiyor, bir kısmı geçip gitti, ama onu açığa çıkaran güçler içimde sürekli depreşiyor, öncesi ve sonrası, hayatım, varlığım bu yeraltı tehdidinden besleniyor, o biterse bende biterim, bu benim kendimi hayata var etme biçimim, o sona ererse, bende hayatıma son veririm, insanın gözlerini kapaması kadar kolay ve doğal.”

“Milena, sanki bir alarm zilinin altında oturuyormuşum gibi tir tir titremeye başlıyorum, okuyamıyorum ve sonuçta yine de okuyorum bu mektupları, susuzluktan ölmek üzere olan bir hayvanın su içmesi gibi, yanı başımda korkuyla birlikte, altına girip sinebileceğim bir mobilya arıyorum, köşe bir yerde kendimden geçmiş bir vaziyette, nasıl bu mektupla gürültüyle girdiyse içeri, geldiğin gibi pencereden uçup gitmen için titreyerek dua ediyorum, kasırgayı odamda tutamam ki.”

“O güzel telgrafınız geldi, gecenin, bu eski düşmanın karşısında teselli kaynağı olan mektubunuz. Eğer gecenin sonuna kadar kifayet etmezse, bu sizin değil, gecelerin suçudur.”

“Bir gün gerçekten ihtiyacım olduğunda ve senden gelmeni istediğimde, hemen geleceğin umudu kalsın bende ama şimdi gelmesen daha iyi çünkü yine gitmek zorunda kalacaksın.”

Söyleşi | Lüset Kohen Fins

Neden roman?

Çünkü anlatmak istediklerimi okura en rahat geçirebileceğim tür bu. Aklımdaki anafikirler birer birer hikâye örgüsü ile birleşiyor ve kurgu, sinema filmi tadında ilerleyebiliyor.

Sizi yazmaya hazırlayan ve motive eden şey nedir?

Hayatla ilgili yeni bir şey keşfettiğimde hemen tespitlerimi okura nasıl bir hikâye ile anlatabilirim diye düşünmeye başlıyorum. Beni yazmaya hazırlayan ve motive eden tek şey hayatın göreceli olmayan gerçekleri.

Bir romanın ortaya çıkması ne kadar ne zamanınızı alıyor?

Ortalama bir sene sürüyor, o da ateş ilk günkü kadar yoğun ise... Momentum denilen anlık fişeklemeler, zinciri bozmadan ruhunuzda bir nota oluşturmuşsa, heyecan ve istek uzun süre yanınızda kalıp size eşlik edebiliyor. Yoğun ve derin çalışmanın gücüne inanıyorum, uzun zamana yayılan düşünceler -bir şekilde yine zamanın etkisiyle- yavaş yavaş küle dönüyor.

Kurmuş olduğunuz yazarlık atölyesinin yanında bir de kurumsal eğitimler veriyorsunuz?

Sizce yazarlık öğrenilebilir bir şey mi?

Yeter ki istek, azim ve niyet olsun yürekte. Edebiyat, öğrenilebilir ve geliştirilebilir bir sanat disiplindir, tıpkı içinde matematik barındıran resim, müzik, tiyatro, heykel, sinema ve mimari gibi.

Toplumsal yargılar veya toplumsal dinamiklerimizden ötürü, yazarken hayal gücünüzü daraltmak zorunda kalıyor musunuz?

Hayır, toplumsal yargılar veya güncel dinamikler beni yolumdan alıkoymuyor. Hayal gücümü daraltma gücüne sahip olan tek şeyin moral bozukluğu, keder ve neşesizlik olduğunu keşfettim. Ve şunu anladım ki üretmeye susamış bir sanatçı kendini toplumsal görüşlerden değil, kendi duygularındaki gel-git'lerden korumalıdır.

Edebiyatta sahici olmaya inanıyor musunuz?

Evet, eğer böyle olmasaydı yaşayamazdım. Sahici olmayan ve özünü gerçeklere yaslamayan bir anlatı okuduğumda çoğu zaman vakit kaybı gibi geliyor. İsterse yazar, anlatımda en üst mertebeden fiil ve sıfat kullansın, içinde tarafsızca ele alınmış dünya gerçekleri yoksa lezzet alamıyorum.

Yazarın toplum karşısında görevi olmalı mıdır?

Olmalıdır bence. Sonuçta, yazar dediğimiz kişi, etrafında olup bitenleri kavramaya çalışan, bu esnada beş duyu organıyla düşünen ve bulgularını da herkesten daha farklı metodlarla anlatma tutkusuna sahip olan kişi değil midir?

Yarattığınız karakterlerden kıskandığınız ve yerinde olmak istediğiniz bir karakter oldu mu?

Evet, oldu. Şarlatan adlı romanımda Seren Cebey adlı karakterin Timuçin Semih Smith gibi bir adamla tanışmış olmasını çok kıskandım açıkçası. Birlikte yaşadıkları, sanırım bana en çok heyecan veren bölümlerdi. Yazarken hep Seren'in ayakkabılarından baktım hayata.

Karakterlerinizin içine birer Lüset serpiştiriyor musunuz?

Bundan kesinlikle emin olabilirsiniz. Hangi karanlık yüzümü veya hangi sempatik tarafımı kimler vasıtasıyla ortaya çıkartacağımı ilk baştan tasarlıyorum hatta. Maket gibi... Kambersiz düğün olmaz diyelim. Yazmaya başlarken en çok büyük resmi önceden hissetmeye ihtiyaç duyuyorum.

Yazmanın aynı zamanda kendine yapılan bir yolculuk olduğunu düşünürsek bu anlamda kendinizde keşfettikleriniz neler oldu?

Bilgi paylaşmaktan zevk aldığımı keşfettim. Sinema filmi tadında sahneler yazma arzumun zamanla vazgeçilmez bir tutkuya dönüşmesi de bana sürdürülebilir cinsten bir huzur hediye etti.

Son kitabınız Dahil'de felsefe ve din arasındaki ilişkiyi yıldızları hiç barışmayan iki apartman komşusuna benzetiyorsunuz. Bunu biraz açar mısınız?

Din ile ilgilenenler, bu olguların esas çıkış noktası olan ilahiyatı ve Allah sevgisini arka plana itip, benimki seninkini döver mantığıyla ilerliyorlar ve zamanla olaya yüzeysel ve şekilsel bakmaya başlıyorlar. Oysa felsefe çok başka dehlizler sunar zihin haritalarımıza. En güzel tarafı ise, hiçbir fikrin bir diğerini çürütmek için savaşmamasıdır. Bu durumda, din ile ilgilenenler, binadaki tüm sorunların kaynağını sürekli apartman yöneticisine yükleyenler. Felsefe ile ilgilenenler de olay çıkmasın diye hoşgörüyü sığınan, hafif sinik fakat her daim mağrur apartman sakinlerini temsil ediyorlar.

Türkiye'deki okur kitlesini nasıl değerlendiriyorsunuz?
Aslında tüm dünyada aynıdır okur kitleleri. Kimi tavsiye üzerine, kimi kapağına göre, kimi yazarına göre, kimi de listelerdeki satış rakamlarına göre bir kitabı okumaya veya okumamaya karar verir. Diğer ülkelere göre tek fark, tanıtımı yapılan bir kitap bizim ülkemizde önce şüpheyile karşılaşır. Başarının, şan ve şöhretin parayla satın alınabileceği tüm ülkelerde bu böyledir. Kendi adıma konuşacak olursam, okur kitlemin sadakati ve yazdıklarımın kendilerine bir pay çıkarmaları beni yeni kitaplar yazmaya yönlendiriyor.

Araştırmaya ve yeni bilgilere susamış olan herkes, bana göre bilinçli okurdur. Yeni nesil ile ilgili henüz netleşmemiş bazı bulgularım var, gidişat bazen ümit verici bazen de umut kesici.

Nasıl bir okur olarak tarif edebilirsiniz kendinizi?

Eleştirel bir okurum, düşman gibi okurum, hata bulmak için uğraşırım, hiç kimseyi gözümde büyütmem. Güvenimi ve saygımı kazanan bir yazara da asla direnmem ve onun dağarcığından faydalanmaya çalışırım. Farklı zihin haritalarını keşfe çıkmayı seviyorum, bu konudaki oburluğumu en çok okuma eylemi perçinliyor.

Roman veya kısa öyküler yazmak isteyen birine ilk 3 tavsiyeniz?

Disiplin, mevcut hayal gücünü esnetme ihtiyacı ve ön hazırlık. Bu muhteşem üçlü birbirlerinden ayrılmamaya and içmişlerdir çünkü biri olmadan bir diğeri var olamaz. Ortaya iyice doymuş veya yeterince pişmiş bir eser çıkarmak isteyenler, hamama girince şıpır şıpır terlemeyi göze almalıdırlar. Emek vererek akan her ter, hamam taşına tutku, tatmin ve huzur damlaları olarak düşecektir.

2011-2012 yıllarında *Ten Deep Footprints (On Derin Ayak İzi)* adlı ilk romanını İngilizce olarak kaleme alan Lüset Kohen Fins, bu romanıyla 14 bin yazar arasından birinci olup Uluslararası Harpers Colins Authonomy altın madalya ödülünü aldı. Daha sonra romanını kendisi Türkçe'ye çevirdi. Roman yazmaya başlamadan önce 1997-2010 yılları arasında İngilizce olarak yayımladığı 'City Plus Istanbul' ve 'Istanbul Beyond Your Expectations' dergilerinin ardından çalışmalarına ABD'de devam edip New York'ta 'NYC Food&Mood' adında bir şehir rehberi çıkardı. 2014'te İstanbul'da Yaratıcı Yazarlık Atölyesi'ni kurup çağdaş Türk Edebiyatı'na yeni yetenekler kazandırmayı hedefledi. Sırasıyla yayımlanan *On Derin Ayak İzi*, *Enginar Mevsimi*, *Hasta Bakıcı*, *Şarlatan* ve *Dahil* romanlarıyla hızla yükselen bir başarı grafiğine ve her geçen gün büyüyen bir okur kitlesine sahip oldu.

Son derece akıcı üslubuyla insan ilişkilerini irdelerken bize hayatın anlamını sorgulatan bir yazar Lüset Kohen Fins. Sıkı bir okuyucusu olarak rahatlıkla söyleyebilirim ki, onun romanlarında tutkulu bir aşkı okurken kendinizi felsefenin yokuşlarında tırmanırken bulur, toplumsal olayların hayatlar üzerindeki etkileriyle sivrulur, sıradan zannettiğiniz olayların ardındaki psikolojik derinlikleri kavramaya çalışırken insanı anlamaya başlar ve varoluşa dair yeni pencereler aralandığını fak edersiniz zihninizde. İkinci kitabımı yazdıktan sonra öğrencisi olduğum Lüset Kohen Fins ile bu sefer sizler için buluşup merak edebileceğiniz soruları sordum.

Hatice Hamarat

Fırat Işıkgil Nisan'dı Adı

Bahardı kadın;
Adıyla çiçekler açtı,
Su gibi duru,
Mevsim gibi güzeldi.

Uzaktı kadın,
Ufka sevdalıydı,
Gün avuçlarına doğardı,
Elleri güneş kokardı.

Sabahtı kadın,
Gözleri karanlığa alışmadı,
Hazal şahitti,
Eteğiyle süpürürdü geceyi.

Kara kaşlı kadın,
Kara gözlü kadın.
Barış'dı güvercininin adı,
En çok beyazı sevdi.

Akdeniz dudaklı kadın,
Kuzey öpüslü kadın.
Dirim dirim, dalga dalga
Yaşamının şiiriydi.

Mavi saçlı kadın;
Tacıydı gökkuşağı,
Her sayfası mutlu sondu,
Kısa sürdü masalı.

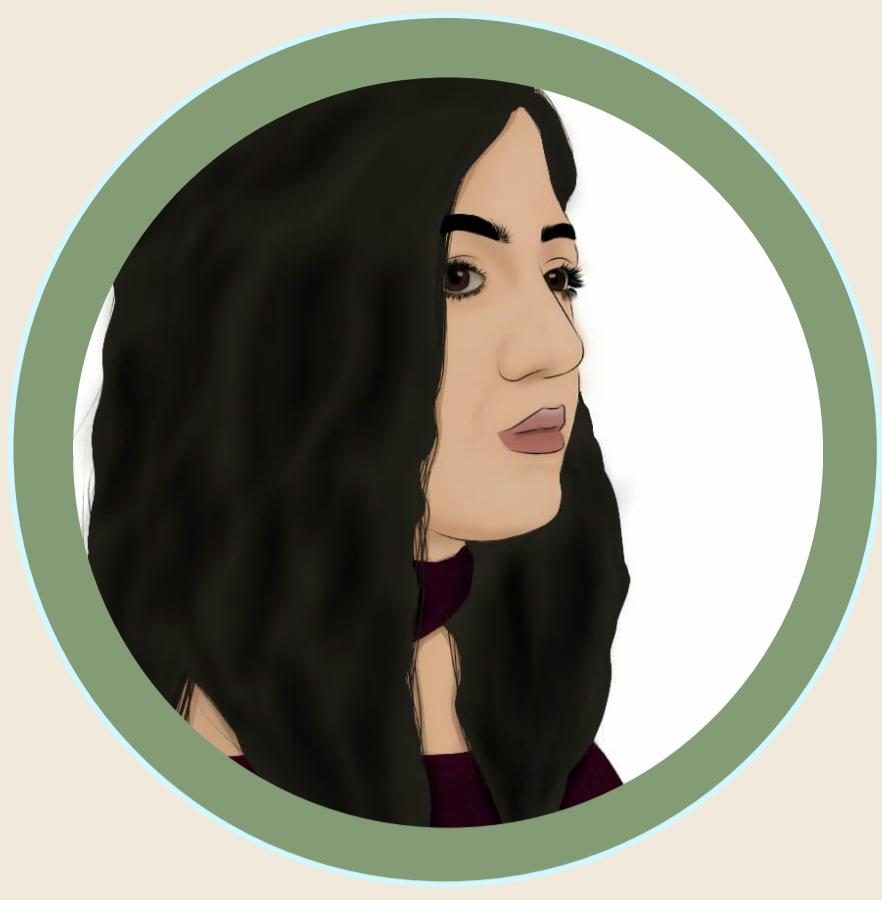
İstasyondaydı kadın,
Işıklar yandı apansızın;
Valizini eline aldı,
Bir tren çığlık attı!

Nisan'dı adı
Dağ gibi sessizdi kadın,
Rüzgar ateşe verdi saçlarını,
Yakıp yıktı bir eylül akşamını,
Uçurum gibisusarak gitti!

Reşat Ok Gül Satan Çocuk

Seni sevmekte keramet vardı
Yoksa yağmur böyle güzel yağmazdı
Gül satan çocuk sevinçten ağlamazdı
Bu şehri beyaz gelinlik bağlamazdı
Gözlerin bu kadar güzel bakmazdı
Seni sevmekte keramet vardı
Beni yağmurun aşkı sardı
Gül satan çocuk ekmeğin hasını aldı
Karanlık geceleri beyazlar yardı
Tatlı bir hüzündür gözlerinin ardı
Seni sevmekte keramet vardı
Uçmaya başlayan yürek, yağmur ister
Gül satan çocuk, sevda ister
Gelinlik içinde şehir, şiir ister
Bu gözler, senden bir mısra ister

Ceyda Oktay

İNSANIN ACI ÇIĞLIĞI:
KÖRLEŞME-ELİAŞ CANETTI

1981 Nobel Ödüllü yazar Elias Canetti, keskin çizgileriyle belirli bir çerçeveye indirgenemeyecek yazarlardandır. Kendisi; deneme, oyun, roman yazarlığının dışında sosyolog' tur da. İnsanın varoluşu, arayışı, kimliği, eti, kemiği ve ruhuyla iç içe yaşayan Canetti, insana insanca seslenmeyi sürdürmüştür. İnsanı tam anlamıyla çözümlenmeye; yazdığı her kitapta hem döneminden hem de dönem dışından günümüze uzanan kirleri okuyucusuna sunmayı başarmıştır. Kitaplarını Almanca yazan Canetti'nin eserlerinden bazıları; Körleşme, Kitle ve İktidar, Hayvanlar Üzerine ve İnsanın Taşrası'dır. Elias Canetti, dünyaca ünlü kitabı Körleşme'yi, 26 yaşında kaleme almıştır. Kitlelerin psikolojisini ona yabancı başka birinin bakış açısıyla ele alan roman, içeriği ve farklılığıyla Nazi Almanyasını rahatsız etmiş olacak ki Körleşme yasaklanmıştır. 1960'lı yıllara gelindiğindeyse Körleşme, tekrar gün yüzüne çıkarak, değindiği hassas noktaların aslında insanlığın yumuşak karnı olduğunu bir kez daha gözler önüne sermiştir.

"Kişi, öteki insanlardan uzaklaştığı ölçüde hakikate yaklaşır. Günlük yaşam, yalanlardan kurulu yüzeysel bir düzendir."

Körleşme'yi raflarımızda Ahmet Cemal çevirisiyle görmemiz, Oğuz Atay'a dayanır. Oğuz Atay, İngilizce olarak okuduğu Körleşmeyi Ahmet Cemal'den Türkçe'ye çevirmesini ister, bunun üzerine Ahmet Cemal istenileni yapar.

Peki nedir bu Körleşme?

Kahramanımız Prof. Peter Kien, insanlardan kaçarak yarattığı kendi dünyasında 25.000 kitabıyla birlikte "aydın" bir yaşam sürmektedir. Sadece kitap almak, okumak, sahip olmak üzere kurulu yaşamında; insanlarla ilişkisi yok denecek kadar azdır. İletişimden kaçındığı tüm insanlara kaba davranmayı her yeni gün sürdürür. Kendi sesini unutacak duruma gelse dahi, yaşamı öğrenmek ve okumak üzerine olduğu düşüncesiyle savaşıyor ve cevabı okuduğu binlerce kitapta arar.

"Yanımdan geçenlerin her biri yalnızca yalancıydı. Bu yüzden zahmet edip suratlarına bakmıyordu bile. Kitleyi oluşturan şu kötü oyunculardan hangisinin yüzü çekici gelebilirdi ki ona! Gerçekte yüzlerini her an değiştiriyorlar, bir gün bile aynı rolde kalmıyorlardı."

İnsanlara ihtiyacı olmayan Kien, olduğu zamanlarda dahi bu ihtiyacı en az insanla gidermeyi seçiyordu. Onun için önemli olan Kafka'nın da bir zamanlar dile getirdiği miydi?

"Huzur mu istiyorsun? Az eşya, az insan."

Kadınlardan nefret etse bile etrafında yardımcısı olarak dolanan bir kadın Kien'in yarattığı fildişi kuleyi yıkmaya hazırlanıyordu. O kadın Therese Krumbholz'du. Yıllarca ettiği hizmetten, aldığı karşılığa kadar kin duyan Therese, daha büyük bir servete göz koymuştu: Prof. Peter Kien.

Kien'in tüm kötülükler için suçladığı insanlık, ona farklı bir pencere açmak üzereydi, Kien her şeyden habersiz, yalın yaşamına devam ederken, fildişi kulesi yıkılacak mıydı?

Bu sorunun cevabını kitabı okuduğunuz zamana bırakarak, biz asıl soruya dönelim istiyorum:

Peki bu Körleşme hakikaten nedir?

Elias Canetti'ye göre: "Evrende egemen olan kuram, körlüktür. Körlük, birbirlerini görmeleri halinde beraberlikleri düşünemeyecek nesnelere ve yaratıkların yan yana bulunmalarına olanak tanır. Zamanın artık çekilmez olduğu, taşınması olanaksız bir yüke dönüştüğü noktada koparılabilmesi ancak körlüğün yardımıyla düşünülebilir." Kien'in sığınacağı körlük metaforu onu kurtaracak mıdır, bilinmez. Ancak insanın yarattığı körlük kendisinden başkası değildir.

Keyifli okumalar.

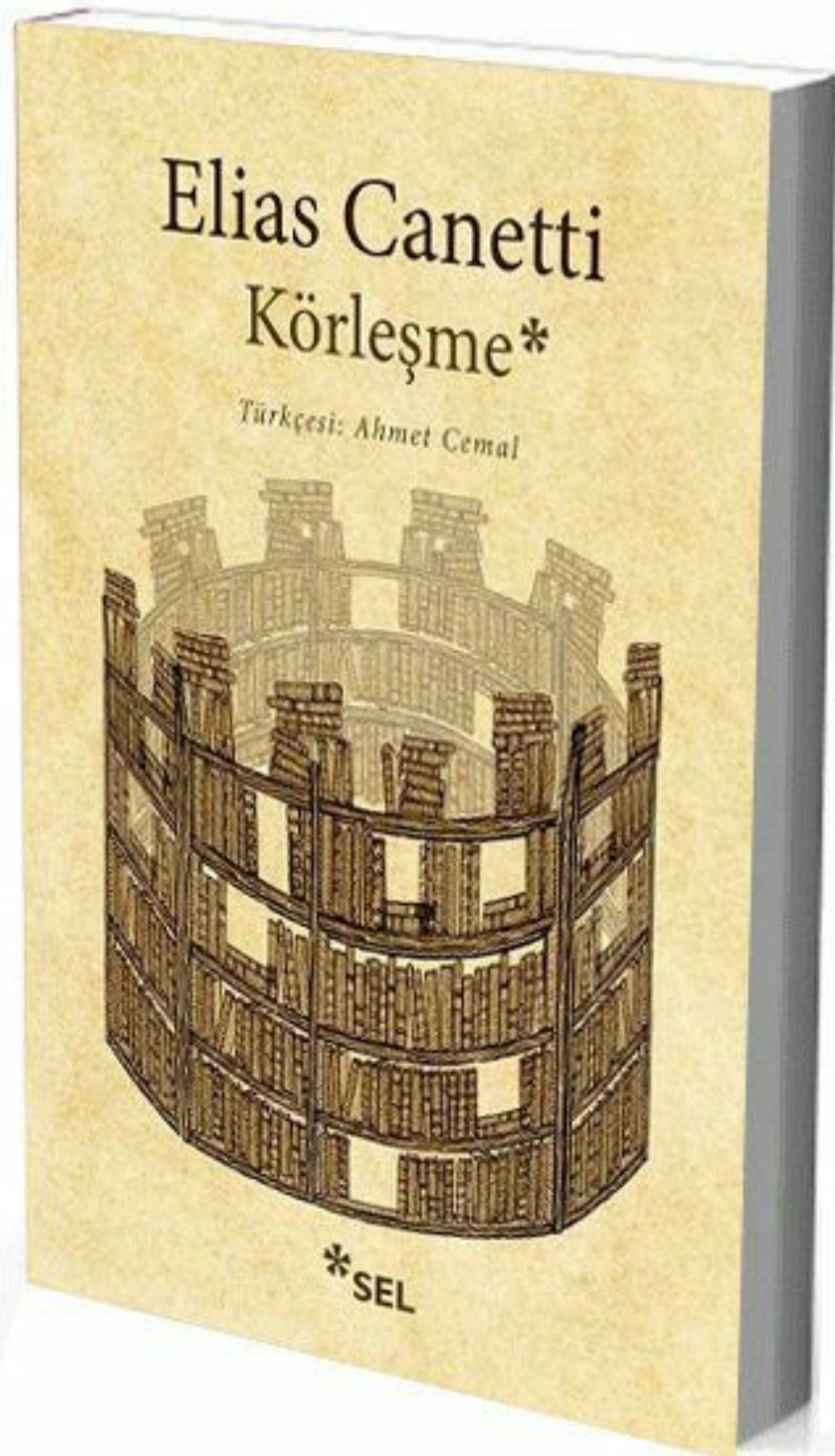
Ceyda Oktay

Kaynakça

1.Körleşme, Sel Yayıncılık, 5.baskı, çeviri: Ahmet CEMAL

2.http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/kitap/220653/Modern_romanin_basyapitlarindan___Korlesme_.html

3.Listelist

Ben'im

Öykü

Dün bir şeyler duydum Ahmet'ten, beter olsunlar diyormuş bir lokma yiyecek ekmeğimiz kalsa da biz ondan beter olmayız. Garibanın halinden anlamaz onlar züppedir derim yıllardır. Çocukluğumuzda gözümüz kalırdı dallarda, karnımıza ağırlar girerdi aşermekten bir avuç bile cennet görünürdü bize de bir erik koparmamıza müsaade etmezdi. Nefretim ta o günlerden.

Anam dama tarhana sererken gelmiş dayanmış kapıya, başınız boş evin herifi yok ne kadar direnebilerseniz direnin bana eğlence çıkıyor demiş fırlatmış tansiyonları. Bunu duyan ben miyim tavuk misali düşürüverecektim o öfkeyle kellesini ayağının ucuna. Borcumuzu düzenli öderiz herkes gibi tüm ahali öyle yapmıyor mu? İneklerini satan mı dersin koyunları ile vedalaşamayan mı ne ister bu adam bizden?

Koca köy onun anlamam, bu mal hırsı aldı gidiyor kemiriyor sanki içini; kapkara oldu gönlü bizden çaldığı topraktan daha kara görmesem de bilirim. Öfkene yenik düşme diyorsunuz kısrağa dönüp sarılıyorum onu da alacak elimden, utanmazsa. Utanmıyor...

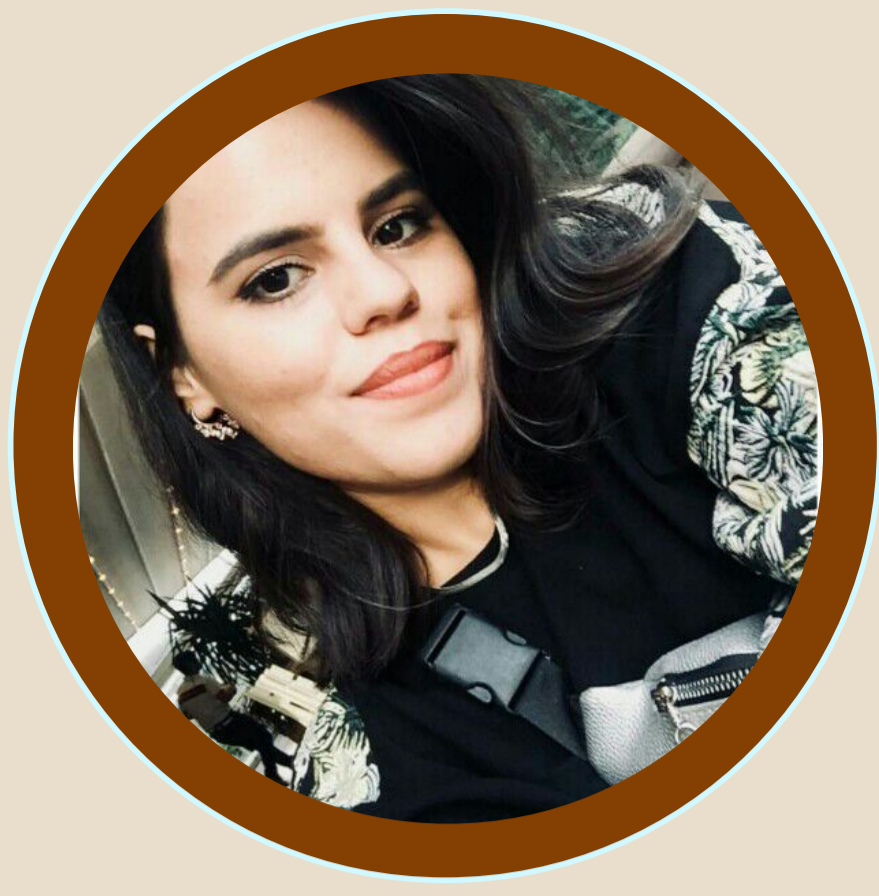
Osman'ın karısını karnında bebesiyle öldürdü ne çabuk unuttunuz, ne uğruna hem de mal. Canıma tak etti ahali, vuracağım ben bu adamı ya da kendimi kısrağın sırtına atıp çatlayana kadar koşacağım onunla. Siz neden susarsınız, neden isyan etmiyorsunuz? Hani kardeşlik, hani kan damardan aktıkça biz ayrılmazdık, bu evler birdi? Sizden daha mert bu kısrağın işte sırf bundan vermem kimseye.

O benim yalnızca benim kısrağım. Evimin çimentosunu vurduğum sırtına gıki çıkmadı, yollar aştık derede boğulduk ölümlere gittik döndüğümüz az oldu gıki çıkmadı. Derdim oldu isyan ettim gene ona, aşkımdı onun yüzünde yüz çevirdim al yazmalara dön dedi var git yarine dönüp yüzlerine bakmadım. O benim.

Babam rahmetli olduğu sıralar teselli olsun diye anam bir çobandan yalvar yakar almış üç beş kuruşa daha 13 yaşındayım. Birlikte büyümedik o beni büyüttü. Koşmaları sevmedi hiç bir zaman sakin sakin düştük yolumuza. Anlattı bana varını yoğunu, bir dertlendim o günlerde yemem içmem kesildi. Şimdi gelmiş bana damın başına çökecek sat dersiniz.

Beni ayaklar altına aldı o namussuz muhtar, kapısına köpek oldum bana mısın demedi. Mahallede ne kadar sevilirim biliyorsunuz kime ne saygısızlığım görülmüş. Ayşe ninenin koyunları benden su içer, Ağa'nın kazlar hep benim bahçede şimdi ne diye madara edersiniz beni koskoca insanlara.

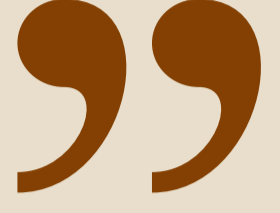
Bir anam kaldı bi kara kısrağın ne o muhtara satarım onu ne damdan uçarım. Gelsin yıksın başıma şimdi. O zalimi durduramaz bu inat ya ben gururumu üç beş kuruşa teslim edemem.

Nur Yüksel Öztürk

Ahmet Mithat Efendi'nin Felatun bey ve
Rakım Efendi Adlı Romanında
Batılılaşma Sorunu

1844'te İstanbul'da doğan Ahmet Mithat Efendi Osmanlı İmparatorluğu'nun sonunu getiren toplumsal ve siyasal gelişmelere şahit olmuş ve düşüncelerini hiç çekinmeden kaleme almıştır. Yazarın hayatı, eserleri Türk edebiyat dünyasının en önemli inceleme alanlarından biri olmuştur. Cumhuriyet döneminde ilk yapılan incelemeyi Ahmet Hamdi Tanpınar gerçekleştirmiş ve usta yazardan şöyle bahsetmişti;

"Ahmed Midhat Efendi'nin de, hiç olmazsa başlangıç yıllarında, hayatıyla eseri sıkı sıkıya bağlıdır. Tanzimat nesillerinde fikir ve eser hatta bugünkü mânasıyla samimi bir şekilde yaşanmış olsa bile yine şahsi bir macera çeşnisi ile gelir. Midhat Efendi'de gerek yetiştiği muhit, gerek hayatının ilk devrelerindeki tesadüfler itibarıyla bu şahsi macera duygusu daha kuvvetle göze çarpar. Bu itibarla onun eserine hayatından girmek, bu eseri yakalamak için sanılacağından çok faydalıdır. "

Ahmet Mithat Efendi 'nin eserleriyle hayatı arasında sıkı bir ilişki olduğu açıkça göze çarpıyor. Ona göre 19. yüzyılda Osmanlı toplumu önemli bir değişim yaşamaktadır . Yaşanan değişimin en önemli kaynağı batılılaşmanın etkisidir. Ve bu düşüncesini bütün eserlerinde bize yansıtmaktadır. Bugün birlikte inceleyeceğimiz Türk Edebiyatı Klasikleri'nin baş yapıtlarından biri sayılan " Felatun Bey ile Rakım Efendi" eserinde bunu görmek mümkün. Çünkü Ahmet Mithat Efendi romanda Felatun Bey ve Râkım Efendi'nin yaşam tarzı ve davranışları üzerinden Osmanlı toplumuyla ilgili düşüncelerini okuruna aktarmıştır. Yazar, batı uygarlığının özünü kavrayamayan, Batı uygarlığını sadece gördüğü gibi zanneden, şekil olarak Batılı olmaya çalışanların düştükleri durumu kimi zaman oldukça mizahi bir dille anlatır.

Felatun Bey ve Râkım Efendi, o dönemin İstanbul'unda kendilerini değişen toplumsal koşullara uyarlamaya çalışan iki Osmanlı bireyidir. Felatun bey şık giyinmenin, gezip tozmanın peşinde, Rakım Efendi ise Doğu ve Batı kültürünü özümsemiş biridir. Romanda batılılaşma anlamında en dikkat çeken kurum, ailedir. Felatun bey'in babası Mustafa Meraki Efendi alafranga düşkün, eğitime önem vermeyen ama giyim kuşama oldukça fazla para harcayan biridir. Babasının etkisinde kalan Felatun bey de alafranga meraklısı biri olur. Ona göre Batılılaşmak, lüks yaşamak, şık giyinmek ve eğlence yerlerinde bulunmaktan ibarettir. Felatun bey ve Rakım Efendi'nin çevresiyle kurduğu ilişkilerde nasıl bir role büründüğünde ailelerinin etkisi olduğu söylenebilir. Yazar özellikle Felâton Bey'in alafranga özentiliğini, davranış bozukluklarını ve hayattaki başarısızlıklarını onun iyi bir aile terbiyesi almamasına bağlar. Ve Felatun bey'den şu satırlar ile bahsederdi;

"Fakat hani bazı adamlar vardır ki kendi bildikleri şeyleri nasıl öğrenmiş olduklarını bilmezler. Özellikle memleketimizde bilenlerin çoğu bildiklerini nasıl öğrenmiş olduklarını bilmezler. İşte Felatun Bey de bildiği şeyi nasıl öğrenmiş olduğunu bilmeyenlerdendi."

Rakım Efendi ise Felatun Bey'in tam karşıtı bir tiptir. Küçük yaşta babası ölünce zor koşullarda büyümüş biridir. Çok yoksul olmasına rağmen dadısının yaptığı fedakarlıklarla ken-dini çok iyi yetiştirir. Râkım Efendi'nin hayatındaki bazı olaylar Ahmet Mithat Efendi'ninkine biraz benzemektedir: Mithat Paşa, 1864'te Tuna valiliğine atanınca Ahmet Mithat Efendi'yi de yanında götürür. Birlikte gittikleri Rusçuk'ta vilayet mektubu kaleminde ilk memurluğa başlar. Bir yandan da medresederslerine devam ederek Arapça ve Farsçasını ilerletir. Mithat Paşa onu Fransızca çalışmaya özendirir ve bu konuda ona imkanlar sağlar. 1868'de Bağdat'ta kurulan 'Zevra' gazetesinin yazı işlerine atanmasıyla hayatında önemli değişiklikler olur. Müze müdürü Hamdi Bey'in teşvikiyle Avrupa'dan getirilen eserleri okuması ve bunlardan çeviriler yapmasıyla Ahmet Mithat'a Batı kültürünün kapıları açılmış olur.

Ahmet Mithat Efendi, Tanzimat dönemindeki yanlış Batılılaşmayı, alafranga bir tip olan Felâtun Bey aracılığıyla okuyucusuna aktarır. Bunu yaparken de onun karşısına Doğu ve Batıya ait değerleri kişiliğinde birleştirmiş, çalışkan, dürüst bir tip olan Râkım Efendi'yi çıkarır. Bu iki yakın arkadaş arasında geçen olay örgüsü, toplumsal sorunları içerisinde barındırır. Felatun bey'in batılılaşma karşısında düştüğü durumu ele alan yazar aslında batının sanayisinin ve ticaretinin alınması gerektiğine inanır. Roman boyunca övülen Râkım Efendi'nin çalışkanlığı karşısında Felâtun Bey, babasından kalan mirası Beyoğlu'ndaki alafranga hayatın içerisinde tüketir. Tanzimat sonrası romanlarda anlatılan yeni Türkiye Rakım Efendi üzerine inşa edilmiştir. Çalışkan, dürüst, ideal bir tip olarak bize anlatılır.

Ahmet Mithat Efendi bu romanında da kadınların eğitimine büyük önem vermektedir. Râkım Efendi'nin Canan adında Çerkes bir cariyeyi satın alıp yetiştirmesi ve romanın sonunda onunla evlenmesi yazar için örnek bir davranıştır.

Bu iki zıt karakterlerin aynı satırlara misafir olması tesadüf değil tabii. Ahmet Mithat Efendi'nin Felâtun Bey ile Râkım Efendi'deki alafranga hayatı ele alması, kendisinden sonra gelen yazarlara da ilham kaynağı teşkil etti. Yazara göre Felatun bey gibi tiplerin başarısızlıkların en büyük nedenlerinden biri alafranga bir hayat içinde maruz kaldıkları kültürel değişimdir. Bu nedenle Tanzimat ve Servet-i Fünun Edebiyatı yazarlarının eserlerinde sıkça yer verdikleri tipler olmuşlardır.

"Fakat hani bazı adamlar vardır ki kendi bildikleri şeyleri nasıl öğrenmiş olduklarını bilmezler. Özellikle memleketimizde bilenlerin çoğu bildiklerini nasıl öğrenmiş olduklarını bilmezler. İşte Felatun Bey de bildiği şeyi nasıl öğrenmiş olduğunu bilmeyenlerdendi."

Semiha Kaya

Sen Ay'sın

Öykü

Onu izlemeye başlamamın üstünden o kadar çok zaman geçti ki, ona ne ara bu kadar bağlandığımı bile fark edemedim. Bir gece yarısı, ailemle birlikte önünden geçtiğimiz parkta yalnız başına salıncakta sallanırken görmüştüm onu...

Aklıma ilk gelen şey, kocaman bir adamın çocuk parkında salıncakta ne aradığıydı ve sonrasında, o üstündeki gözleri hissetmiş gibi başını yavaşça kaldırmıştı. Başını kaldırmasıyla birlikte, kapüşonlusu saçlarından kayarak onun gümüşü parıltılarla Ay'ı andıran saçları ortaya çıktı.

Yüzünü net göremiyordum, fakat tüm çehresine yayılan derin düşünceleri aramızdaki mesafeye rağmen hissedebiliyordum.

O gece onu gördüğümünden bu yana, aklımdan hiç çıkmadı.

Neredeyse her gece o parktaydı ve ben kendimi her gece evden kaçıp o parka giderken buldum.

Onda beni etkileyen ne vardı, şimdi bile bunu net bir şekilde söyleyemem sadece... Bazen, bazı insanları gördüğünüzde aklınızda ve hatta ruhunuzda hissedersiniz o kişileri. Sanki yıllar önce tanışmışsınız gibi bir hisle o kişiye doğru çekilirsiniz.

Onun neler hissettiğini bilmiyordum, fakat ben... Ben ona doğru çekiliyordum. Sanki Ay'a doğru çekilen bir meteor gibiydim ve işte bu yüzden de ona yaklaşmaya korkuyordum. Sanki yaklaşısam, ona dokunsam... Ona çok büyük zararlar verecekmişim gibi bir hisle dolup taşıyordum içim.

Yine de, uzaktan da olsa onu izliyordum çünkü onu izledikçe, rahatlıyordum. Denize, ya da doğaya aşık insanlar gibi... Ya da sevdiği şeylere bakarken rahatlayan herhangi bir insan gibi...

Ona bakıyordum ve o günün tüm derdi, tasası beni sonsuza kadar terk ediyordu.

Bunlar, çok uzun bir süre devam etti.

Onu çok uzun bir süre izledim, ta ki o bir gün parka gelmeyi bırakana kadar.

Adını öğrenememiştim, yüzünü hiçbir zaman net görememiştim... Sesini bile duymamıştım. Onu sadece görmüştüm, gümüşü beyaz saçlarını ve her zaman üstünde olan siyah kapüşonlusuyla salıncakta sallanırken görmüştüm ve o bir anda, artık görünmez olmuştu.

Parka gelmeyi bırakmıştı, belki de her gece onu izlediğimi fark ederek bu durumdan rahatsız oldu ve bir daha gelmeme kararı aldı. Ya da çok daha kötüsü, ben ona yaklaşmaya korkarken onun başına bir şey geldi...

Bu düşünceyi hiçbir zaman kabul etmek istemedim, çünkü Tanrı öyle saf güzellikleri koruyor olmalıydı.

Onu göremeyeceğimi bilerek, parka gitmeye devam ettim ve her umudumu kaybedişimde onun oturduğu salıncağa bir adım daha yaklaştım. O yoktu ve ben onun yokluğuna doğru çekilmeye devam ediyordum.

O olmamasına rağmen, onun orada bıraktığı duygulara belki de kendi aklımda kurduğum o hislere doğru çekilmeye devam ediyordum.

Bir gün, o kadar çok çekildim ki kendimi onun oturduğu salıncakta otururken buldum. Elimi, onun parmaklarının gezdiği zincir üzerinde gezdirdim ve kalbimin sıkıştığını hissettim.

Bir insanı, sadece uzaktan görerek sevebilir misiniz? Sadece, etrafa yaydığı o hisle, içinizi dolduran tanımadığınız o yabancı duygularla... Sevebilir misiniz?

Sanırım ben kendi umutsuz aşkıma böyle yaratmıştım.

Şimdi neden bunları yazdığımı soruyor olabilirsiniz, "Neden senin umutsuz aşkıyı okuyoruz ki?" diyebilirsiniz... Ben yazıyorum, çünkü bu hisleri ölümsüzleştirmek istiyorum ve sizler de okuyorsunuz, çünkü bir arayıştasınız.

Ben bugüne kadar, sizin yerinizdeydim. Bir arayışta ve o arayışın sonunda ulaşamayacağım bir Ay'a tutuldum.

Dokunabileceğim kadar yakınımdayken, asla dokunamayacağım birine... Sessizliğinde, kendi boşluğunda süzülen bir yabancıya... Hiçbir huyunu, ona dair hiçbir şey bilmezken, o'nda kaldım.

Şimdiyse, o uzaklarda... Ve tekrar, bunu neden yazdığımı çıkıyor kelimelerim.

Benim onu gördüğüm gece, onda hissettiğim şeyleri bir gün bu yazıyı görerek onun da hissetmesini istiyorum.

Sadece uzaktan hissettiğim bu saf duyguları, görmesini diliyorum.

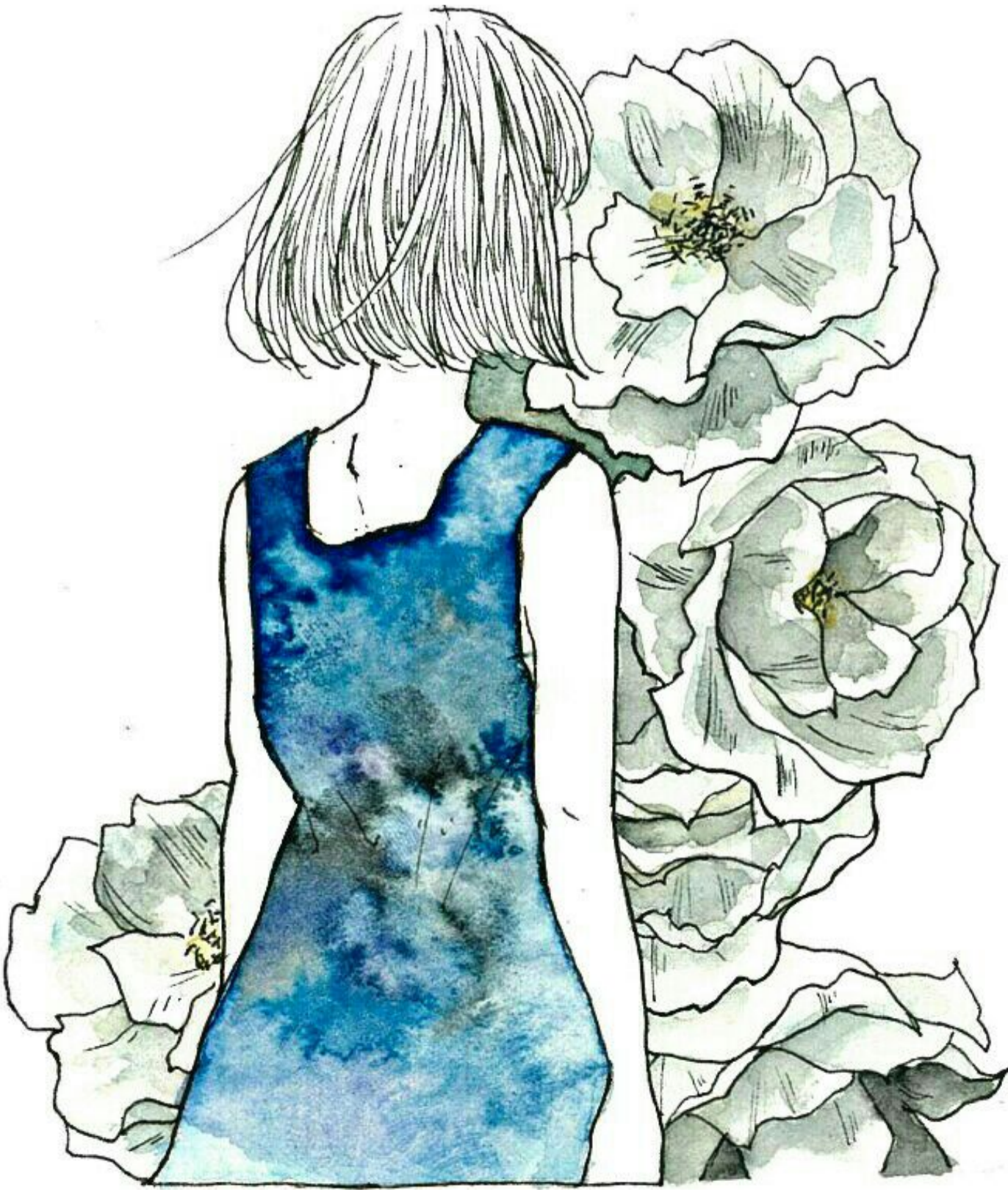
Ona dair aklımda kalanları, onun için hissettiklerimi ve ona yaklaşabilseydim söylemek istediklerimi...

"Bir gün, omuzların düşük oturduğun bu salıncaktan güçlü bir şekilde kalkacak ve dimdik yürüyeceksin... Çehrene yerleşmiş olan o derin düşüncelerin arasından süzülerek, yükseleceksin ve yükseldiğin her an, kendi güzelliğini göreceksin."

Aslı Ocak | Sancı

Uyuya kalmışım..
Gecenin en zindan vakti.
Kalbim doğum sancısıyla kıvranıyor,
Acısı sıvazlıyor bedenimi.
Ruhun dibimde..
Elinde yaldızlı bir neşter,
Sezaryenle alıyor acımı..
Ayna gibi parlayan metalin ucunda,
Kalbim patlıyor.
Ay tenim çeyiz kanlarına boyanıyor..
Alnımdan sızan iki damla ter
Dudağımın kenarına düşüyor..
Telef olmadan hemen önce,
Dilim dönüyor..
Korkma ben Varım...

Edip Çakı | Kesik Kağıt

Bu yasemin yağmurları..
Sanki,
Kara çarşafı ruhumun çiçekli dalları.
Sessizliğin masumca avuçlarıma kaçış kokusu..
Gösterişli kaldırım taşlarının, gizemli şarkıları.
Yorgun..
Göze gelmiş, hüzne müptela sokak,
Dumanları vaveyla..
İnce ince..
Yüzüme düşen kahküller,
Güzelliğin yalın hali.
Öfkem, dudak uçarımdan dökülüyor.
Kentın soğuk nefesi esiyor köprücük kemiğime,
Uçları başak sarısı saçlarıma,
Beyaz yasemin kokuları damlıyor.
Gözlerim..
Yangın karası,
Dağ hasreti geziyor kirpik uçlarımda..
Isık çalıyor omuzlarıma bulutlar.
Zamansız..
Kızıl saçlı kızlar gelir aklıma..
Hepsi şiiir kokuyor vaveyla,
Boram boram.
Gece perdelerini açsın yüzüme,
Acıyor göğsümde birkaç günlük kelime..
Bir yanım bahar, bir yanım ateş,
Duman duman..
Rüzgarlara çiziyorum adını..
Bu yasemin yağmurları..
Sanki,
Sana tapan gözlerimin sancısı.

Murat Akgündüz

Duvarda Asılı Saat

Deneme

Eskiden kölelik vardı. Kaldırıldı sonra. Ya da biz öyle sandık. Zincirlerimiz, gelişen teknolojiyle görünmez bir hal almaya başladığı için öyle sanmaya başladık. Şimdilerde ise, akşama kadar koşturuyor ve çabalıyoruz. Halbuki ayın sonunu bile getiremiyoruz. Ve geçen her ay, çalıştığımız kişi ve kurumlara daha bağımlı ve daha muhtaç bir hale geliyoruz. Bir yandan ayın sonunu getiremediğimiz maaşlarla çalışmayı sürdürüyor, öbür yandan hiçbir şeyim olmasa dahi, ilerde tutunabileceğim bir emekliliğim olur diye teselli ediyoruz kendimizi. Öyle ki, yaşanması bile meçhul olan kısacık bir ihtiyarlık dönemi için heba ediyoruz bütün gençliğimizi ve çocukluğumuzu...

Kısacası; verdiğimiz bütün çabalara rağmen, sonunu zor getirdiğimiz ayların içinde, son demlerinin hesabını yapıyoruz ömürlerimizin.

Hayatın bizi sürüklediği rüzgarlara o kadar kaptırıyoruz ki kendimizi, öyle derin telaşların, öyle sıkı yarışların içinde buluyoruz. Benliğimizi ve ihtiyaçlarımızı bile unutuyoruz bazen. Çevremizdeki gürültülerden, etrafımızdaki kalabalıkların uğultusundan, sevgi katarak güzelleştirmeyi unutuyoruz yaşadığımız şeyleri...

İçinde bulunduğumuz koşuşturmacalar, ne bir suyun sesinin, ne bir çiçeğin kokusunun, ne de bir çocuğun o masum gülüşünün tadına varabilmemize izin vermiyor artık. Onu da geçtim, sessizliğimizin ve yalnızlığımızın fısıltılarını bile duyamıyoruz artık. Duyamıyoruz bir takvim yaprağının dalından kopuşunu. Duyamıyoruz duvarda tik-tak diye diye bağırın saniyelerin sesini. Oysa günde 86,400 kez, her saniye bağırıyordu duvarlar. Duymamız için 86,400 defa sesleniyordu saatler. Duymamız için, görmemiz için ve anlamamız için bazı şeyleri. Zaman hızla akıp geçiyordu.

İşte tam da o saat gibi kalplerimiz artık. Bir duvara asılı birer saatten farksız kalplerimiz. Bu kadar derin telaşların, koşuşturmacaların ve tende aranan aşkların gürültüsünden, kulak vermemiz gereken bir kalbimiz olduğunu unuttuk. Vurup duruyor, tekrar edip duruyor, duyulmak, anlaşılacak istiyor sürekli. Sevgisiz anlamı yok yaşamın; yağmurda ıslanmadan, bir türkü dinlemeden, bir kitap okumadan, bir kez olsun şiir yazmadan, bir yolculuğa çıkmadan, bir adamı yahut da bir kadını iliklerine kadar sevmeden. Sevdiğinden gelen en büyük armağanı, bir çocuğu kucaklamadan anlamı yok yaşamın. Yaşamının anlamı yok... Anlamı yok... Yok... Tik-Tak, Tik-tak, Tik-Tak, Tik-Tak... Tik... Tak...

TATAR RAMAZAN'IN YARATICISI,
ESARETİN VE MEZALİMİN ŞAİRİ,
KERİM KORCAN

Fırat Işıkgil

Yıl 1920...Müzeyyen pencereleri sancılı; firuze, ipeksi kubbeleri solgun; yüzyıllarına kökleşmiş sayrılıkla mâdun ... Zamanında dünyanın en gözde medeniyeti olmuş, zahirde cihan imparatorluğu; batında ise ekonomisi esaret içinde, elem ve çile dolu. ... Meşrutiyetten, milli mücadeleye tıpkı Balkan Savaşı'nda akan kanın taşıdığı tuna nehri gibi savaştan savaşa sürüklenip çalkalanan, kendi kan selinde devrilip boğulmasına ramak kalmış; kurtuluş mücadelesi veren bir imparatorluğun cefakar halkı.

O zamanların Anadolu'sunda harap olmuş yüzlerce yapı gibi Adapazarı'nın Aktefek köyüne giden tek köprü de bu kan selinden nasibini alarak yıkılmış, Yunan işgalinden kaçan Korcan ailesi çareyi bir sandala binmekte bulmuştu. Sandalları, Yunan kurşunlarının yarattığı dehşette devrile yuvarlana ilerlerken annesinin kazağını sıkı sıkıya kavramış yumuk çocuk elleri henüz iki buçuk yaşındaki minik Kerim'e aitti. İleride hapishanelerde göreceği mezalimin bu cehennem anaforunun yanında bir hiç olacağını bilseydi, kuşkusuz bu kadar dehşete kapılmaz, titremezdi...Henüz kalem tutamayan o minicik parmakların; ileride yankıları tel örgülü duvarları yıkıp tarihe taşacak bir isyanın ateşi ile feryat figan tutuşmaya daha o günden başladığını, ne kendisi bilebilirdi; ne de sandalda onları canı pahasına korumaya çalışan Tufan dayısı.

Küçük Kerim ve ailesi o gün kurşunlara hedef olmaktan kurtulmuş, Türk halkı ise sathı müdafa yaparak bağımsızlığını korumuştur. Ne var ki Albert Einstein'ın da vurguladığı gibi 'hiçbir barışın kaybedeni; hiçbir savaşın da kazananı yoktu' ve asla olmayacaktı. Savaştan sonra Anadolu halkı iyice yıpranmış, ekonomik şartlar alabildiğine kötüleşmiş, geçim sıkıntısına düşen Korcan ailesi çareyi Adapazarı'ndan Eskişehir'e göç etmekte bulmuştu. Babası saat tamirciliği yapan, iki abisi Devlet Demir Yolları'nda işçi olarak çalışan küçük Kerim, Eskişehir'in Akçaalan İlkokulu'na sadece dördüncü sınıfa kadar devam edebildi. O günleri şu sözlerle anlatır.

"Yazık ki dört senecik okuyabildim. Babamın fakirliği yüzünden ayrılmak zorunda kaldım mektepten. Berber çıraklığına başladım."

“Hep söylemişimdir, eğer o yarışma olmasaydı, bizler elde çanta, yıllarca Babıali’de dolaşırdık.”

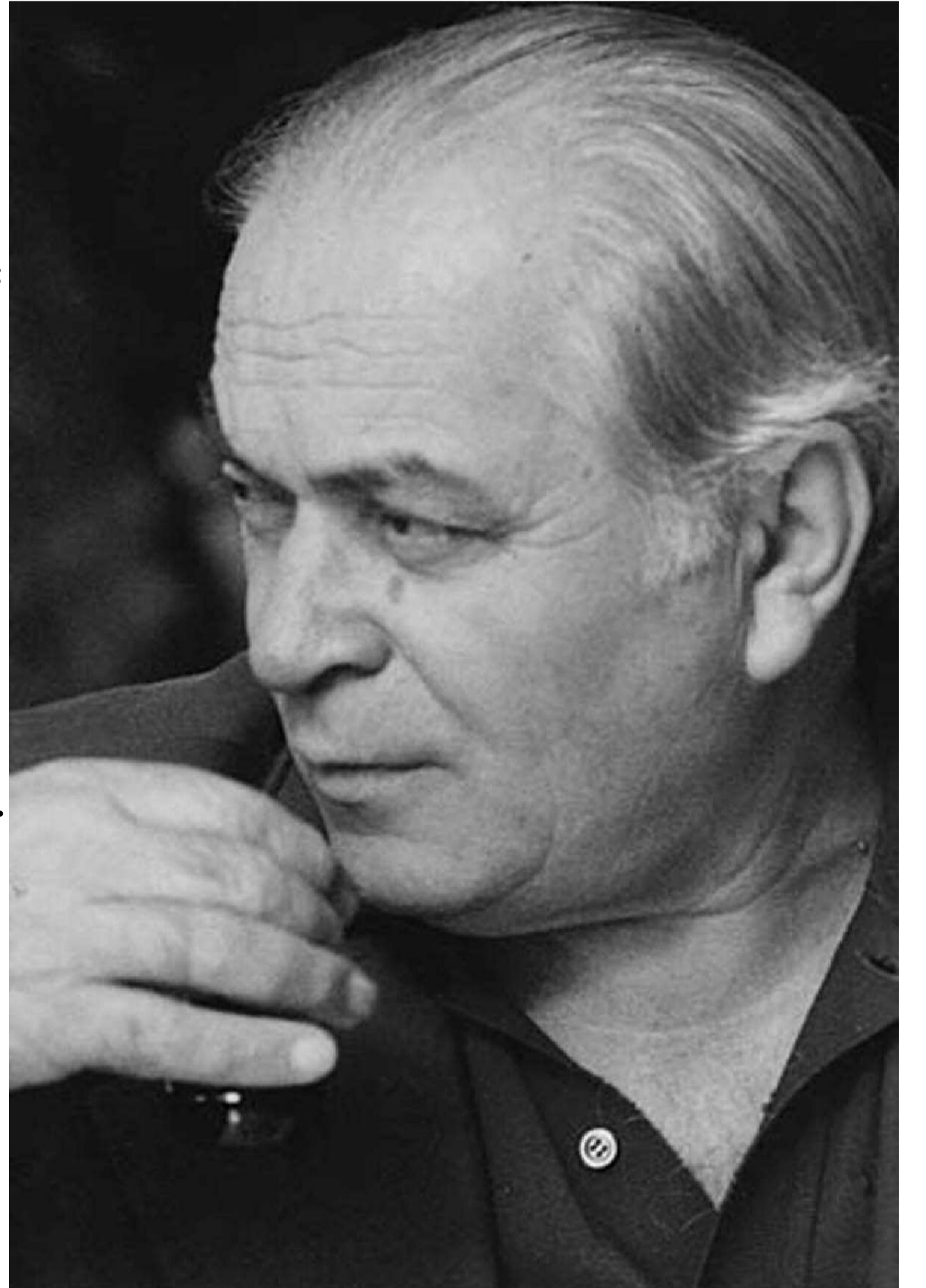
Donanma Kor Askeri Mahkemesi’inde isyan suçlusu olarak yargılanan Korcan Sinop Cezaevi’nde 10 sene kalır. Tatar Ramazan isimli eserde hapisaneyi haraca bağlamış bir zorba olan Seviş Köylü Abdurrahman Çavuş ve daha nice hapisane karakterini yaratabilmesinde hiç kuşkusuz en önemli etken gözlem gücüdür. Ancak bu büyük başarı sadece gözlem gücü ile ifade edilemez elbette. Dr. Ertan Erol’a göre Korcan’ın, üstün nitelikli gözlemlerinin zeminine oturan, destansı anlatımı, yöresel ağzın son derece etkin kullanımı, deyimler atasözleri ve kişi tasvirlerinin etkinliği eserlerindeki başarıyı açıklayan unsurların sadece bir kaçıdır. 1967 yılında yazdığı ilk romanı “”Linç”te yarattığı hapisane karakteri “Arap Kadir” öylesine gerçektir ki, sanki sayfaların arasından onun saat rakkası gibi şaşmayan voltasının sesini duyarız:

“Loş koridorların öksüz karanlığından, biraz da salına salına yılanlar gibi süzülerek gelirdi...Sevinçliyse eğer yıldız gibi par par yanardı gözleri, kederliyse, küflü bir bıçak olur, ok gibi anide gider saplanırdı bir noktaya. Düzce bir çizgide olurdu bazen adımları; her an çekilecek kama gibi dimdik kınında...”

Romanlarında gerilimi tırmandırmak ve olay örgüsünü oluşturmak için yaratmaya mecbur olduğu çatışmalar, özellikle gerçek olaylara dayanan gözlemlerden yola çıkan hapisane hikayelerinde oldukça güçlüdür. Hapisane ağası ve idare ezen taraf; gariban, biçare mahkum da ezilen taraftır. Çatışma bu iki grup arasındaki çıkar çatışmasıdır. Hapisane ağası çoğunlukla idareyi de yanına alarak fukarayı ezer, adeta suyunu çıkarır. “Linç” romanında hapisane ağası Bayraklılı Feti, örneğin Trabzonlu Hasan Çağlar gibi hapisanenin güçlü figürlerini kendi yanına çekmiş, karşı konulamaz bir güçle hapisanede hüküm sürmektedir:

“Kitaplı ağaydı Feti, daima yanında okuyacak bir şeyleri bulunurdu. Neşesi yerindeyse arkadaşlarına Karakurt’un “Allahısmarladık” romanını okurdu... Zamanla Mangal Yürekli Trabzonlu Hasan Çağlar, ve Kastamonulu İbrahim Çavuş da ona katıldı...Feti bey bir kere bu adamalara “Vurun!” demesin, hedef manda olsa işi tamamdır...”

Toplumsal gerçekçi edebiyatın nirengi noktası olan toplumsal ayrımcılığa, edebiyatın bayrağını başarı ile dikmiş bir yazardır. Eserleri halen basılmakta ve okunmaktadır. Kesme taşı gibi tesirli gözlemlerini, kendine has ama topluma mal ettiği izlekleri ile takip ederek, enine boyuna önümüze koyar. Kabahatin kişilerden ziyade, sistemde olduğu ile ilgili bir kapsayıcı üst-bakış edinmemizi de sağlar. Korcan’ın eserlerinde bu nirengi noktasından yola çıkılarak varılan noktalardan biri feodalite-bürokrasi arasındaki ilişkiler ağının çarpıklığıdır. Bu ağa düşenler sadece mahkumlar değil, kimi eserlerinde ağalık düzeni içinde köleleştirilen köylülerdir de.

“İdamlıklar” eserinde Boyabatlı Emin’in karısı Emine, istemediği biri ile ağanın emri ile evlendirilmiş ve kocası askerde iken, köydeki Hovarda İbrahim’la zina etmiştir. Korcan, altmetinleri yazdığı kalem ile, bu tip olaylara ters bir açı ile bakmamızı sağlayarak soru işaretleri ve ünlemler çizer bilinçdışımıza. İster istemez şu soruyu sorarız kendimize: Tek kabahatli Emine mi?

Onun eserlerinde kendi hayatlarını emek vererek sürdürmek zorunda olan kişiler, her zaman sömürülüp ezilen kişiler olsa da; hep zilletin zulmü galip gelmez. Bazen Tatar Ramazan gibi bir karakterler karşımıza çıkar. Cevval bir delikanlıdır Ramazan; kendimize bile duyuramadığımız isyanımızın iç çığıdır sanki. Çatır çatır çatlayan toprağın üzerinde; kül rengi bulutların altında; kınına sığmazken, yılanlar gibi zırlı zırlı kıvrılırken bıçaklar; hesap anı gelip çatmıştır. Hapishaneyi haraca kesmiş, ırz düşmanı, zorba Seviş Köylü Abdurrahman Çavuş kendisini kollayan cümle adamdan azade, korkudan ateş gibi yanan gözleri ile ona bakar. Bir başına kalmıştır avluda. Karşısında da avının üstüne inmeye hazırlanan bir kartal gibi duran Ramazan vardır. Şimdi lafını bir güzel tekmilleyip esirgemedi Abdurrahman Çavuş’a seslenme sırası Korcan’ındır. Bazı eleştirmenler tarafından teknik yönden eleştirilmiş olsa da, hikayelerinde sözü alıp okuyucuya ya da yarattığı karaktere hitap etmekten çekinmez zaman zaman:

“Orospunun mumu yatsıya kadar yanar. Eşsiz ve ölmez bir atasözüdür bu. Senin o afur tafırların gelip geçicidir ağam! Daha isyan sillesini yemeden dizlerin çözüldü bak! Ne kadar da haşmetliydin ışığı şartlanmış gözlerde sen ey Abdurrahman Çavuş. Halbuki ezilenlerden daha kuvvetli değilsin.”

Hapishane yıllarında haramzadenin binbir türlüünü görmüştür Korcan. Tanık oldukları onu hak ve adalete olan tutkusundan vazgeçirmemiş, yıldırmanın aksine içindeki ateşi harlamıştır. Almanya’da, Bulgaristan’da, İsveç’te ve daha nicesinde şiirlerini okumuştur. Kendi deyimi ile “zebun hayvanlar” gibi ağlamamış, terlese de kendisini sorumlu bildiği görevinden hiç geri durmamıştır. Bir şiirinde kendini anlatır.

“Sorarım bazen dögüşken kalemimle ben neyim / Koşarım bir fikrin peşinden yorulma bilmem / Kimbilir belki de çözülmez bir bilmeceyim / Ter silerim mendilime bakın gözyaşı silmem.”

Cemal Süreya dönemin edebiyat dergilerinde çıkan bir yazıda, Korcan’ın sürekli otobiyografik eserler yazmasını üstü kapalı eleştirmiştir. 1975 yılında yayımlanan “Ter Adamları” romanı da otobiyografik unsurlar içerir. Romanın asli kişisi Selman tıpkı yazar gibi Tophane Boğazkesen’de berber çırağı olarak çalışan edebiyata meraklı, düşünen, sorgulayan bir gençtir. Zamanla kendisi ile aynı düşüncelere sahip Hasan adında bir kişi ile tanışır. Hasan, Selman’a ezilenlerin hakkını savunmak için bir eylem içinde olduklarını söyler ve kendisini de bu eylemin içinde görmek istediklerini ifade eder. Selman çok mutlu ve gururludur:

“Gurur duymuştum bu noktaya gelince. Körük körük göğüsüm kabarmıştı. Demek ben arkadaşlarıma öncü olacaktım?”

Romanlarında ana tema hak arama mücadelesidir. Ancak anlattığı hapishanelerde adaletsizlik ve haksızlık kendi tabiri ile “kuru otta akan kara yılan gibi” sinsi sinsi sürünmektedir. Hapishane duvarlarında ironiktir “Adalet Mülkün Temelidir” yazılmıştır. Peki nasıl elde edilmiştir bu mülk? Nasıl ve ne fedakarlıklarla korunmuştur düşmandan bu vatan! “Kağnıların ve hartuçların peşinde; harman yerine kehriban başlı sap çeker gibi; aynı yürek ferahlığı ve aynı yorgun telaş içinde, Akşehir üzerinden Afyon’a” mermi taşımamış mıdır analarımız? Onbeşlik mermilerin çeliğinde ince boyunlu bebekler uyumamış mıdır? Erzurum’da Nene Hatun; Plevne’de Gazi Osman Paşa Conkbayırı’nda, Anafartalar’da ve daha niceleri Kurtuluş Savaşı’nda...

Kolalı gömleği, cayır cayır lacivert elbisesi, ayna gibi gavur derisi ayakkabısı ile Savcı Bey. Ona bu dolgun maaşı veren aynı mülkün devleti değil midir? O halde herkes işini yapmalıdır! İsterse Başsavcı gelsin! Kimse kanundan üstün değildir. Sağlam ve sarsılmaz olmalıdır mülkün temeli. Korcan’ın hapishaneyi anlatan eserlerinde bu görüş hakimdir. Bir şiirinde söz konusu mülkü canı uğruna korumuş gazilere seslenir. Üstelik çıkardığı tek şiir kitanın adı da “Ey Gaziler”dir:

Ey gaziler / Yol göründü / Yine garip serime...

Hapishanede kaldığı yıllar II. Dünya Savaşı’na denk gelir. Türkiye savaşa girmemiş olsa da ekonomisi ister istemez etkilenmiş ve bu da toplumun tüm kesimlerinde etkisini hissettirmiştir. O dönem hapishanelerdeki isyanların sebebi çoğunlukla sefalet ve açlıktır. Mahkumların fazlasında gözü yoktur. Korcan’ın tabiri ile onların istekleri son derece basit ve makuldur:

“Ekmeğine katık, çamarşırına sabun, ateşine cigara.”

Ne var ki şartlar bu makul istekleri bile zaman zaman karşılamaya yetmemektedir. Bununa birlikte eğer mahkumlar ailelerine yakın bir hapishanedeler ise düzenli kumanya gelir; gözleri ve karınları doyar. Ancak uzak iseler hapishane kumanyası yetmediğinden başlarının çaresine bakmaya mecburdurlar. “Hepimiz Türküz” öyküsünde, hapishaneye sürgün gelen dört mahkum, sefalet içinde kalırlar ve kendi aralarında örgütlenerek çareyi bir akşam yoklamasında niza çıkarmakta bulurlar. Yoklamada başgardıyanın dikkatini çekmeyi başarırlar. Bunun sonucunda sürgün mahkumlardan Sandıklılı Cıbil Halil çay ocağının işletmesini alır, diğer bir sürgün Kürt Hamo ise çamaşırhaneyi alır. Böylece bir gelir kapısı elde ederler. Yine aynı sürgünler grubu, hapishane ağası Reşit’in koğuşuna yaptıkları ani bir baskın ile, hapishanenin en önemli gelir kaynağı olan kumar postasını ele geçirirler. Sürgün mahkumların bu zorbalıkları neden yapmak zorunda olduklarını, liderleri Arabacı Ali anlatır:

“Biz hepimiz, teknil şu mapusane için söylüyorum, suyu parmak gibi incecik akan bir çeşmenin başına toplananlara benziyoruz. Su az, ama bekleyen çok, herkes su almak ister. Bu olacak bir iş değil. Su bekleyen testileri sayarsan yüzü aşkın. Lakin çeşme verir on testi. O zaman ne olur? Testiler havaya kalkar ve küfürler arasında bir su dögüşü başlar. Testi testi kırırsa iyi, her testi bir kafa kırar!...İşte biz de böyle kanlı bir pınarın başındayız. Ya Hz. Hüseyin gibi bir yudum suya hasret ölürüz, ya da testiyle kafa kırarız.”

Hapishanede zaman, Korcan’ın “Mahkumlar” şiirinde de belirttiği gibi, “kağnı tekeri gibi, ağır ağır” dönmektedir. Kuşkusuz zaman algısı felsefenin de önemli sorunsallarından biridir. Kimi filozoflara göre bu algı görecelidir; mutlu zamanlar hızlı geçiyor iken, mutsuz zamanlar daha yavaş geçmektedir. Yine bir eserinde Korcan’ın hapishanedeki zaman için “salhane” (mezbaha) benzetmesini kullandığını görürüz.

Bütün mahkumlar bu salhanede kan revan içinde yatmaktadır. Ve yine mezbahada akan kendi kanlarını aynı şiirde belirtilen kalay görmeyen kaplardan içmektedirler. Özgürlüğün kısıtlandığı, insanın yalnızlığı ile baş başa bırakıldığı ve bu kısıtlanışın doğrudan süreye bağlandığı durumda, kuşkusuz insanın en büyük sorunu zamanla olacaktır:

Kağnı tekeri gibi / Gıcır gıcır gıcıdayarak / Ağır ağır döner orda zaman / Kadehler kırılın / Meyler dükülsün şarkılar susuversin / Kum değil insandır bu kalburda çalkalanan / Zehirdir aşı kandır gözyaşı / Bir anası ağlar ağlarsa / Vallah unuttur özkardaşı / Demirle taşduvarla insan savaşı / İçerler kendi kanlarını kalay görmeyen kapta / Mahkumlar perişan, mahkumlar bu zincirli girdapta.

Mahkumlar, Korcan'ın zincirli bir girdaba benzettiği hapishanelerden sadece çok özel durumlarda çıkabilmektedir. Bir diğer mahkum olan Çiftelerli İsmail'in sürgün edildiği hapishaneye giderken trende yaşadıkları, bizlere mahkumlar için özgürlüğün ne kadar önemli olduğunu en çarpıcı şekliyle anlatır. İsmail ve bir grup arkadaşı, kaldıkları hapishaneden müdüre karşı geldikleri için sürgün edilmişlerdir. İsmail'in sarı köylü başı, trenin penceresinden dışarı uzanır, uçsuz bucaksız gökyüzünü, çayırarda otlayan atları, sıra sıra dizilip treni seyreden çocukları görüp kederlenir ancak bunların içinde onu en çok etkileyen gencecik bir taydır. Çoğumuz hayatın günlük telaşları içinde özgürlüğü kaybetmenin ne olduğunu bilmezken, Çiftelerli İsmail belki de hayatında son kez uçsuz bucaksız bir gökyüzü ve böylesine güzel bir tay görmüştür. Bindiği tren, İsmail'i sel gibi akan rayların üzerinde bir bilinmeze sürüklemektedir. Genç tayı gördükten sonra, tren katarının karanlığına geri dönüp oturur ve izlenimlerini arkadaşları ile paylaşır. Kerim Korcan onun heyecanını şu cümlelerle anlatır:

“Konuşurken İsmail'in eli ileriye, deli bir atın dizginini yakalayacakmış gibi boşluğa atılıyordu. At bahsi heyecana boğuyordu onu.”

Yazar eserlerinde, Çiftelerli İsmail gibi bir çok mahkumla empati yapmamamızı sağlar. Onun dramını okurken tren penceresinde akan, Anadolu'nun kırmızı tuğlalı kagir evleri, dağları, ovaları keyif vermez bizlere, çünkü o anda dünyayı İsmail'in minicik penceresinden, içine tıklandığı tren vagonunun karanlığından görürüz. Saatler kara karıncalar gibi birbirini kovalasa, kabarıp yükselmiş dağlar trenin ardı sıra dizilse de Çiftelerli İsmail'in aklı halen genç tayda kalmıştır. Arkadaşlarına, onu bir kez gözlerinden öpebilmek için nasıl yanıp tutuştuğunu anlatır.

“Şu at kısmı, mübarek çok iyi bir hayvandır. Onun durduğu kapıda bereket olur....Hele tay...onların merakı da bir başka olur. İnsanı bir sararsa hiç başka bir işe bakmayayım dersin . Bir de taylar çok nazik olur...Onun bir keyfe gelip oynaması, kaçıp gitmesi vardır. Durup da şöyle saatlerce bakayım dersin...Şurada bir tay gördüm...başını bir çocuk gibi salladı teres. Onu bir tutup da gözlerinden öpebilseydim. Kalan cezamı ih demeden yatardım...”

Sürgün, zaman, sefalet, zulmet, çile, hapishane koşulları, mahkumlar...Eserlerinde yarattığı dünyanın tek bileşenleri bunlar değildir. İdareciler de bu zincirli girdabın halkalarından biridir. Ona göre yetersiz idarecilerin yönettiği hapishaneler ıslah kurumundan çok, geliştirilmeye açık sosyal mekanlardır. Sistemin bayrağını taşıyan idareciler gelişmesi gerekenlerin başında gelir. Hapishane yöneticileri mahkumları anlamayan, anlama gayreti içinde olmayan, sadece katı kanunları uygulamaya çalışan insanlardır. Böylece mahkum-yönetici ilişkisi insani yönüyle ele alınmıştır diyebiliriz.

Kimi zaman savcılar bile Korcan tarafından eleştirilmektedir. Bir eserinde vizyon sahibi olması gereken, olaylara akılcı yaklaşmasını beklediğimiz savcılardan biri, kurallara aykırı hareket eden Sandıklılı Cıbil Halil'i ıslah etmenin yolu olarak dövürmeyi tercih eder. Alt metinde Kerim Korcan devletin en üst düzeyde bulunan görevlisinin bu yaklaşımını eleştirmektedir. Aslında savcı seviyesinde bir memuru eleştirmek bir bakıma sistemi eleştirmektir ona göre. Dayaktan parçalanmış ayakları, bağılmaktan kısılmış sesi ile Cıbil Halil savcıdan aman dileyip, derdini anlatmaya, insan olduğunu hatırlatmaya çalışır:

“Biz fakiriz beyim, Ne olduysa yokluktan oldu. Astıracaksan astır bizi! Bir soluk bağışla ama daha fazla döğdürme! Kıyım kıyım oldu yüreğim, datlı canımdan bezdim. Uzun cezalara dayandım buna dayanamıyorum...yesir yerine koyma bizi. Kul kusursuz olmaz artık döğdürme.” Eserlerinin geneline bakıldığında, hapisane müdürlerinin, idarecilerin göreve ilk geldiklerinde idealist olduklarını, herşeyi değiştirerek, ortalığı güllük gülistanlık yapmak gibi düşüncelerinin olduğunu görürüz. Ancak çoğunluğu bir süre sonra işlerin bekledikleri gibi olmadığını görerek, seleflerine benzemek hatasına düşer. “Linç” isimli eserde hapisane müdürü Şevket Erdoğan Bey ve Başgardıyan Rüştü Efendi de görevlerini hakkı ile yerine getiremeyen aciz yöneticiler olarak karşımıza çıkar.

Müdür Şevket Bey emekli başkomiserdir; yaşı altmış beşi geçmiş, emekli maaşı yetmediği için müdür olmuştur. Hapisane ile ilgili bir bilgisi ve tecrübesi yoktur. Müdür olduktan sonra hapis hayatı hakkında bazı şeyler duymuş, fakat daha fazlasını öğrenmek için gayret sarf etmemiştir. Korcan Şevket Bey'in bu iş için yetersiz olduğundan bahseder:

“Onun yaşı altmış beşi aşmış; avurtları çökük, gözleri cilasını kaybetmiş, duruşu tabii bir yorgunluk içinde olduğunu gösteren bir duruş...Bu haliyle, hakçasını söylemek lazımsa, onun yeri mapushane müdürlüğü değil, tekaütler (emekli) kahvesi olabilirdi.”

Başgardıyan Rüştü Efendi ise müdür olma arzusu ile gözleri adeta kör olmuş, amirinin açığını yakalayarak onun yerine geçmeye çalışan biridir. Yaptığı işi kişisel amaçlarına alet etmekten asla çekinmez. Bencildir. Çıkarlarına hizmet ettiği sürece yaptığı işin ahlaki olup olmaması önemli değildir.

Korcan'ın yöresel ağızları da son derece etkin kullanarak şairane bir anlatımla, kaleme aldığı destansı eserlerinde, tasvir, öyküleme, dialog, iç konuşma gibi anlatım teknikleri ön plana çıkar. Bakış açısı olarak genellikle “Hakim Bakış Açısı”nı seçmiş olsa da, 1975 yılında yayınlanan “Ter Adamları” ve 1988 yılında yayınlanan “Ateşten Köprü” romanlarında bakış açısı, bu iki romanın ortak baş kişisi olan Selman'ın anlattıkları ile daraltılmıştır. En çok bilinen eseri Tatar Ramazan bir uzun öyküdür. Olaylar ve durumlar “İlahi Bakış Açısı” ile okura aktarılmıştır. Anlatıcı düne, bugüne, yarına dolayısıyla olayların tümüne hakimdir.

Romanlarında kullandığı mekanlardan biri kendisinin de uzun süre kaldığı Sinop Cezaevi'dir. Söz konusu romanda “Kahraman Bakış Açısı” benimsendiğinden mekana ait gözlem ve değerlendirmeler sözü edilen yerde yaşamak mecburiyetinde kalan zihniyetin öznelliğini yansıtır. Olayları bize anlatan kahraman, hapisane ortamının yüksek çözünürlüklü net bir fotoğrafını çekerken, adaletin ve kanun kitaplarının bu fotoğrafın neresinde olduğunu adeta gözümüze sokarcasına betimler:

“Bizim cezamızı çektiğimiz yere mapushane derler. Güya insanları ıslah için kapatırlar buraya. Aslında burası cehennem yeryüzündeki küçük numunesidir. Bu alem semalarda değil, yer altında şafağı sökmeyen bir yerdir sanki. Orada güneşi doğmayan ormanların vahşi hayvan kanunları hakimdir...”

Kanunlar hiç sevilmeyen kitaplardır mapushanede. Hele Cezaevleri Nizamname'si, toz içinde raflarda durur.”

Korcan'ın eserlerini okurken, uzun bir şiir okuyormuşcasına bir hisse kapılırız zaman zaman. O çocukluk çağlarında, canı dayısına emanet, minicik bir kayıkta adeta ölümlle dans ederek salındığı gündən başlayarak içinde kopmaya başlayan fırtınaları; yirmili yaşlarında yazarak anlatmaya başlamış, toplumsal gerçekçi edebiyatımızda iz bırakarak 1990 yılında aramızdan ayrılmış, soğuk kanlı bir ter adamıdır. “İdamlıklar” isimli eserinde tasvir ettiği, rüzgarda salınan kavak ağacı mahkumların ümidini temsil eden bir imgedir. Ne var ki ağacın masmavi uçsuz bucaksız gökyüzü ile kucaklaştığı zirvesindeki yapraklar canlı canlı uçuşurken, hapisane avlusundaki gövdesi bir o kadar hareketsiz adeta ölü gibidir. Kerim Korcan'ı anlamak için hapisanenin içine giremeyiz elbette ama en azından romanlarını okurken gözlerimizi kapatıp, alakargadan başka kuşun konmadığı o kavak ağacının gölgesinde idamını bekleyen Boyabatlı Emin ve Ayancaklı Ömer'in yanına konumlandırabiliriz kendimizi. Gökyüzünün mavisini göremeyen ufukları kararmış bu adamların yanında Korcan'ın bir şiirinde hitap ettiği Tavaslı olarak yerimizi alabiliriz belki. Kimbilir belki bir anlığına şiirini kendi sesinden bile duyarız:

Ufuk kararıyoz Tavaslı / Bunun ardında kanlı bir yağmur var İlya / Deli Rüzgarlar / Döğmüş döğmüş gün boyu / Azdırmışsa ormanları / Bak bak vay anam be / Çamlıbel'den aşağı / Kocatöngel'den yukarı / Kurt uluması / Kuş sesi / Kurşun vınlaması ile...

Kaynakça; Dr. Ertan Erol, Kerim Korcan'ın Eserleri ve Edebiyatımızdaki (Ankara: Nobel Yayınları, 2011)

Kerim Korcan, Ey Gaziler (İstanbul: E Yayınları, 1989)

Kerim Korcan, Tatar Ramazan (İstanbul: Babil Yayınları, 2005)

Deniz Güneysu

Bir Zamanlar Anadolu'da

Film İnceleme

Bir Zamanlar Anadolu'da 2011 yılında Nuri Bilge Ceylan'ın yönetmenliğinde Cannes Film Festivalinde Büyük Jüri Ödülüne layık görülmüştür. Film, bizce Ceylan'ın Altın Palmiye ödülüne gidilen yolda en ayakları yere basan filmi olmuştur. Ayrıca Ceylan filmin senaristliğini Ercan Kesal ve Ebru Ceylan ile paylaşmaktadır. Filmde, Ercan Kesal, Taner Birsel, Muhammet Uzuner, Fırat Tanış ve Yılmaz Erdoğan gibi usta isimler yer almaktadır.

Film, bir katil zanlısı olan Kenan'ın sorgulanması sonucu cinayet yerinin teşhisi yolcuğuna çıkan Savcı Nusret, Komiser Naci, Doktor Cemal ve Katil Kenan'ın bu yolda başına gelen olayları konu almaktadır. Aslında böyle bakıldığında kriminal bir havası olduğunu düşünebilirsiniz fakat filmde bu cinayet ve cinayet yerinin teşhisi kriminal bir sonuca değil, filmin ana hikayesine yardımcı olacak şekilde kullanılmıştır. Çünkü çıkılan bu yol, katilin cinayet yerini teşhis etmesiyle kalmıyor, aynı zamanda bürokrasi içerisinde güçlü olan veyahutta bürokrasi içinde ezilen diğer karakterlerin de kendi cinayetleriyle yüzleşmesini sağlıyor.

Film boyunca Komiser Naci, hiyerarşik düzende ezilen fakat bu durumdan oldukça rahatsız olduğunu hissettiren pozlar vermekte, genel olarak film boyunca en insani tepkiler veren karakter olarak göze çarpıyor. Savcı Nusret ise dev bir iktidar profili görüntüsü içerisinde olup o sert ve katı kuralları zaman zaman yaptığı yersiz şakalarla yıkarak kendine zıt bir tavır sergilemektedir. Fakat filmin ilerleyen bölümlerinde Savcı Nusret kendi hayatında olup bitenle yüzleşerek gereksiz alaycılığının altında eziliyor. Doktor Cemal ise bize filmin ana teması için bir nevi anahtar görevi üstleniyor. İlk başlarda idealist bir doktor gibi görünen Cemal, film sonunda tam zıttı bir hareketle tüm değer yargılarını ve vicdan muhakemelerini yıkıyor. Film, vicdan, toplumsal doğrular, bürokrasi, ölüm ve yaşam, ezilen kadınlar gibi olguları seyirciyi bir şahit olarak varsayarak kendi içinde tartışıyor. Zaten filmin ilk sahnesinde buğulu bir camın ardından Katil ve Maktul'un konuşmalarına bulanık bir şekilde dahil oluyor ve ardından görüntünün netleşmesiyle bir tanık pozisyonunda yer alıyoruz.

Katil kim? Evet katil Kenan fakat Kenan aslında hayatın önüne geldiği gibi yaşayan ve onu katil olmaya götüren sebepler bulabilen bir nevi kader mahkumu pozisyonundadır. Zaten çoğu zaman da hiç bir pişmanlık hissi göstermemesi de bunu destekler nitelikte. Cinayeti çözmeye çalışan kişinin ise yeterince masum olmaması ve geçmişinde bir cinayete sebep olduğunu anladığımız Savcı'nın da en az Kenan kadar suçlu olduğunu düşünebiliyoruz. Fakat Savcı bu gerçeğe film boyunca savaşıyor kendi ile cebelleşir. İşte hiyerarşik düzenin tepesinde bulunan bu kişinin ceza almayışı ve hiç bir zamanda alamayacağı gerçeği bu sistem içerisindeki çarpıklıkları gözler önüne seriyor ve aslında genel olarak düzenin bozuk olduğu hissiyatını bize bahsediyor. Yönetmenin bu düzene hiçbir yorum getirmeden aktarması ise aslında düzenin hiçbir zaman değişemeyeceği gerçeğini kulağımıza fısıldıyor. Aynı zamanda Doktor Cemal'in de filmin sonlarında cinayetin yargı kısmını etkileyecek bir gerçeği hiç olmamış gibi varsayması da karar mercilerinin meşruiyetini sorgulamaktadır.

Filmde bir ayrıntı olarak dikkat çeken mesaj ise "Koyun can, kasap et derdinde" felsefesidir. Bu felsefeyi, makdulun arka bagaja koyulurken şoförün cesetin yanına karpuzları koyması, gidilen köy sofrasında zanlının kardeşinin kola istemesi gibi detaylar filmin genel olarak kötülüğün ve karamsarlığın kol gezdiği bu topraklarda bu tarz olayların normalleştiğini ve bu normalleşmeye tepkisizliği göstererek bir taşra taşlaması olarak önümüze sunuyor.

Film boyunca sallanan ağaç dalları üzerimizde bir korku filmi ambiansı yaratmaktadır. Gece sahnelerindeki rüzgar ve karanlık açılar ezici bir çaresizlik ve kaygının yaratılmasında etkili olmuştur. Özellikle bir parantez açmak isterim ki, filmde kullanılan seslendirme ve doğal ses kullanımı zannediriz ki özenilen ve oldukça profesyonel bir ekipten çıkan bir ürünün sonucu olmuştur. Bu sesler film atmosferi yaratma konusunda son derece başarılıdır.

Cinayet teşhisi yolculuğunda karakterlerimizi taşıyan şoför Arap Ali'nin Doktor Cemal'e dediği gibi;

- "Bir zamanlar anadoluda dersin, ücra bir köşede görev yaparken böyle böyle bir gece yaşamıştık... Anlatırsın."

Gerçekliğin limanında karaya çarpmış bir masal. Hangi köşesinden baksak, hangi karakterleri ele alsak derinlikli bir yapıya sahip bu film, cinayet teşhisi sahnesinde araba farlarınının vadilere ışık tutması gibi ruhunuza da ışık tutmasını temenni eder, iyi seyirler dileriz.

KAMİL BEY OLMAK

Büşra Canbaz

Kamil Bey ile tanışıklığımız senelere dayanır. Şu an işimden ekmek yiyorsam Kamil Bey sayesinde. İşsiz güçsüz, üç çocuk, bir hanımla kış vakti ortada kaldığımda Kamil Bey ile tesadüfen tanıştık. Gözüme bakar bakmaz anlamıştı düşmüşlüğüümü. Bana yanında bir iş ayarlamıştı. “Alnının akı ile çalış, yüzümü kara çıkartma ben sana inanıyorum...” dedi. Çok iyi adamdı Kamil Bey. Siyasi işlerle uğraşırdı. Ekmeğini ondan kazanır yaptığı işi çok sever hep haklının yanında olmayı seçerdi. Hor görülen, ezilen, görmezden gelinen herkesin elinden tutardı...

Bir gün kahvede çay içip sohbet ederken, “Kamil Bey...” dedim. “Yok mudur senin, eşin çocuğun? Bildim bileli yalnızsın, sen kimin için bu kadar uğraşırsın?” Elindeki çay bardağını sıkıca kavradı ve ardından “belki... Belki daha sonra anlatırım...” dedi. O gün ısrar etmedim ama düşünmeye de devam ettim. Tahminlerime göre evli değildi ya da bu dünyada kimsesi kalmamıştı. Aylar, yıllar derken aramızdaki samimiyet ilerledi. En iyi dostum oldu Kamil Bey. Aramızda oluşan samimiyetten mi yoksa güvenden mi bilmem, bir gün aldı beni karşısına, cam kenarında bir masaya oturduk. Masada şekersiz iki türk kahvesi, masada hayal kırıklıkları, masada mazi vardı. “Evliyim ve bir evladım var...” dedi. “Yıllardır görüşmeyiz...” diye de ekledi sonra. “Bayramlarda seyranlarda ararım. Hem eşimin hem evladımın sesini duyarım. Beş dakika süren sürmeyen konuşmalarımızda ne kadar özlem dindirirsem kar bana...” Bunları söylerken dolan gözlerini gizledi Kamil Bey. “Neden?” diyebildim sadece. “Neden Kamil Bey?” “Buraya gelmemi hiç istemediler, bu işi yapmamı, düzenimizi bozmayı hiç istemediler. Onlar istemedikçe bu işi yapmak için atan kalbim daha da ağır bastı. Bir akşamüstü “Ben gidiyorum benimle gelmeyecek misiniz? Oradakilerin bana ihtiyacı var...” dedim. Kapılar gidişimden sonra tamamen kapandı. Sitem mektupları yazıldı satırlarca. “Bizim sana daha çok ihtiyacımız vardı...” diye. Belki de haklılardı, bilemiyorum. O gün bugündür buradayım işte. Kimin ihtiyacı var ise onun yanındayım.” Kızım derken gözlerinden yaşlar akan Kamil Bey eşinden bahsederken hiç üzülüyordu. “Severek mi evlendiniz?” dedim. Yutkundu Kamil Bey, “okulu bitirince annem evlenmemi istedi, uzaktan bir akrabamızdı...” dedi. “Aşk meşk işleri size biraz yabancı o halde...” dedim Kamil Bey’e. Önce bir gülümsedi sonra kafasını dışarıda çiseleyen yağmura çevirdi. “Bilirim...” dedi. “Hem de iyi bilirim.”

Aşktan ciğerin kor olur yanar da söndürecek ilacı bulamazsın...” dedi. Ne yalan söyleyeyim Kamil Beyden böyle bir çıkış bekliyordum. Onun hayatının bunlardan ibaret olmadığını, önceden bir kez bile olsa aşk şerbetini içtiğini hissetmişim. Küçükken babaannem: “Yolu aşktan geçen birisi kötü olamaz...” derdi. Kamil Bey’in iyi halinin sebebini şimdi daha da iyi anlıyorum. Ben içimde bunları düşünürken Kamil Bey kitaplığına uzandı, saman kâğıtlara yazılmış yüzlerce şiir gösterdi bana. “Bak!” dedi. “Bunların hepsi bana ait. Şu an burada olmayan bir Kamil Bey’e. Böyle biri olmak için yandım, yandıkça yazdım, yazdıkça piştim...” Benim gözümde daima dik ve güçlü bir adamdı ama o gün küçük bir çocuk gibi yanan yüreğini üflemem için bana uzattı. “Okul yıllarında tanıştık onunla, beraber zor günlerde geçirdik, hayatımızın en mutlu günlerini de... Olmayınca olmuyor...” dedi uzunca bir iç çekişinin ardından...

O günden beri ne Kamil Bey’i o halde gördüm ne de o saman kağıtlara yazılmış şiirleri. Bir daha da konuşmadık zaten bu meseleleri. Bir gün hiç veda edemeden ayrıldı aramızdan Kamil Bey. Kalp kriziyle... İlk kez cenazesinde gördüm eşini ve kızını. Kızının elinde kaç sene evvel gördüğüm Kamil Bey’in şiir defteri vardı. Onunla birlikte üst üste dizilmiş bir sürü kitap. “İsmin ne senin kızım?” dedim. Boğuk bir “Elif...” çıktı ağzından. “O defter...” dedim. “Bende kalabilir mi?” Elindekilerine baktı ve o defteri fark etti. Babasının böyle şiirlere şairlik yaptığından hiç haberi olmasa gerek ki, babasının olduğuna inanamadı başta. Uzatırken bana defteri iki resim düştü içinden bir vesikalık bir de normal bir fotoğraf karesi. Tam almak için eğilmişken yere “bir saniye...” dedi kızı. Ben bu kişiyi daha önce hiç görmedim. Ne güzel de gülen biriymiş. Diğer resme baktı sonra “bu babam...” dedi “babam gençliğinde böyle bir adammış.” Toparladım bir an evvel defter sayfalarını, fotoğrafları, anıları, kavuşulmayan aşkları... Ailesini de o günden sonra bir daha hiç görmedim.

O şiir defterini aldım kitaplığımın en güzel yerine koydum. En güneş alan, en ışık saçan yerine... Kamil Bey’in hatırına o aşkı ben yaşatmak istedim... Şimdilerde ne zaman kavuşsam bir şeylere, ne zaman aşk diye duysam bir yerlerde elim kitaplığımda, kalbim Kamil Bey’de...

Emine Dal

İçimde Bir Köy

İçimde bir köy var. Kasaba kadar büyük değil. Köy altı kadar küçük değil. İçimde alfabenin 3 harfi kadar büyük bir göçük var. Her köyün bir tabelası, tabelada manası... İçimde bir köy var. Tabelası kalpten, manası vefadan... Bu köyde tüm yollar çakıl taşlarından.

İçimde bir köy var deniziyle, martısıyla, simidiyle çayıyla. İçimde bir köy var insanıyla, insafsızıyla, derdiyle, tasasıyla.

İçimde umut var. Arşa sığmayacak kadar bir umut.

İçimde aşk var canıyla, cananıyla. İçimde tüm imkansızlıklara rağmen bir imkan kısıntısı var. İçimde bir tekne, teknem de bir rota, rotamda harikalar diyarı var.

Alice haber salın, diyarına işgal var. Hayallere dm atın, yeryüzünde yasak var. Yasaklara haber salın, umut dolu kalbimiz var.

Evren Erbatur

Dünya'nın Tiyatrosu

Dünya Tiyatro Günü 1962 yılından beri her 27 Mart'ta kutlanıyor. 57. yılına giren bu kutlama Tiyatro'nun doğum günü değil, ancak bir açıdan doğumunun -ve var oluşunun- hatırlanıp, kutlandığı gün... 27 Mart 1954 yılında A.M.Julien'in girişimiyle Paristeki yabancı toplulukların oyunlarını sergileyebileceği, "Uluslar Tiyatrosu" adında bir festival gerçekleşti. Bu festival sonraki yıllarda da farklı toplulukları bir araya getiren büyük bir etkinliğe dönüşerek başarı kazandı. İkinci Dünya Savaşı'nın hemen arkasından 1948'de UNESCO'nun ilk genel başkanı Sir Julian Huxley ile oyun yazarı ve romancı JB Priestly'nin yürütücülüğünde kurulan Uluslararası Tiyatro Enstitüsü (ITI) ise Dünya Tiyatro Günü'nün resmileşmesinde rol oynadı. Kültür, eğitim ve sanat alanında barışçıl, sürdürülebilir ve evrensel niyetler taşıyan Enstitü, pek çok ulusu, dili, sanatçıyı bir araya getiren festivalin düzenlendiği ilk günü kutlama günü olarak kararlaştırdı. Her yıl çeşitli etkinliklerle kutlanan Dünya Tiyatro Günü'nün olmazsa olması ise, ulusal ve uluslararası tiyatro insanlarınınca yazılan bildiriler oldu. Bugüne kadar yazılmış bildirilerden yazının boyutunun da el verdiği ölçüde seçerek, tiyatro üstüne düşünceler, duygular toplamı da denebilecek derleme bir metin hazırladım. Tek bir tiyatro olmadığı gibi, tek bir metin de olamaz... Okuyucudan ricam bir olasılıklar zemini içinde okurken, kendi içindeki tiyatrocuya selam vermesi, bildiği, tanıdığı sanatçıları hatırlaması, şu anda var olanın bir zamanlar olmuş olanla ve bir zaman sonra olabilecek olanla bağlantısını hayal etmesidir. Nice yıllara!

(...) bir Dünya Tiyatro Günü'nü daha (...) kutlamak üzere yeniden bir araya geldik. NO ve Bunraku tiyatrosu ile başlayan bir gün, yolu Pekin Operası'ndan ve Katakali'den geçen, Yunan ve İskandinav tiyatrosu arasında oyalanırken Aiskhylos'dan Ibsen'e, Sofokles'ten Strindberg'e geçen ya da İngiltere ve İtalya arasındayken Sarah Kane'den Pirandello'ya geçen ve kuşkusuz diğer bütün ülkeler gibi yolu Fransa'dan da ve en çok yabancı topluluğu ağırlayan şu içinde bulunduğumuz dünya kenti Paris'ten de geçen bir gün demektir bu bir gün. (...) Oynadığım bütün rollerdeki, perde kapanınca çekip gittiği sanılan ama bende birtakım yeraltı hayatlar açan oyun kişileri ve sıradaki diğerlerini silecek ya da onlara eşlik edecek karakterler de benimle birlikte geldi buraya... İzleyip sevdiğim ve seyirci olarak alkışladığım birçok karakter de eşlik etti bana. İşte ben bu noktada tüm dünyaya aitim. Yunanım, Afrikalıyım, Suriyeliyim, Venedikliyim, Rusum, Brezilyalıyım, İranlıyım, Romalıyım, Japonum, New York'luyum, Marsilyalıyım, Filipinliyim, Arjantinliyim, Norveçliyim, Koreliyim, Almanım, Avusturyalıyım, İngilizim. (...) Burada konuşan ben kendim değilim, bir oyuncu değilim, tiyatronun var olmak için kullandığı birçok kişiden biriyim. Bu hepimizin görevidir de. Ve bize elzem olan budur. Nasıl desem: Biz tiyatronun var olmasını sağlamayız, tiyatro sayesinde biz var oluruz. Tiyatro benim için ötekidir, diyalogdur, nefretin olmayışıdır. Halklar arasındaki dostluktur, - şimdi, bunun tam olarak ne demek olduğunu pek bilmiyorum fakat topluluk ruhuna, seyirci ile oyuncular arasında dostluğa, tiyatronun bir araya getirdiği bütün insanların, çevirmenlerin, ışıkçıların, kostüm ve sahne tasarımcılarının, tiyatroyu yorumlayıp öğretenlerin, tiyatro ile uğraşan ve tiyatroya giden herkesin uzun süreli dostluğuna inanırım. Tiyatro bizi savunur, bize korunak sağlar... Benim inancıma göre tiyatro bizi sever, bizim onu sevdiğimiz kadar... (...)

(2017, Isabelle Huppert)

(...) İnsanoğlu değişik düzeylerde ve değişik koşullanmalar içinde yaşadığı 'hayat'ı; hem anlamaya, hem de anlatmaya çalıştı durdu. (...) Sahnede yaşanan hayat, Doğa'nın yahut Tanrı'nın yarattığı hayat yanında; salt bir görüntüden ibaret de olsa, bizzat İnsan'ın yarattığı hayattır. (...) Dünya Tiyatro Günü, (...) Tiyatro'nun İnsandaki tılsımlı yaratıcılığı bir kez daha anımsattığı bir gün... (1998 / Çetin Altan) Niçin ihtiyacımız var tiyatroya? Bu yıllarda, kent meydanlarında ve devlet arazilerinde sergilenenlere kıyasla salonlarda sahnelenenler böylesine önemsizken... Gerçek hayatın otantik trajedileri oralarda oynanırken. Neyimiz oluyor tiyatro? Salonların yaldızlı galeri ve balkonları, kadife koltuklar, sahnenin kirli kanatları, iyi cilalanmış oyuncu sesleri (...) Tiyatro ne söyleyebilir bize? Her şeyi! Tanrıların cennette nasıl yaşadıklarını, unutulmuş yer altı mağaralarında mahkûmların nasıl çürüdüklerini, tutkuların bizi nasıl yüceltebildiğini, aşkın nasıl mahvedebildiğini, bu dünyada nasıl kimsenin iyi bir insana ihtiyacı olmadığını, aldatmacaların nasıl saltanat sürdüğünü, mülteci kamplarında çocuklar solarken insanların apartman dairelerinde yaşadıklarını, o çocukların nasıl çöle dönmek zorunda kaldıklarını, hepimizin her gün sevdiğimizden ayrılmaya nasıl zorlandığımızı... Tiyatro her şeyi anlatabilir. (...) (2016, Anatoli Vassiliev) (...) değişmeden kalan çok az şeyden birisidir Hikaye Anlatıcılığı... İnsanların bir arada yaşadıkları ortamlarda, ortak yaşama kodlarının belirleyicisidir. Bunların nesilden nesile aktarılmasına yardımcı olur. İşte kolektif bilincin kaynağını aldığı sanatlardan birisi de, gücünü hikayelerden alan Tiyatro'dur. (...) Zaman içinde tiyatro, yöntemini, biçimini, aracını değiştirdi ama hikayeler hep varoldu. Bizi; öfkemiz, hırslarımız, iki yüzlülüğümüz ve adaletsizliğimizle yüzleştirerek kendimizi temize çekmemize yardım etti, ediyor ve edecek... (...) Belki de bu yüzden Shakespeare bütün dünyayı bir sahneye ve bütün insanları da oyunculara benzetmiştir, sahneyi dünyaya değil (...) tüm gücümüzle hikayelerimize sahip çıkmaya mecburuz. Çünkü bizi birbirimize yaklaştıracak ve duygularımıza dokunarak ruhlarımızı iyileştirecek hikayeler yine tiyatronun içinde var. (...) (2017, Merih TANGÜN)

'Onların' peşindeyim. Klişe üretmeyenlerin, boş laf söylemeyenlerin, sahneyi bir ego gösterisine dönüştürmeyenlerin, sulu espriler ya da ucuz etkilerle izleyiciyi tavlamayanların, yaşamdan kaçmayanların, zamanımızı çalmayanların, baştakilere yaranmak için kırk takla atmayanların peşindeyim. Beni güldüren, ağlatan, şaşırtan, yadırgatan, düşündüren, ezberimi bozan, belki de bir an durup kendime döndüren tiyatro ustalarının peşindeyim. Neden sahneler, ne yapıyorlar, ne söylemek istiyorlar? (...) (2018, Zehra İpşiroğlu) (...) Benim en sık peşine düştüğüm kılavuz geçmişte yazılmış kimi metinlerdir. Onları kaleme alanlar neredeyse yüz yıl önce Avrupa tanrılarının yavaş yavaş çöküşünü kâhin gibi ama abartıya kaçmadan gözler önüne serdiler. Beni sabah akşam düşündüren o yazarların anlattığı, uygarlığımızı bugün hâlâ dağıtılamamış bir karanlığa gömen ışık kaybıdır. Aklımda Franz Kafka, Thomas Mann ve Marcel Proust adları var. (...) Bu kişilerin ortaklaşa sezdikleri, dünyanın sona ermesinin kaçınılmazlığı idi - gezegenin değil, insan ilişkilerinin bugünkü modeli anlamındaki dünyanın. (...) O sezgi bütün acılığıyla bizim için bugün ve burada da geçerliğini koruyor. Dünya sona erdikten sonra da yaşamayı sürdüren bizler için. (2015, Krzysztof Warlikowski) (...) Tiyatro hareketlendirir, aydınlatır, endişelendirir, rahatsız eder, ruhu yüceltir, ifşa eder, kışkırtır ve gelenekleri ihlal eder. O, toplumla paylaşılan bir sohbetir. Tiyatro, boşluğa, gölgelere ve suskunluğa, replikleri uçurtmak, hareketlendirmek, aydınlatmak ve hayatı galeyana getirmek için karşı duran ilk sanattır. (...) (2006, Victor Hugo Rascon Banda) (...) Kökleri ritüellerle mitosların bulunduğu alana uzanan tiyatro değişimin hem tanığı hem belleğidir. Çağa ve insana tanıklık, vazgeçilmez bir toplumsal işlev ve ihtiyaç olduğu gibi, insanlık serüvenini tüm renkliliği, çeşitliliği içinde kucaklayan, sahiplenen yüzüdür tiyatronun. (...) Tiyatro hatırlayarak tanıklık etmektir.(...) (2010, Ayşe Emel Mesçi)

Hep birlikte hayal edelim. Bir kabile, havaya fırlattığı küçük taşlarla kuş avlamaya çalışmaktadır. Tam bu sırada dev gibi bir mamut sahneye girer ve KORKUNÇ BİR HOMURTU çıkarır. Aynı anda ona göre küçücük sayılabilecek bir insan da tıpkı mamut gibi HOMURDANIR. Sonra da herkes kaçar. Bir insan, bir kadın tarafından -onu bir kadın olarak hayal etmeyi tercih ediyorum- çıkarılan o mamut homurtusu bizi biz yapan şeydir, türümüzün kökenidir: Olmadığı şeyi taklit edebilen bir tür. Öteki'yi temsil edebilen bir tür. (...) Tiyatro, ne kadar basit olursa, bizi insanın en harika yeteneğine, Öteki'ni canlandırabilme yeteneğine o kadar yakından bağlar. Bugün dünyanın tüm tiyatrolarında insanın bu muhteşem performans yeteneğini kutluyoruz: Temsil etme ve böylelikle geçmişimizi koruma -ve kabileye daha çok mutluluk ve özgürlük vaat eden olası gelecekler kurgulama- yeteneği. Bugün insan kabilesi tarafından alt edilmeleri gereken mamutlar nelerdir? Kabilenin bugünkü düşmanları kimlerdir? Bir eğlence aracı olmanın ötesine geçmek isteyen tiyatro neleri konu almalıdır? Bence en büyük mamut insan yüreklerindeki yabancılaşmadır. Öteki ile birlikte hissetme kapasitemizin yitirilmesidir. İnsanlara ve insan olmayan diğer yaşam formlarına şefkatin yitirilmesidir. (...) (2018, Sabina Berman)

Günümüzde yaşamın, tiyatronun geleneksel etkisinin ötesine geçtiğinin, öyküler anlatmanın artık olanaksız olduğunun konuşulduğunu duyuyorum. (...) Fakat biz geleceği bilmiyoruz. Güzel ve kusursuz olmayan bu günümüzü, akılcı olmayan düşlerimizi ve sonuçsuz kalan çabalarımızı o belirsiz gelecekte korumak için, kimin verdiğini bilmediğimiz enerjimizi ve yeteneklerimizi kullanmak bizim elimizdedir. Bunu yapmanın birçok yolu vardır. (...) Ben, ne olduğumuzu, ne olmadığımızı ve ne olmamız gerektiğini birbirimize göstermek gereksinimi duyduğumuz sürece, tiyatronun, kendi kendini yaşamla dolduracağından eminim. (...) (2003, Tankred Dorst) (...)

Tiyatro sanatının hayatta kalması onun kapasitesine, yeni araçlarla ve yeni dillerle kendini sürekli yeniden keşfetmesine bağlıdır. Tiyatro kendi çağının büyük olaylarına tanıklık etmeyi ne şekilde sürdürebilir ve insanlar arasındaki anlayışı ve açıklık ruhunu nasıl yaygınlaştırabilir? Hoşgörüsüzlük, dışlanma ve her türlü füzyona ve kaynaşmaya direnen ırkçılık sorunlarına karşı, kendi pratiklerinde çözümler önererek nasıl kendini onurlandırabilir? (2008, Robert Lepage) (...) Eski Yunan'dan günümüze değin tiyatro hakkında yazılmış ne varsa okurken, tiyatronun çeşitli dünyaları aracılığıyla kullanma gücüne sahip olduğu o iç tılsımından emin oldum. Tiyatro, işte bu yolla insan ruhunun derinliklerine erişiyor ve o derinliklerde yatan definenin kilitlerini açıyordu. Bunu anladığım zaman, tiyatronun gücüne, tiyatronun sevgi ve barış yayan birleştirici bir araç olduğuna ilişkin sarsılmaz inancım daha da güçlendi. Tiyatronun gücü farklı ırklar, farklı etnik gruplar, farklı renkler ve inançlar arasında diyalog kanalları açılmasını da sağlar. Ben böylelikle öğrendim, insanlığın ancak iyilikle yekpare kalabileceğini ve kötülükle de bölünüp darmadağın olacağını. Evet doğrudur, iyi ile kötünün çatışması tiyatronun özünde var. Fakat, sağduyu payidar kalır ve insan doğası çoğu zaman iyi, pür ve faziletli olanla eninde sonunda aynı yola baş koyar. Tiyatro güzeli kıymetini bilir, (...) Tiyatro, güzelliğin bütün biçimlerini kucaklar, içinde barındırır, çünkü güzeli değerli görmeyen hayatın değerini bilemez. (...) (2007, Sultan Bin Mohammed AL QASIMI)

(...) başlangıçta hayat şekilsizdir. Öyleyse, oyun oynamaktan ne alıkoyabilir bizi? Pek az temel izlek var biliyoruz, ama yaratıcı insan kadar çok hikaye kurma ve anlatma biçimi de var. Tiyatro sanatı hayatı sıkıcı, ısrarcı bir düzeneden koruyup kollarken, yaratıcı insandan beslenir, besleniyor. Çünkü insan eşsizdir. (...) (2008, Orhan Alkaya) (...) Sanat olmasaydı, yaşamı güzelleştirmenin ve zorluklarına katlanabilmenin ne kadar güç olacağını düşünüyorum. Bütün olumsuzlukların, çirkinliklerin, sömürünün, çağlara göre şekil değiştirse de hep var olduğuna, insanlık onurunu korumanın, geleceğe olan inancın, sanatla ve sanata gönül vermiş insanlarla, bir panzehir gibi etki yaptığına, onların varlığıyla insanlık yürüyüşünün anlam kazandığına inanıyorum. (...)

Bütün bunların olabilmesi için ise; eleştirel aklın, özgür düşüncenin var olması gerekir. (...) Benzerliklerimiz ve farklılıklarımız, inançlarımız ve düşüncelerimiz, bir anlamda zenginliğimizi yaratırken, aslında hepimiz, insanlık denen bir ortak paydada buluşuyoruz. Bu noktada herkesin sevgiye, anlayışa, barışa, yaşamı paylaşmaya ihtiyacı var. (2015, Demet Taner)

(...) Farkında olmasak bile insan ilişkileri teatraldır; mekân kullanımı, vücut dili, sözcüklerin seçimi, ses tonları, duygu ve düşüncelerin çatışması sahnede kullandığımız her şey yaşantımızda da vardır: insanın özü tiyatrodur. (...) Resmi bir devlet töreni, fakat aynı zamanda bir sabah kahvesi, günaydınlaşmak, ürkek aşklar, tutkuların büyük fırtınaları, bir senato toplantısı, diplomatik bir görüşme, hepsi tiyatrodur. Sanatımızın temel amaçlarından biri, seyircilerin oyuncu da olduğu dünya sahnesinde insanları günlük hayatın etkinliklerine karşı duyarlı kılmaktır. Hepimiz oyuncuyuz; tiyatro yaparak, bakmaya alışkın olmadığımız için göremediğimiz, aslında aşikâr olan şeyleri görmeyi öğreniriz. Kanıksanmış olan şey görünmez olur; tiyatro yaparak günlük hayatın sahnesini aydınlatırız. (...) Etrafımıza baktığımızda tüm toplumların, etnik grupların, sınıfların ve kastların içinde ezen ve ezilenleri görürüz, adaletsiz ve merhametsiz bir dünya görürüz. Başka bir dünya yaratmak zorundayız çünkü bunun mümkün olduğunu biliyoruz. Fakat hem sahnede hem de hayatımızda oynayarak bu dünyayı kurmak bizim elimizde. (...) Tiyatro sadece bir etkinlik değildir, bir yaşam biçimidir. Hepimiz oyuncuyuz: vatandaş olmak bir toplumun içinde yaşamak değil onu değiştirmektir. (2009, Augusto Boal) (...) Derler ki, tiyatro üçüz doğmuş bir sanat koludur: Yazar, oyuncu ve seyirci. Bunlar birbirinden ayrılırsa ortada tiyatro kalmaz. Oysa ben diyorum ki, günün en önemli sorunlarını kağıda aktaran yazar da, onları sahnede dile getiren sanatçı da sizin aranızdan çıkmıştır. Onun için biz bir bütünü. Teker teker düşüncelerimiz ayrı olabilir, ama dertlerimiz birdir. Şimdi bu sahnede soruyorum sizlere: Kardeşi kardeşe kim kırdırıyor? Hangi katı yürekli, hangi cana kıyıcı, hangi bencil çıkarıyor perde arkasından bu suçsuz yavruları, sinsi sinsi, kukla gibi kullanıyor? Neden? Bunun yanıtını vermek için derin derin düşünmenizi bekliyorum. (...) Bu sorunları düşünerek çözmek seyircinin sağduyusuna bırakılmıştır. Sahnenin başlıca çabası seyircileri sağlam düşünmeye zorlamaktır. (...) (1978, Muhsin Ertuğrul)

Kuzey Libya'nın Sirenayka sahilinin 800 metre içerisinde büyük bir mağara bulunuyor. (...) 1951'de yapılan karbon tarihlendirmesi, burada aralıksız en az 100 bin yıllık bir insan yerleşimi olduğunu kanıtladı. Ortaya çıkarılan insan yapımı araç gereçlerden biri 40 ilâ 70 bin yıl öncesine ait kemik bir flüttü. (...) Drama kelimesi, Yunancada "yapmak" anlamına gelen "dran"dan türemiştir... ve tiyatro kelimesinin kökeni de Yunancada tam karşılığı görme yeri" olan "Theatron" kelimesidir. Sadece baktığımız değil, gördüğümüz, kavradığımız, anladığımız bir yer... (...) Londra'daki Shakespeare's Globe'un yeniden inşası sırasındaki en dikkat çekici keşiflerden biri de ne gördüğünüzle ilgilidir. Bu keşif ışıkla ilgilidir. Hem sahne hem de salon eşit şekilde ışıklandırılmış. Oyuncular ve halk birbirlerini görebiliyor. Her zaman. Baktığınız her yerde insanlar var. Bu bizlere, örneğin Hamlet ya da Macbeth'in büyük tiradlarının yalnızca özel meditasyonlar değil, kamusal tartışmalar olduğunu hatırlatıyor. Net bir şekilde görmenin zorlaştığı bir dönemde yaşıyoruz. Çevremiz, tarihte ya da tarihöncesinde hiç görülmemiş çoklukta kurguyla çevrili. Her "olgu"ya meydan okunabiliyor, her öykü "gerçeklik" iddiasında bulunabiliyor. Özellikle de bir kurgu, sürekli olarak bizi kuşatıyor. Bizi bölmeyi amaçlayan; bizi gerçekten ve birbirimizden koparmayı amaçlayan bir kurgu. Siz ayrısınız diyen. İnsanlar insanlardan; kadınlar erkeklerden; insanlar doğadan ayırılır diyen bir kurgu. Ancak bir bölünme ve parçalanma döneminde yaşasak da, aynı zamanda büyük bir hareket döneminde yaşıyoruz. Tarihte hiç görülmemiş şekilde insanlar hareket halinde; sık sık kaçıyor; yürüyor, gerekirse yüzüyor, göç ediyorlar; dünyanın dört bir yanında. (...) Duyarsızlığın geçer akçe, umudun kaçak kargo haline geldiği acımasız bir dünya düzeninde yaşıyoruz.

Ve bu zorbalığın bir bölümü de sadece mekânı değil, zamanı da kontrol etmeyi kapsıyor. İçinde yaşadığımız zaman, şimdiden kaçınıyor. Yakın geçmiş ve yakın geleceğe odaklanıyor. Bende bundan yok. Şunu satın alacağım... Pek çok kişi, tiyatronun bu durumu değiştirmeyeceğini ya da değiştiremeyeceğini söylüyor. Ama tiyatro hep burada olacak. ... Ve tiyatro sadece şu anda, şimdide var olduğu için, o feci zaman görüşüne de meydan okuyor. Tiyatronun konusu her zaman şu andır. Anın anlamları oyuncu ve seyirci arasındaki ortak edim içinde inşa edilir. Sadece burada değil, bu anda. (...) tiyatro sayesinde o en temel gerçeği keşfederiz: Aramızdaki en özel ayırım diye düşündüğümüz şey, yani kendi bireysel bilincimizin sınırı, aynı zamanda sınırsızdır. O, paylaştığımız bir şeydir. (...) (2018, Simon McBurney, Birleşik Krallık)

Bu, (...) tekrarı mümkün olmayan bir buluşma ânıdır. Bu, paylaşılan bir deneyimin parçası olmak üzere aynı zamanda ve aynı mekânda bir araya gelmeye karar veren bir grup insanın basit bir edimidir. (...) Tiyatro bize et ve kandan oluştuğumuzu ve bedenlerimizin bir ağırlığı olduğunu hatırlatmak üzere burada. (...) ben imha edilmesi gereken duvarlar her zaman gözle görünür olduğu için kendini ayrıcalıklı hisseden bir tiyatrocular kuşağının parçasıyım. Bu durum bizi elimizdeki imkânları dönüştürmeye, işbirliğinin ve yeniliğin sınırlarını zorlamaya; bodrumlarda, çatılarda, oturma odalarında, sokak aralarında ve caddelerde tiyatro yapmaya, şehirlere, köylere, mülteci kamplarına gidip kendi seyircimizi oluşturmaya sevk etti. Her şeyi kendi koşullarımızda sıfırdan inşa etme, yakamızı sansürden kurtarmak için yöntemler geliştirme, bu arada da kırmızı çizgileri çiğnemekten ve tabulara meydan okumaktan geri durmama avantajına sahip olduk. (...) Bugün sosyal ve politik yapılarımızı dürüstlük ve cesaretle, yaratıcılıkla yeniden keşfetmek, her zamankinden daha gerekli. Yetersizliklerimizle yüzleşmek ve biçimlenmesinde rol oynadığımız dünya için sorumluluk almak adına. Bu dünyadaki tiyatro insanları olarak, bir ideoloji ya da inanç sisteminin peşinden gitmiyoruz, ama ortak özelliğimiz hakikati bütün biçimleriyle sonsuza dek aramak, statükoyu her daim sorgulamak, baskıcı iktidarlara meydan okumak ve sonuncusu ama en önemlisi, dürüstlüğümüzü korumak. (2018, Maya Zbib, Lübnan)

(...) Benim teatral vatanım, bizimle buluşmak ve birkaç saati, üç-beş dakikayı, bizimle paylaşmak, bize eşlik etmek için şehrin en ücra köşelerinden gelen seyircileri gördüğüm anda konumlandırılmıştır. Benim teatral ülkem, bana ve diğer aktörlere ait olan ülkem. Saklandığımız maskelerin arkasından çıktığımız, ellerimizin karanlıkta birleştiği, yapmacık konuşmalardan ve kendimiz olma korkusundan kurtulduğumuz anlardan örülerek yapılmış ülkem. (...) (2019, Carlos Celdran) (...) Dünya Tiyatro Günü, tekil ile çoğulun, öznel ile nesnelin, bilinç ile bilinçaltı'nın birbirleriyle derinden kaynaştığı önemli bir olaydır; bu uyuşma ve kaynaşmadan insanı büyüleyici olağanüstü yaratıklar doğar. Fikirlerin birbirlerine uzak ve yabancı kalması, dillerin ortaya çıkardığı duvarlar, nice anlaşmazlıkların kaynağı olmuş, bugün de olmaktadır. İşte tiyatronun geniş imkanları, bu engelleri ortadan kaldırmaya çalışmaktadır. (...) makine uygarlığı, tiyatroyu öldürmüş diyorlar. İnanmıyorum buna ben. Milletlerarası Tiyatro Enstitüsü'nün kendi adına konuşma ödevini bana vermiş olmasından faydalanarak, eskiden krallar hakkında kullanılan bir sözü (biraz değiştirerek) şöylece tekrarlayacağım: "Tiyatro öldüyse, Yaşasın Tiyatro". (1962, Jean Cocteau)

Fikret Çelik

Güzel Atlar Ülkesi

Bir ayak izi,
Hüzünle bağdaş kurmuş
Beyaz bir gülün gölgesinde
Kekik kokar.

Mitannili seyisin sesiyle
Rüzgâra karışır ulu orta
Nesillere akranlık ededuran
Güzel atlar ülkesinde.

İklimler değişir,
Otlar biter İpek Yolunda.

Tarihin yonttuğu kayalıklarda
Sözcükler süzülür gözlerimden,
Anadolu Ekspresinin başını karalar bağ

Ali Çiftçi | Korkak Kahraman

Karanlıkta elinde bir fener çocuk
koşuyordu,
Koştuğu her yerde yeniyordu karanlığı,
Bir kahramandı artık.
Bir kahraman ki adı olmayan
Sadece kendi kendinin kahramanı,
Yok yok ışığı takip eden üvezlerin de
kahramanı.

Ve pili bitince fenerin...
Çocuğun ayakları yavaşladı.
Kolları indi aşağı,
Durun orada bir şey mi vardı?
Karanlık ne de ürkütücü diye düşündü.
Sonra birazcık korktu.
Sonra biraz daha korktu.
Hatta yüzüne çarpan üvezlerden bile
korktu.

Çürük Meraklar

Ömer Kaya

Mikro Öykü

- Deli miymiş?
- Çıktığını da görmedik evden.
- Geleni neyim de yok.
- Hele göreydik bir.
- Neyle geçinir bilmem.

...

Çürük dişler korosu devam ederken açıldı kapı birden.

Buyurun, dedi güleç kadın, girin içeri. Zevkle dizildi çürük dişler yan yana eski yırtık bordo çekyata, aldırmadan noksanlara.

Sormadı kahveleri nasıl alırsınız, diye güleç kadın.

Ee, dedi en zayıfı, kimin nesisin sen, anlat bakalım?

İlkin kahveler, dedi kadın.

Üflediler fincanlara, bir yudumda geldiler yarıya.

Büsbütün göründü çürük dişler, ta köklerine kadar...

Şeker bitmiş, dedi güleç kadın. Hem şeker dişe çok zararlıdır. Çamaşır suyu koydum sizinkilere, içiniz açılır.

Semra Oğuz

Yalnızlığın Başaçıkabilirligi

Deneme

"Bir derin kuyuya benzer yalnız. Taş atmak kolaydır içine: ama bu taş dibe inecek olursa, kim çıkarabilir?"

Nietzsche

Yalnızlık kimilerimizin sığınağı, kimilerimizin korkulu rüyası. "Kendinizi, kendinizle zaman geçirmeyi yalnızlık sanmayacağınız şekilde yetiştirin," diyor Rus yönetmen Andrey Tarkovski. Peki kendimizle zaman geçirmeyi gerçekten bilmiyor muyuz? Kendimizden başka herkes bu zamanı fikirlerimize, hislerimize girerek alıyor mu? Kafamıza neyi takacağımıza bizden başka herkes mi karar veriyor? Oscar Wilde'ın da değindiği gibi başkaları için yaşamak mı başkalarıyla yaşamak mı?

Yalnızlık bize tüm bunları sorgulatma fırsatı vermez mi? Elbette ki hayat yalnızca düşünülerek yaşanmaz. Benliğimizi, çevremizi, yapamadıklarımızı, hazlarımızı ve olmak istediğimiz insanı sorgulamak için kendi iç sesimizle kalmak, bizi hayatımızda daha farklı bir yere taşıyabilir. Maddelerin yalnızlığı ya da bir mekanda soyutlanmak şart değil. Kendimize, içimize, derinlere bir yerlere dönmek; her nerede olursak olalım bunu yapabilmek bizi soyutlanmışlık hissinden de uzaklaştırır. Bazen öyle ortamlarda oluruz ki kaçmak istediğimiz, saklanmak istediğimiz, annemizin kucağına başını koymak istediğimiz, bir an önce evimize, kalemize varmak istediğimiz... Kendimizi ait hissetmediğimiz ortamlar. Kendiyle yalnız kalmamış biri belki de hiçbir zaman bunun ayrımına varamayacaktır. İtaat etmenin hazzından bahseder Adam Phillips "Yasak Olmayan Hazlar" adlı kitabında. Göz atmak da fayda var...

Dili farklı şekilde kullanırsak mesela; yalnızlık yerine kendimizle kaliteli zaman geçirmek desek? Korkulacak bir şey gibi gelmiyor kulağa. Haz alacağınız kitapları, müzikleri seçmek ve bunlara zaman ayırmak, güzel bir film izlemek, yazı yazmak, günlük tutmak, yürüyüş yapmak, yeni bir yemek tarifi denemek, bazen de gülümsemek. En önemlisi de tüm bunların üzerine düşünmek. Bizi yoran, yıpratın insanları sırf hayatımızı kalabalıklaştırıyor diye yanımızda tutmak onlara ve kendimize en büyük haksızlık değil mi? Kendinle okuduğun bir kitap, bir fikir üzerine içsel bir yolculuğa çıkmak ne kadar korkutucu olabilir ki? Başkalarını mutlu etmek yerine kendini mutlu etmeye çalıştın mı hiç? Tabi ki her zaman mutlu olamayız, iyi olamayız ve olmak zorunda da değiliz. Haz almak. Hayatı dolu dolu yaşamak için haz almayı bilmek. Peki sen çocukken haz alıp artık yapmadığın şeyleri biliyor musun? Kendinle bunu konuştun mu ya da yazdın mı?

"İnsanın insana verdiği en değerli şeydir yalnızlık." der Edip Cansever. Başkalarından aldığı acı, terk edilmişlik hissi, bazen de anlaşılma hissi, kendini o kültüre ait hissetmeme hali, toplumda yabancılaşma. Adına çokça şiirler, şarkılar yazılmış bu soyut kavramı ne zaman lehimize çevireceğiz? Gece olunca mı? Başkaları sana vermeden sen al yalnızlığını. Gece, kedi, şarap, ayrılık acısı değil o. Seni sen yapacak, kendini tanıyacağın zaman.

"Yalnızlık sizin size yokuşunuzdur."

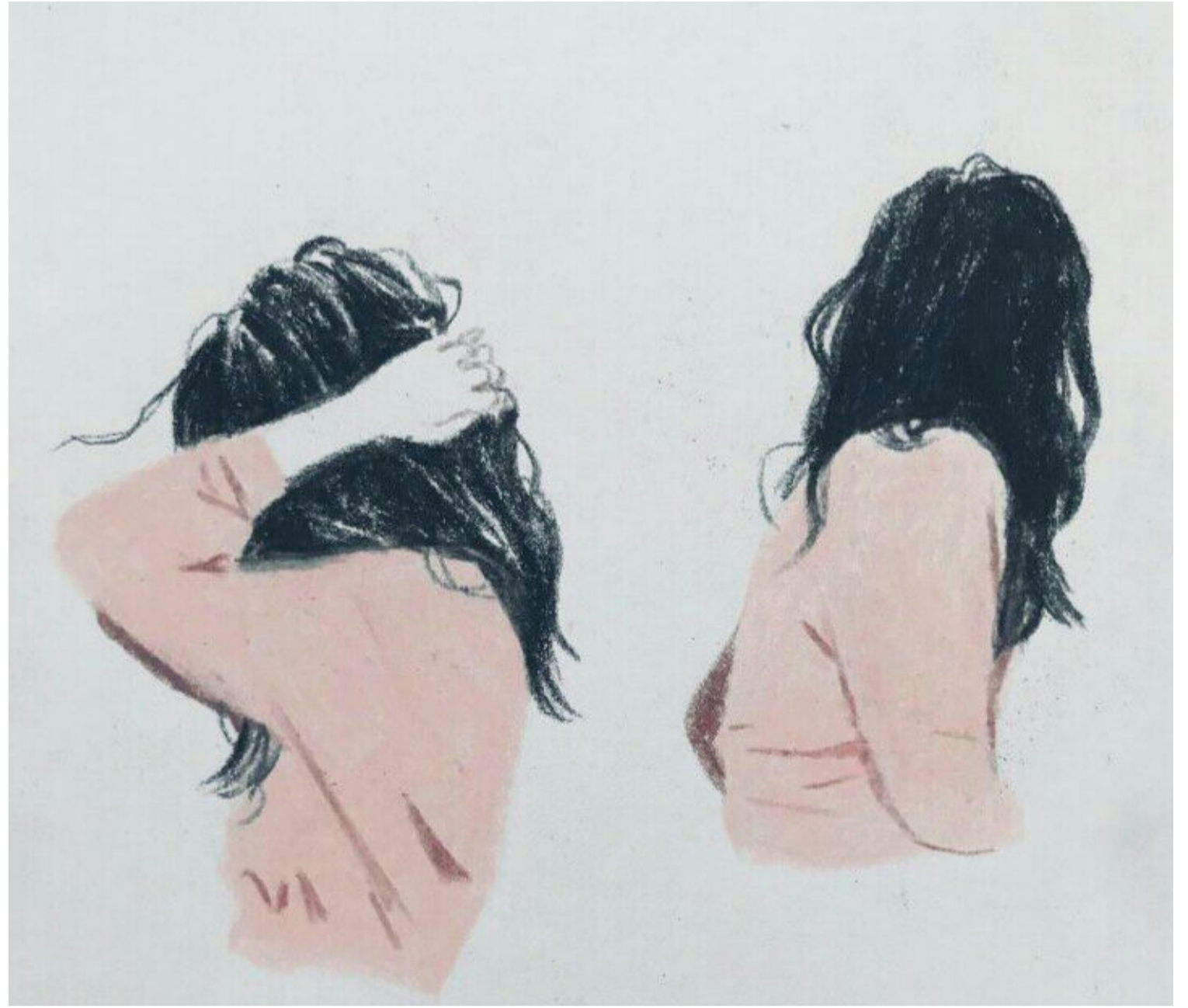
Hasan Ali Toptaş

Vildan Külahlı Tanış

Teferruat

Öykü

Namusum bildiğim bileziklerimi “Kader Apartmanı 2 numara” için bozdurdum. Ne namus ama... Kapı eşiğine atılmış ayak bezi gibi her an kirlenmeye müsait.

Evliliğimizin ilk aylarında, oturmadığımız koltuk takımlarının, yenilmeyen yemekli düğünümüzün borcu gırtladığa dayandıkça Fehmi hemen:

“Getir senin şu bileziklerden birini bozduralım, az biraz belimiz doğrulsun,” derdi. Aklım ıkardı. Nerden girdi aklıma böyle şeyler bilmiyorum. Muhtemeldir ki Fahriye Hanım teyze yaktı beni. Düğün arifesinde bir yardımım dokunur, bir işin ucundan tutarım diye sık sık bize gelir, hem hiçbir işin ucundan tutmaz hem de kafama deli deli şeyler sokar giderdi.

Fahriye Hanım teyze ve onun gibiler için her şey insan namusunu kirletmek için vardı: Bileziklerin sayısı, bohaların kabarıklığı, geline ne takıldığı, oğlan anasının giyim kuşamı... Her şey...

Ama ne yalan söyleyeyim, şaşkınlığımın en üst noktasını düğün kartımı vermeye gittiğimde yaşamıştım.

“Düğün salonunu doldurmak da bir namustur kızım, inşallah gelenininiz bol olur,” demişti.

Bu ne acımasız bir temenni cümlesiydi Fahriye teyze?

Kuyumcu, yüzük parmağında irice bir tuğralı yüzük, önden dört düğmeli parlament mavisi ceketiyle, bilezikleri tartıp, hesap makinesinin tuşlarına hızlı hızlı, uzun uzun bastı. Ekranı Fehmi’ye çevirdi. Fahriye Hanım teyzenin etkisinden çıkamamış olacağım ki içim yine de bir cız etti. Mendillere sarıp, ceviz sandıklarda sakladığım bilezikler artık benim değildi. Ve bu arada ceviz sandıklar da mühim bir namus göstergesiydi.

“Elimiz genişlesin yaparız aynı gramından.” dedi Fehmi.

Umurumda değildi. Ve hatta hiçbir zaman da umurumda olmazdı. Ama oldu. İnsan bazen ummadığı şeylerin tesirinde kalabiliyor Fehmiciğim.

Apartmanın dış cephe sıvalarını yapmıştı Fehmi birkaç yıl önce. Müteahhit, üzerini tamamladığımız taktirde sıva işinin karşılığı olarak giriş kattaki, iki göz odalı daireyi teklif etmişti. Onca parayı denkleştirip ev almak bizim için hayal olduğundan borç harç kabul etmiştik.

Portakal ieği Sokak’ın ismi her ne kadar i açıcı olsa da, evveliyatı ismindeki ferahlığı taşımıyordu. Burası bizim gibi doğudan gelip, inşaat işiyle uğraşanların sokağı olmuştu. Lakin semt, kentsel dönüşümle varoşluktan nezihliğe terfi edince, sosyete tayfasının gözbebeği haline gelmişti. Sıvacı ve eşi olarak sırtttık tabii biz de. Aslında Fehmi de üniversite... Her neyse...

Kader Apartmanı, iki ucu keskin halkın kesişim kümesi gibiydi. Toprak sahibi bir numara, sıvacı iki numara ve diğerleri...

Kapı numaraları ve sıfatlarımız şahsiyetlerimizden önce gelirdi burada. Sıvacının hanımı, bir numaranın oğlu, toprak sahiplerinin kapı önünde duran terlikleri...

İnsan, insandan daha insanca bahsedemez miydi?

-Bu ayrım canımı sıkıyor be Nurgül abla.

-Amannn ablam, sen de ne takıyorsun onları.

Teslimiyetçi bir Nurgül abla. Ya da umursamaz Nurgül abla. Ama en çok toprak sahibinin hanımı Nurgül abla. Böyle sahibi falan deyince insan enine boyuna bir zenginlik bekliyor ama verasete girip, el kadar pay düşünce onlar da bizle aynı sınıfa dahil oluveriyordu.

Bazı noktalarda dışarıda tutuluyorduk ama istedikleri yerde dahil de oluyorduk Kader Apartmanın dünyasına. Apartmandakiler (ki burada bir intikam duygusu ile harekete geçerek "apartmandakiler" diye tanımlamış olabilirim) onların hayatını merak ettiğimize dair bir kanı geliştirmişlerdi anladığım kadarıyla. Bunu karşılaştığımız zaman, yaptıkları gereksiz açıklamalardan seziyordum. Geçen gün Mümtaz Bey, eşi Saime Gülay Hanım'a neden iki ismi ile seslendiğini anlattı. Bütün açıklamaya rağmen "Üşenmiyor mu?" diye düşündüm. Ben, bu adamı ya ciddiyetle dinlemiyor ya da o, benim asıl merak ettiğim sorulardan ziyade merakımı başka yerlere celp etmeye çalışıyordu.

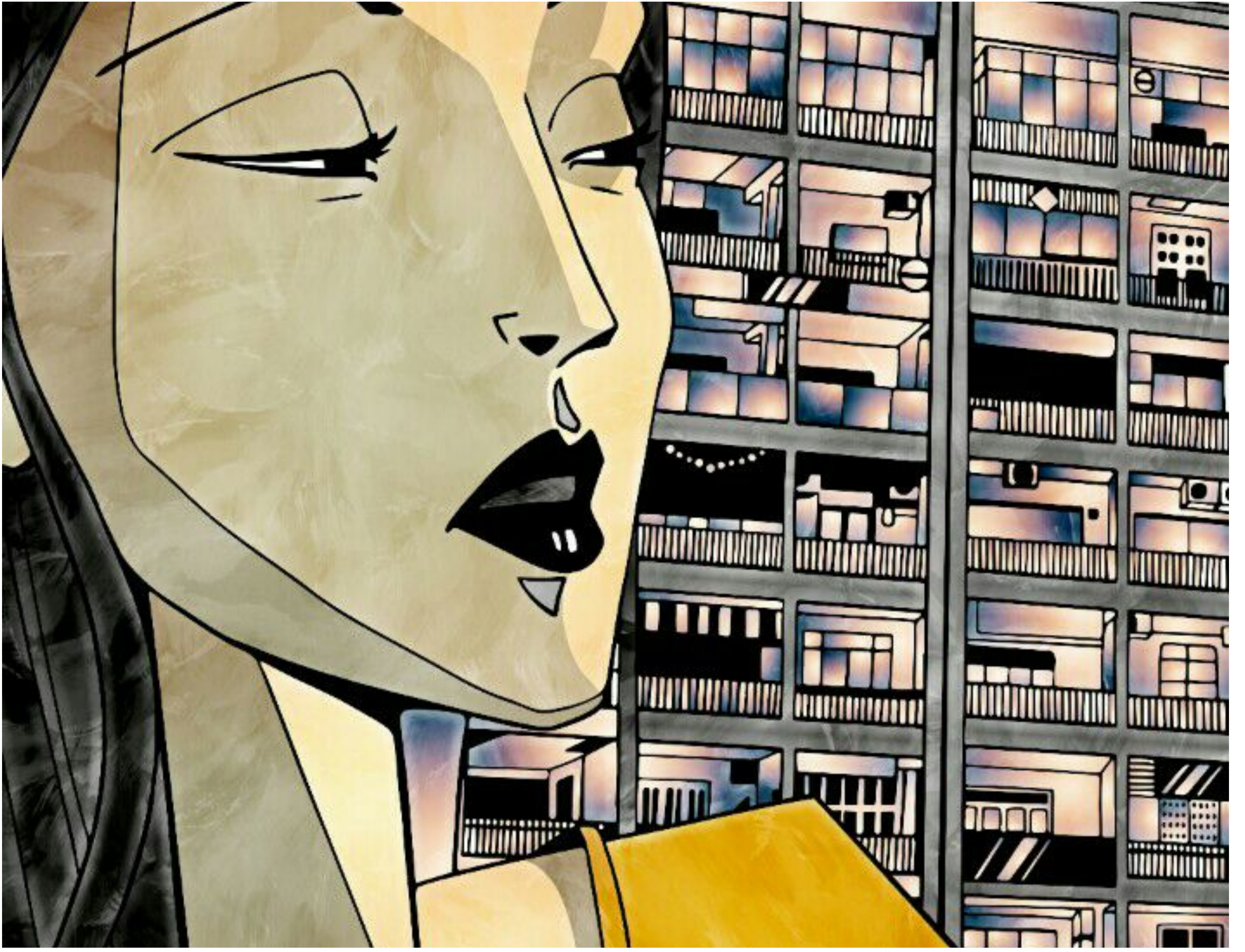
Dünyanın düzeni buydu herhâlde. Birileri hep birilerinin hayatını merak eder. Ya da birileri hayatının hep merak edilmesini ister...Merak edilmenin, kişiyi kendine önemli hissettirdiğine dair inancım gittikçe kuvvetleniyor.

En üst kattaki komşumuz, çatısına su sızıyor diye yönetimden toplantı talep etmiş. Akan çatısına yönetici ile beraber bütün apartmanın dertlenmesini istiyor galiba. Bizim tuvalete de üst komşudan su damlıyor. Üstelik ne suyu olduğu da belli değil. Allah muhafaza... Fehmi gitti yönetici ile konuştu. Toplantı talep edebilirdik, etmedik. Zaten biz bir şeyi genelde talep etmez, isterdik. Talep etme cümlesi bizim için fazla sosyektikti.

Bizim sorunlarımız onlarınkiler (komşularımız diyebilirdim burada ama yine tercih etmemişim) gibi evrensel bir duruma ulaşmadan, lokal bir alanda hallolup gidiyordu. Aynı durumları yaşasak dahi onlardaki tezahürü hep daha farklı oluyordu. Ya dertleri gerçekten daha derindi ya da onlar köpürtmeyi severlerdi. Bilemiyorum...

Belki de bunlar, bizim acıyı karşılama şeklimizden kaynaklanıyordu. Annem, rahmetli dedemi toprağa verdiği gün mezarlıktan çıkıp eve gelmişti.. Üç kap yemeği alele acele yapıp; "Ben yedisine kadar anneannende kalırım, okuldan geldikçe yersiniz bunları," deyip gitmişti.O gün annemde ki bu acıyı göğüsleme yeteneği çok garibe gitse de aslında bizim acılarımızı böyle yaşadığımızı sonradan fark etmiştim. "Hayat devam ediyor" cümlesi bizim gibiler için siyah gözlükler ardından söylenen bir taziye ve teselli cümlesi değil hakikatin ta kendisiydi. Hayat devam ediyor ve bazı insanlar acısını yayıla yayıla yaşayamıyordu.

Acısını yayıla yayıla yaşayanlardaysa komşumuz Gülten Hanım vardı bugün. Merdivende karşılaştık. Çok istedikleri Balkan turuna katılamadıkları için hissettikleri derin üzüntüden bahsetti. Daha da kötüsü, bu duruma oturup benim de kederlenmemi bekledi. Ben kederlenmedikçe, Kader Apartmanı'nın iki ucu daha da keskin hale geldi.

Ama asıl bomba, yeni taşınan Mümtaz Bey'den geldi. Ayağının tozuyla toplantı talep etmiş kendileri. Yine bir talep meselesi... İnsan apartmana bir alışma, ısınma evresi yaşar değil mi? Yok. Kimileri hayatlarının merak edilmesini isterken kimileri de her şeye çok çabuk alışıyor burada. Bizse hiç olmadık şeylere geç de olsa alışmak zorunda kalıyorduk.

Mevzuya dönecek olursak apartman isminin " Kader" olması fazlaca arabesk gelmiş Mümtaz Bey'e. Değiştirilmesi konusunu gündeme getirecekti.

"Bunlarda kadere, kazaya hiç iman kalmamış. Tövbe ya Rabbim. Allah'tan da korkmuyorlar." diye ayakkabılarını çevirirken söylendi Fehmi. Bu söylenme yerini önce homurdanmaya, yukarı doğru çıktıkça içine konuşmaya bırakmıştır muhtemelen.

Mümtaz Bey, Avukat Necip Bey'i kafalamış olacak ki Necip Bey girmiş konuya. Kat mülkiyet kanununun bilmem kaçınca maddesine göre; apartman sakinlerinin beşte dördünün olumlu oyu ile isim değiştirilebiliyormuş. Velhasıl oylama yapılmış. En kısa zamanda mahkemeye başvurma kararı ile talep edilen toplantı son bulmuş.

Birkaç ay sonra Kader Apartmanı'nın ismi değişti. "Portakal Çiçeği Sokak, Leylak Apartmanı" oldu. Adreslerde, tariflerde dilimiz zor alışsa da apartman ismi kimilerine göre istenilen ferahlığa ulaştı.

Ahmet Can Şahin

Sevda Saġanađı

Deneme

Yağmurlu bir gündü. Etraf loş, sessiz ve ıssız... Kimsesiz gecelerin söz dinlemez soğuk bir sabahında, insanın içini ısıtan güneş ve bulutlar. Sonsuzluğa açılan bir pencerenin etrafına dizilmiş hayaller ve hayat...

Düşünüyor insan, her bir köşesi dün gibi akıllarda kalan hatıraların tüten dumanında daha kaç zaman gider mevsimlerin dayanılmaz hafifliğinin kokusu...

Bir bakıyorum ki Kaf Dağı'nın ardına gizlenmiş bir masallar ülkesindeyim. Az sonra bilinmeyen diyarlara kalkacak bir gemiyi bekler gibi... Martıların, ağaran günü müjdeleyen uğultusu ile geliyor iyot kokusunun ciğerleri yakan muazzam tadı...

Şimdi o geminin güvertesindeyim işte. Genizleri saran keskin mazotun dumanına karışıyor motorun sesi. Simidimin kalan parçalarını atıyorum etrafımda sürü gibi dolaşan martılara. İnsanlar geliyor. Bilmem aralarında birbirini tanıyan ya da hayatında bir kez olsun gören var mıdır? Aynı istikamete giden ayrı dünyaların insanları. Hayalleri başka, aşkları, sevgileri, umutları, üzüntüleri hatta nefretleri bile...

Ben hep hüznü mü olurum bu yolculuklarda? Hep mi elimin içinde, avuçlarımda kaybolmuş bir el ararım? Dalgaların usul usul okşadığı yüreğim, içi içine sığmaz deliliklerin peşinde midir hep...

İşte orada! Yıllardır beklenen insan. Bilinmezler ülkesinin tılsımlı güzeli. Kimdir acaba? Nerede yaşar? Ne işle meşguldür? Yüzüne bakmak istediğim her lâhza adeta güneşe bakar gibi çarpılıyor olmanın nedeni ne ola ki... Yanına gitsem mi acaba? Konuşur mu benimle veya bakar mı ki bir kerecik olsun yüzüme? Bilemiyorum. Çok bilinmeyenli bir denklemin parçasıyım şimdi... Limanı belli olmayan gemiye hiçbir rüzgar yardımcı olmaz derler. Ben biliyor muyum nereye gideceğimi? Niçin bu gemideyim? Kader midir yoksa o yüzüne bakmaya dahi doyulmayan güzelin karşısına çıkararak beni? Zamansız bastıran bir sevda saġanađı belki...

Gemi usul usul yanaşıyor rıhtıma. Çıpasını atacak birazdan limana. Benim ise aklım yalnızca onda, o güzel kadında. Adı ne acaba? Sorsam söyler mi ki bana?

Güneş batıyor üzerinde bütün günün birikmiş yorgunluğuyla ağır ağır. Ufuk çizgisi beliriyor gözümün önünde. İniyorum gemiden. Gözüm onu arıyor ama kalabalıktan gör görebilirsen. Önüm arkam insan dolu şimdi. Bir kez olsun elini elime alıp avuçlarında kaybolamadan gitti mi yoksa? Çevirdim başımı bir bu yana bir diğer yana ama yoktu, yoktu orada...

Hayali bile güzel olsa gerek görür görmez çarpıldığın o insanla aynı gökkubbenin altında olmak, olabilmek... Gerçeğe uyanmak ise o denli acı ama değişmez bir kuraldır yaşamın...

Kuşlar dağılıyor meydanın en afilli yerinden. Gün geceye çalıyor. Hayat ise yine devam ediyor kimselere aldırış etmeden, arsızca, umarsızca ve derinden...

Beyza Büşra Erol

Benden Başkası

Deneme

Konuşmanın mümkün olmadığı kıyılarda yüzmenin, ufuk çizgisinde ki maviliğe ulaşmaya yetemeceğini anladım. Bazen iki insan için en doğru iletişim susmak olabiliyormuş. hepimiz aynı dünyada nefes alıyoruz almasına ama var etmeyi dilediğimiz dünyada yaşıyoruz içimizde. Bu dünyaların yerkürenin hiçbir yörüngesinde hiçbir koordinatta birleşmediğini kabul etmek gerek galiba. Bir dünya da yaşayanın başka bir dünyayla frekansı bazen kopmamış bile olabiliyor, görmediğin bilmediğin bütünüyle senden başkasını inşa ettiği o dünyayı bazen görsen bile tanıyorsun.

Kökte başlıyor her şey. Aynı dil, aynı köken, aynı mezhep yetmiyor. Göz rengi ela olanlar baktıklarında aynı şeyi görmüyorlar. Kökte farklıyız, Âdem'den gelen o kökle birleşenlerin taşıdıkları her kalp bir diğerinin bilinmezinde çok daha farklı atıyor, gözlerinin ardında taşıdıkları bedene sıkışmış o ruhları birbirlerine aynı şeyi söylemiyor, vicdanları hiçbir hadisede benzer şiddette atmıyor. Aynı değiliz, birbirimize en benzediğimiz en benzeştığımız anda bile. Uzun yolculuklarda Tanrı'nın insanlara torpil geçtiğini düşünürüm hep. Yıldızlar daha parlak görünür, yol daha sessizdir ve zaman hep daha yavaş akar. Düşünmek için tüm koşullar hazırdır. Mücadeleni, hayatını, sevdiğin kadınları, adamları, olanları ama en çokta olmayanları düşünürsün. Olduramadıklarında kalır aklının bir yanı, kalbin olabileceken olmayan ihtimallerin kesiklerini batırır kalbine. Sahi neden olmamıştı ki zaten gerçekte? Bizi en çok anlayabilecek olanlar o gün bizi neden anlamamıştı? Herkes anlar gibi görünüyorsa neden kimse hiç anlamadığını söyledi?

Bazen üstün körü geçiririz bir diğerimizin kalbini, anladığımızdan değil, hissedebildiğimizden hiç değil, sadece bekleneni yapmış olmak insanın içini rahatlatır. Karşıdaki sana beni anlıyor musun gerçekte dediğinde sadece iyi bir insan olmanın gereği olduğunu düşünerek ona anlayan gözlerle bakarsın. Oysa gözlerin ardı boştur, kalp diğer kalbe gerçekte hiç dokunmuyordur. Bir gün idare edilen kandırılmaktan, idare eden de kandırmaktan yorulur, bir dünya nasıl ait olmadığı bir yörüngede dönebilir zaten bu yüzden de dönmüyor.

Anladım... 7 milyar dünya var bu yüzden. Zemin aynı, zaman aynı, oksijen aynı ama onun kalbi benimkinden hep daha farklı, onun gözleri benimkine kör, onun kulakları benim söylediklerime sağır, dili duymak istediğim cümleler için hep lal, elleri aslında tenime hiç dokunmuyor, rüzgâr onu benim kadar üşütmüyor, ben onun kara kışını bilmiyorum.

Anladım... Beni kim nasıl anlar ki? Mümkünlüklerin kalabalık kıyısından kulaç ata ata şimdi kendi mümkünlerimin kıyısında bir başımayım. Bu kıyı benim, sen kendi kıyına aitsin. Beni anladığını dinlediğini, beni gördüğünü sandığın hiçbir an tamamen bende değilsin çünkü bende tamamen sende değilim. Ben kendimdeyim. Olduğum bu yer senin dünyana çok uzak. Baktıklarında aynı yerdeyiz ama hissettiklerinde kilometrelerce uzağız.

Kabullendim. Sen benden başkasın.

Huban Seda Aras

Gözyaşlarının Aşkı

Öykü

Kağıda değen kalemin son ağlayışı bu... “Kalem de ağlar mıymış?” diye her düşündüğümde zaten hiç gülmediğini fark etmek acı verici. Siyah beyaz bir yalana inanmanın, kendimi bu kadar açmış olmanın acısını çok fazla yaşıyorum. Hep söylediğim gibi hatanın büyüğü bende! Ben kimim ki, sevilmiş olabilmeyi hayal ediyorum? Yanlış anlama, kendine acımak değil bu. Sadece umutların tükendiği son nokta.

Bazı insanların kaderi sevip acı çekmektir, işte o insanların başını her zaman çektim. Kimi sevdiysem gönülden ve içten, gittiler... Son giden ise o oldu... Her giden anıların haricinde, varlıklarını hatırlatan birer nesne bıraktılar. En değerlisi kenarına naşketdiği kuş figürlü çay bardağı. Hatırlar mı, bilmiyorum. “Kimse bardağımı kullanmasın diye, bunu çiziyorum.” demişti, o çok sevdiği ince belli bardağı alıp geldiğinde. Oysa o bardağı başkasına kullandırmaktansa, eve çeşit çeşit bardaklar alırdım! Elinin değdiği, busesinin konduğu bardağa dokunma ihtimali olan kişinin evimde, yurdunda işi yoktu. “Çay içtiğin bardak ince belli, ince camlı olacak.” diye ekleyip, bardağı ve boyaları çıkarmıştı kağıt poşetten. O anki heyecanını hatırlıyorum. Aklıma geliyor, can kırmızısı örtünün üzerine döktüğü boyalar. Küçük bir figür için ne kadar uğraş verdiği. Yüzünü ne ara boyadığını sorduğumdaki şaşkınlığınsa hatırladıkça hala gülerim. Küçük fırçayla o boyaları karıştırıp istediği rengi tutturamadığına bir de... Söylenip duruyordu, “Hiçbir zaman resim çizemeyeceğim.” diye. Gönlüme, ömrüme çizdiği mutluluk resminden bihaber. O kadar değer verdiği bardağı giderken unuttu sanırım. Belki de yeni canlara yeni camlar katmak için eskiyi almadı. O bardak, şimdi vitrinin baş köşesinde, diğer acılarımla beraber ama ne var biliyor musunuz? Hepsinin canı sağ olsun. Kalmak her zaman zor gelir ya, aslında gitmeye karar verip, bu kararı uygulamak daha zor olsa gerek. Giden hiç olmadım çünkü...

Tek temennim, mutlu olması... Çünkü yaralı bir insan karşısındakinin sevgisini, sevdasını hisseder. Hep bir mektup istiyordu. Aşk kokan, satır aralarında bizi anlatan. O zamanlar yazmaya mecalim yoktu. Yara almamıştım onun tarafından ve kelimelerim anlamsızdı. Gittiği gün yazdığım “Neden?” mesajıma istinaden gönderdiği sesli mesajda “Lütfen, mesaj gönderme!” ricasını önceleri büyük bir saygı ile karşılamıştım. Yaralı bir kalbin kalem ile buluşmasından çıkan bu satırlar benim suçum değil. Bunu “Lütfen, yazma artık.” dediği kısmın hangi aşamasında yazmaya başladığımı kestiremesem de, o ricadan sonra gönderecek olmanın ağır yükünü taşıyacağım ömrümün sonuna kadar. Çünkü biliyorum ki, bana açmadığı kalbinde bu cümlelerin yükünü de taşıyacak yer yok. Yine de bu el yazmalarını okumasını sağlayacağım, nasıl olacağını bilmesem de, ulaşacak bu gönlüme yük olan cümleler ona... Gittiği günden beri her gün aralıksız yazıyorum bu defterlere. Kitaplığımın en saklı yerinde sıraladım defterleri, cümleleri gönlüme sakladığım gibi. Bir mektup istemişti. Ciltler dolusu duygu senfonisini okumasını sağlayacağım.

Bundan sonrasında unutmak, yok olmak, kalp yangını söndürmek konularında uzmanlaşmak için bazı planlara ihtiyacım var. Herkes gidiyor ama güçlü durmak zorunda kalıyorum ya, en zoru da o işte... Yine de biliyorum zaman geçecek azalmaya başlayacak kalbimdeki acı, beynimdeki kapladığı yer... Öyle olmalı! Öyle olur değil mi? Olmalı yani, böyle yaşanmaz ki... Neyse lafı çok uzattım. Meğerse ne kadar çok söylenmemiş sözüm, yarım kalmış cümlem varmış. Yazmayı, konuşmaktan daha iyi becerdim hep, yani karşısında sözcük bulamayan ben yazarken bitiremiyorum bile...

Bazen karışıyor gerçekte hayal birbirine, diyorum ki bu kelimeler ondan mı çıktı gerçekten? O söylediye eğer, neden gitti? Düşünüyorum sonra, neresini uydurmuş olabilir ki beynim ya da bu kadar gerçekçi nasıl olabilir? Yaşananları da mı uydurdum? Sarılıp izlediğimiz filmlerin gülüşleri hala aklımdayken. Sonra ağız dolusu küfürler etmek geliyor içimden, tek nefeste sayabileceğimden fazlasını haykırmak istiyorum yüzüne, belkide önünü ardını düşünmeden söylenmek sadece... Biliyorum karşına geçsem, yüzünü görüp kokusunu duyduğum anda elim ayağım dolanacak birbirine ve kelimeler tıkanacak boğazıma... Çünkü sevdiğinin karşısında ne kadar hırslı olsa da insan, konuşamıyor. Sandığı kadar naif bir insan değilim, dokunmaya korktuğu kalbim, eskisinden daha güçlü artık. Yokluğu ağırlaşan bedenime her geçen gün daha da yük bindiriyor. Olsun! İyi olduğunu biliyorum ya, en azından sağ değil mi? Başka birinin gülüşüne can, çayına dem olsa da. Onun da duygularına gem vuruyor mudur acaba, süzgeç misali? Merak etmekten geri alamıyorum kendimi. Sabah erken kalkmam lazım yine, biliyorum bu duruma hiç alışmadı. O ne kadar uykuyu seviyorsa, ben de doğan güneşin sabahını seviyorum. Bu yüzden mi gitti? Halbuki, onun için alıştırmıştım kendimi ne kadar erken kalksam da, geç yatmaya. Yoruluyordum, yanında olup yalnızlığına ortak olmak için sadece direniştiydim vücudum. Yokluğunda düzeltemedim bu alışkanlığımı, hala geç yatıyorum. Belki de bir çok kişi için sabah olacağı anda, yatmaya yeni başlayacak olmam ne kadar ironik değil mi? Her uyku öncesi söylediğim gibi "İyi uykular, sevdiğim." Uykuya geçmem bu kadar zor olmuyordu. Belki rüyamda görürüm bu sefer... Biraz daha zorlamam lazım kendimi. İki saat sonra işe gitmek için uyanıp hazırlanmam gerekli. Kapatayım artık gözlerimi... Tekrar "İyi geceler, sevdiğim"

Döndün mü? Hiçbir neden olmadan, yanına varmadan geldin mi bana? Mutsuzluğuma neşe, yalnızlığıma yar katmak için mi döndün... Gitmeyeceksin artık değil mi? Çay demleyeyim sana, hala sevdiğin o çaydan alıyorum. Sen yanımdaymışsın gibi her hafta bir paket aldım. Dün aldığım çayı dolaba koymaya çalışırken devrildi paketler, yerleştirirken saydım. Tam otuz dört paket çayımız var, hiç açılmamış. Ben çay sevmem bilirsin. Çay demlemenin sırlarını da araştırdım geçen gün, o kadar çok demleme stili var ki! Birisini yazdım kenara ve tam da yazdığı gibi demleyeceğim. Hoş geldin sevgilim. Hayatıma tekrar hoş geldin...

Yokluğunda yaşadıklarımı anlatayım biraz sana. Her kapı çaldığında sensin diye açtım önceleri. Her gelmeyişinde ve iletişime girmeyişinde bir parçamı gömdüm, ikimize ait kutuya. Evet, hala duruyor o kutu, sarılmadım değil mi sana? Ne yapacağımı şaşırdım, kusura bakma. O kadar uzun zamandır bekliyorum ki gelmeni, yaşadığım acıları anlatmaya mecalim yok. Sen neler yaşadın? Dur, anlatma. Kaldıramam belki, güldüysen bir başkasına dayanmam buna. Ben anlatayım biraz daha ayrılınca neler yaşadığımı. Önceleri sakinledim. Arkadaşlarım geldi eve ve özgürlüğün tadını çıkarmaya çalıştım. Ta ki, çay demlemek aklıma gelene kadar. Demlediğim çay çok güzel oldu biliyor musun? O gün fark ettim, bıraktığın o bardağı. Bizim Ertuğrul almıştı eline senin bardağını, o kadar habersizdim ki dolaptaki çay bardaklarından, görünce şaşırdım. Elinden nasıl aldıysam bardağı, gözümün dönüşüne şaşırdı bizim oğlan.

Anlamadı, beni terk edip giden sana hala verdiğim değeri. Anlamasını beklemiyordum zaten. Herkesin sevgisi farklı. Özlem vurdu, sonrasında yaşananlarsa acı. Durup düşününce bazı kararlar verdim ikimize dair. Mesela dedim ki kendi kendime, ayrılıklarda suçlu aranmaz. Ayrılanın da kalanın da makul sebepleri vardır. Kabullenince o makul sebepleri zor olsa da, kolaylaşır ayrılığın verdiği kimsesizlik... Ta ki özlem, boynumun sağ tarafındaki hayatın merkezi olan o damarın kan akışımı şiddetlendirmeye başladığı ana kadar... Şiddetlendikçe kan akışım, nabzımın artmasına, kalbimin gümbürtüsüne ortak oldu vücudumun geri kalan uzuvları... Ne yapacağını bilemedi, neye uğradığını şaşırın beynim... Başka düşüncelere yönlendirmek istedim bilincimi, daha da aklıma geldin dengemi şaşırtan kişi olarak. Ben bilincime direnmeye çalışıp farklı bir ana yönlendirmeye çalıştıkça duygularımı, yavaş yavaş varlığını belli etmeye başlayan, hayati fonksiyonlarımı etkileyecek olan o ağrı, tam da sol gözümün üzerinden vurdu... Başlayan ağrının bir suçu yok, boğazıma oturan o yumruda. O yumru yüzünden oldu, aslında gözlerimdeki o acı veren yanma hissi. İstihap haddi dolmaya başlayan göz pınarlarımın da suçu yok, birazdan boğazımın derinliklerinden çıkacak olan o hıçkırıkta ama o hıçkırık akıtacak tüm gözyaşlarımı derinlere ittiğim acıları da yanına katarak... Aldım ya bir kere zehri, durmak yok. İçimdeki bütün duygularıma ağırlık yapan seni, ezip geçene kadar devam etti bu harmoni. Sorgulamalar başladı aniden, nedenini, niçinini sorguladım... O makul saydığım, kabuledişlik ile sahiplendiğim bütün sebepler anlamsızlaştı... Anlamsızlaştıkça nedenlerim, daha çok özleyip, daha çok yoruldum! Sonra sordum kendime, peki değer mi kalbimin atım hızını dört katına çıkarmaya? Burada karar vermiştim aslında yokluğuna yeniden "Merhaba." demeye. Bu sefer daha güçlü durmaya başlayacaktım. Önce ikimize ait kutuyu çöpe attım. Aradan geçen yarım düzine dakikadan sonra geri alıp, yokluğunda varlığına sarılmaya devam edip, o kutuya sarıldım. Vardın, hayatımdan geçmiştin ve ben seni yok sayamayacak kadar çok seviyordum. "Üzülme sevgilim, düşmesin gözlerine keder. Geldin ya, artık daha iyiyim. İyi olacağımızı biliyorum. Karnın aç mı? Gerçi

yemek de yok evde, hazırlarım bir şeyler. Canıçım, film açayım mı izleriz beraber. İstersen sen seç filmi, benim seçtiklerimi beğenmezsin biliyorum. Ben de mısır patlatayım madem aç değilsin. Ne çok konuştum değil mi? Hadi sen seç izleyeceğimiz filmi, hemen geliyorum."

Neden öyle donuk bakıyor gözleri? Benim onu özlediğim gibi özlemedi mi beni? Aynı duyguları paylaşmıyorsak eğer, neden döndü ki geri? Düşünceler yağıyordu, tavan arasından ruhuma! Ne yapacağımı bilemeden beklerken mutfağın ortasında, içeriden gelen çok tanıdık ve bir o kadar uzak gelen ses, beni kendime getirdi. "Film seçtim, seni bekliyorum." Bu kadar donuk, kulağımı tırmalayan seda, gerçekten sevdiğimin sesi mi? Tencereyi ocağa koyup, yağı akıtırken dibine, içimden kopan duyguların gidişiydi sanki, yağın tuzla karışması. Daldığım yerden, duygu durum karmaşasından sıyrılmam, yeterince ısınan mısırlardan ilkinin kapağını kapatmamış olduğum tencereden çıkıp, elime yapışmasıyla oldu. Yanığın acısı karışınca patlayan mısırların paniğine, söndü bütün heyecanım. Bunca zaman bekledikten sonra, salondan gelen o soğuk ses mi bitirdi bütün özlemi? Oysa ki ne kadar yabancı. O günden sonra uzun bir süreyi oturarak geçirdiğim koltukta duran kişi sevdiğim değil mi? Yolunu özlemle beklediğim, hayalimde sarılıp uykuya daldığım kişi, o değil sanki. Her kapı çaldığında yaşadığım heyecan da yoktu bugün. Düşününce bunca zaman beklediğimi ve onun gelmediğini tarifsiz duygularımın sonu böyle mi olmalıydı? Etrafı saran bu kokuda ne! Tabi ya, unuttum ocağın altını kapatmayı. "Gelme, hallediyorum hemen." Yok, bu benim sevdiğim değil. Eline değdiğimde içimin titremediği bu fert, hayaliyle uyuduğum kişi olamaz. Kalbimin bunca yükü ona değilmiş oysaki. Bunca zaman bir hayali mi sevdim yani?

O meşhum ses ile uyandığım kan ter içerisinde kaldığım uykumdan. Yatağın sen tarafının boş olmasının da etkisiyle rahatlama sardı bedenimi. Gelmemiştin belli ki ve ben yine gelişinin rüyasını görmüştüm. İlk defa bu rüyamda anlattım sana yokluğunda yaşadıklarımı ve bu yüzden arındım yokluğunda senden. Sonrasındaysa duyduğum rahatlama hissi tüm bedenimi ele geçirdi. İşe gitmeden önce duşa girdim. Çıktığımda perdelerin arasından sızan sabahın sehrinin sakinliği, güneşin doğuşunun huzurlu etkisi ile tüm yüklerimden arındım. Tıraşımı olup takım elbisemi de çekince üzerime, kapatıp çıktığım kapını o tok sesiyle başladım bundan sonraki doğacak her güne...

İlknur Demir

Kül'ün Anlattığı

Öykü

Eski sokağın kaldırımları boyunca sıra sıra dizilen, çok yıllık apartmanlardan birinin bahçesine koşar adım giren adamın üstü başı, ikinci katın penceresinden boca edilen bir bardak suyla sırlıklam olmuştu. Yine kediye denk getirememiş, hedefi tutturamamıştı İşkil. Bu sefer ki kurbanı üçüncü kattaki Mehmet Beydi.

-Naaptın, dedi Mehmet Bey, sinirini içine çeke çeke. Yaptığının farkında perdeyi hızlıca kapatıp içeri kaçarken, "Şerefsiz, ne işin var orada" diye söylendi İşkil, fısıltısını bile bütün mahallenin duyduğu o tok sesiyle. Mehmet Bey duydu duymasına ama herkes için olduğu gibi, onun içinde yok sayılan, görmemezliğe gelinen, insanlardandı İşkil. "Bulaşma şuna, bulaşma." dedi yavaşça, kendini sakinleştirmeye çalışarak. "Bir gün elbet kıracak ağzını burnunu birisi bu manyağın .

İçeri giren İşkil, yıllar önce karısına savurduğu tekmeyle denk getiremeyip, kolçağını kırdığı, o günden sonrada duvara yaslanıp kalmış koltuğun üzerinde huzurla uyuyan Kül' ü gördü. "Ulan şerefsiz, gene mi girdin camdan içeri" diye bağırarak, varoluşunun tek kanıtı olan, o bilindik tekmesini savurdu hayvana. Can havliyle bağırarak kedi tırnaklarıyla perdeyi yırtı yırtı camdan atlayıverdi. Yarım metre yüksekliğinde ki bahçe duvarına İşkil' in onun için yerleştirdiği el kadar tahta parçasının üstüne kıvrıldı sessizce. Bu tahta parçasını kendine yuva bilmiş, sevgisizliğin çukurunda boğulan bu adamın kulu kölesi olmuştu. İşkil balkonda, Kül tahtanın üstünde bakışır dururlardı bütün gün.

Yan apartmanın bahçesine avuç avuç bırakılan, neredeyse şehrin bütün kedilerini doyuracak yemlerin yüzüne bile bakmaz, hiçbir kediye yüz vermez, kendi bahçesine girmeye çalışan kedileri kovalardı. Arada sırada bakkala, manava gitmek için sokağa çıkan İşkil' in peşine takıldığı zamanlarda ayrılırdı ayrılmasına yuvasından ama o zamanda bu küçük mahalle gezileri, sahibinin konuya komşuya, gelene geçene sinirlendikçe kendisine "Şerefsiz kedi" diye savurduğu tekmelerle son bulurdu.

Bazen, bir gün önceki gazeteyi satır satır okuduğu halde, köşesi yırtık diye geri getirdiğinde, bazen de ekmeğin en tazesini bulmak için bütün ekmekleri tek tek avuçlarken karşılaşırdınız İşkil' le, mahallenin kırk yıllık bakkalında. Hayattan vaz mı geçtiği yoksa bir tarafından tutunmaya mı çalıştığı anlaşılamayan bu adam, göz göze geldiği herkesle ayak üstü iç bayıltıcı muhabbetlerine başlar, ya üst kat komşusunun devamlı müzik dinleyen oğlunun yada yan balkonda durmadan bağırarak muhabbet kuşunun şerefsizliğinden bahsederdi yana yakıla. O muhabbeti uzatmaya çalışıp, bakkaldaki müşteriler bir an önce ondan kurtulmanın derdine düşünce, İşkil' in peşinden ayrılmayan Kül, yine şerefsizlikten ve İşkil' in savurduğu tekmeden nasibini alırdı.

Kendini ağırlaştırılmış müebbede hapseden bu adam, babadan kalma evinin penceresinden gözetlediği komşularına, kendince hayatlar yakıştırır, onlara hayatı zindan ederdi. Yıllar önce, komşusunun oğlunun yeşil parkasından işkillenmişti de, ailesi iki gün haber alamıyordu oğullarından. Karşı dairelerine, üniversite okumak için ablasıyla eniştesinin yanına gelen güzeller güzeli kızıdan da işkillendi “Eniştesiyle kırıştırıyor bu şerefsiz” diye yaydığı dedikoduları duyan abla, az daha kardeş katili olacaktı. Kızcağızı apar topar yarım akıllı bir adamla evlendirip köyüne geri gönderdiler. Ne okul kaldı kızcağızın hayatında ne de büyük şehirde yaşama umudu.

Adliye katipliği yaptığı yıllarda, bir akşam ağzı burnu kan içinde eve gelen İşkil “Ulan şerefsiz karı” diye bağırarak, kahrından gencecik yaşta küle dönmüş saçlarından yakaladığı çelimsiz kadını fırlatıverdi koltuğun üstüne. İşkil’in dudaklarında henüz kurumamış kan, kadının dudaklarına aktığında, sessizce ağlayan kadın, ertesi gün morarmış gözü ve acıyan bedeniyle, “Adliye’ de yine birilerini şikayet etmiş galiba rüşvet alıyorlar diye. Benzetmiş bunlarda bizimkini, buda gelip acısını benden çıkardı” diye dert yandırdı komşusuna.

Adliyede İşkil’in dayak yediğini duyan herkesin “derin bir ohh” çektiği olaydan sonra emekli olup, arzuhalciliğe başlayan İşkil, “Arzuhalcilik öyle kolay iş değil. Hukuk bileceksin hukuk. Hukukun vicdanına sığınan insanların arz-ı halini yazacaksın” deyip durdu yıllarca, vicdandan haberdarmış gibi. Katilin, hırsızın, namuslunun namussuzun, şereflinin şerefsizin arz-ı halini yazdıkça da daha bir işkillenir oldu herkesten. İşkillene işkillene kendini tüketti, adını tüketti, her şeye, herkese düşman, herkesten işkillenen bu adama mahallelinin taktığı bu adla, İşkil oldu kaldı adı çoluğun çocuğun ağzında. Kim sorusuna verilecek “O” cevabıydı İşkil. Öznesi olamadığı cümlelerde sıkışıp kalmıştı. Kendini, kendinden başka hiç kimsenin dinlemediği, kimselerin yüreğine değdiremediği, havada asılı kalan cümleleriyle var olduğuna inandırdı, varmış gibi yaşadı durdu İşkil. Birinin ruhuna dokunmayı hiç bilememiş, dirisinin kimselere faydasının olmadığı bu dünyada, kederden delirip ölümü bekleyen bu adam için herkes şerefsizdi. Oysa bilmezdi İşkil. Kendinde ne varsa onu der, hep kendini söylerdi insan.

Şehrin eski mahallesinin bütün sakinleri yıllar geçtikçe buraları yavaş yavaş terk etmiş, yerine yeni haneler taşınmıştı. Bu nedenle ne İşkil’in karısına “Ulan şerefsiz” diye bağıracağı günleri ne de neye kızdığı belli olmayan bu adamın, okuldan eve kadar saçlarından sürüklediği kızının, on sekiz yıllık hayatını bir çantaya sığdırıp gidişini hatırlayan kalmamıştı. Hakkında kimseler bir şey bilmez, merakta etmezlerdi zaten. Ama İşkil’in huysuzluğunu, mahalleden her taşınan yerine gelene anlatır, “Boş verin siz o manyağı” diye de eklerdi.

Mehmet Beyin evine gittiğinden emin olduktan sonra pencerenin perdesini tekrar yavaşça araladı İşkil ve her zaman yaptığı gibi mahallenin şerefsizliğini gözetlemeye başladı. “Gelemedi şu temizlikçi kadın apartmanı temizlemeye. “Şerefsiz hep geç kalıyor” diye düşünürken, yediği tekmeyle çoktan unutan Kül’ ü gördü aşağıda. Bütün kedilere düşman olan İşkil, nasıl olduysa, yanan odunun ardında bıraktığı külün o uçuş uçuş renginde tüyleri olan kediyle arasında bir bağ kurmuştu. İşkil’in perdeyi araladığını görünce, açlıkla miyavlamaya başladı. “Günde üç öğün yemek mi yenir git akşama gel şerefsiz.” dediği Kül, miyavlamayı kesti ve akşama kadar sabırla bekleyeceği tahtasının üzerine çıkıp, başını vücudu ile bir bütün olana kadar boynunun arasına gömdü. “İzinsiz eve girmekte nedir şerefsiz. Aç kal da aklın başına gelsin. Ben olmasam açlıktan ölüp gideceksin ulan” diye bağırarak İşkil’ den utanıp yaptığı hadsizliğin farkında gözlerini kapadı. Üzerine yalnızlığın öfkesi sinmiş, bu öfkenin içine hapsolüp kalmış bu adamla ömrünü tüketmeye çalışan Kül, yalnızlığın yoksulluğunda açlıktan nefesi kokmuş halde bekledi İşkil’i.

Son zamanlarda posta kutusuna atılan faturaları kapı kapı dağıtmayı görev edinmişti kendine. Bazen işkillenir bir şeylerden, açiverirdi gelen zarfları sahibine vermeden önce. Kimin ne kadar su, elektrik, doğalgaz borcu olduğunu bilirdi. İki muhabbet etme umuduyla, faturaları vermek için çaldığı kapılarda, son cümlesi, İşkil' i görmekten hoşnutsuz komşunun, kapanan kapısına çarpardı.

O günde bütün apartmanın faturalarını elden geçirmişti. Her zamanki gibi merakına yenilip posta kutusuna atılan kredi kartı ekstrelerinden birini açtığı anda zarfın sahibini gördü karşı kaldırımında. O'na yakalanmadan, zarfı posta kutusunun içine attı ve merdivenleri üçer beşer çıktı zayıflıktan neredeyse kırılacak bacaklarıyla. Kimsesizliğin çöktüğü evine girdi ve kapıyı kapadı arkasından. Bu şerefsiz yaşlılık nefes nefese bırakmıştı onu. Elleri göğsünde, sırtı kapıya dayalı bir süre hızlı hızlı nefes alıp verdi. Nefesleri düzene girince apartmanın havalandırmasından gelen çok yıllık rutubet kokusunun duyulduğu tuvalette elini yüzünü yıkadı. Yıllardır lavabonun yanında asılı duran havludan ellerine yapışıp kalan nemli çürük kokuyla çıktı tuvaletten.

Koridorda ki kenarı kıvrılmış şerefsiz halıya bir tekme savurdu. Evin iki odasından birinin kapısını hırsla açıp daldı yatak odasına. Yıllardan beri aynı duvara sırtını dayamış eskimiş gardırobun kapaklarından bir tanesi tekmeyle açılıp kapanmaktan pes etmiş, diğer kapak ise, tahammülün sınırını geçtiği bir anda "Sensin şerefsiz" diyerek kapıyı çekip giden kadının ardından, ağzını kilitlemiş bir daha da hiç açmamıştı. Üstündekileri çıkarıp, gardırobun açık kapısından içeri fırlattı. İşkil' in acemi elleriyle yıkandıkça beyazlamaktan vazgeçip, mora dönüşen dantelli çarşafın üzerine fırlatılmış, kolu bacağı karışmış şerefsiz pijamalarını giydi. Odadan çıkarken terliğinin ucu, biraz önce tekmelediği halıya takılınca fırlatıp attı terlikleri ayağından ağız dolusu bir "şerefsiz" eşliğinde.

Söylene söylene oturma odasına girdiğinde, göz göze geldiler. "Ulan şerefsiz ne işin var yine içerde" diye avaz avaz bağırarak sehpanın üzerindeki su dolu bardağı fırlatıverdi Kül' ün üzerine. Kaçmadı bu kez Kül. Sanki yılların öcünü almak için İşkil' in ağzından çıkan son şerefsiz sözünü beklermiş gibi uzun uzun baktı İşkil' in gözlerine. Sonra silkelendi. Tüylerinin arasından süzülen sulardan kurtuldu. Sırtını kaldırdı, dört bacağını yukarıya doğru bütün gücüyle gerdi. Boyu yavaş yavaş uzadı ve kuyruğunu sallamaya başladı. Gözleri tekrar İşkil' in gözlerine kenetlendi kaldı. Hiç kimsenin dilinden anlamayan İşkil nasıl anlasındı Kül' ün dilinden. "Defol şerefsiz" dedi ve bir tekme savurdu. Kül kuyruğunu ileri geri hızlı bir şekilde salladı sonra yere çömeldi ve arka bacaklarını gerdi. Kalçalarını yavaş yavaş sağa, sola doğru hareket ettirdi ve üzerine gelen İşkil' in tekmesine doğru uçup havada yakaladı adamın ayağını.

İşkil can havliyle tek ayağının üzerinde bir yerlere tutunmaya, kedinin ağzındaki ayağını kurtarmaya çalışıyor ama nafile çabaları sonuçsuz kalıyordu. İşkil' in ayağına yapışan Kül, ağzındaki ayağa dişlerini geçirmiş kafasını sağa sola sallıyor, İşkil kediye tutmaya çalıştıkça Kül' ün kaburga kemikleri ellerinin arasında hareket edip yumuşak tüyleri parmaklarının arasından kayıyordu. İşkil' in ayağını parçalayıp kanlar içinde bırakan Kül, ok gibi fırlayıp açık camdan fırladı, bahçe duvarından atlayıp emin adımlarla yürüdü sokak boyunca. Köşeyi dönüp gözden kayboldu. İşkil, yalnızlığının ortasında, çoktan kendi kanının kokusunda bayılmıştı.

Halit Dirkol

Öyle Gidiyorsun ya Hani

Öyle gidiyorsun ya hani
Daha dün biriyle kurduğun düşün
Enkazını miras bırakıyorsun
Söyle bana ötekileştirilenlerin ülkesi
Hala umuda yer var mı bağrında
Öyle gidiyorsun ya hani
Hiç mi hissettiklerimin ö nemi yok
Hayat tükettiğin nefesten mi ibaret
Kırıklarım var kırgınlıklarım var
Sustuklarım var biriktirdikerim var
Öyle gidiyorsun ya hani
Bu kalp kimsesizler mez arı mı
Kokun için ki ellerim korları avuçlar
Sen bi deli rüzgara kapılıyorsun
Gitme kal diyemezken nasıl dön derim
Öyle gidiyorsun ya hani
Kırgınım kahvaltılara so kak lambalarına
Sitemliyim anneme
Kızgınım kendime
Yetmez mi?

Cüneyt Aras

Pamuk Prenses Ve Ayna

Kar beyazı bir kız vardı,
Bu yüzdendi adı Pamuk Prenses.
Cadı mı cadı bir anası vardı,
Güzelliğini kıskanası vardı.
Bir de yalaka mı yalaka
Altın kaplamalı bir aynası vardı.
Söyle bana ayna, ayna
Bu dünyada en güzel kim diye,
Her gün sorup aynayı yorardı.
Senden güzeli yok demekten,
Her gün yalan söylemekten,
Ayna da bıktı usandı.
Yalandan yüzü matlaştı,
Gerçeği göstermez oldu,
Çekinmeden doğruları onayladı.
Gerçek kraliçeyi kızdırdı,
Bir güzel aynayı kalayladı,
Sonra da zindana attırdı.

Zindan da çürüyüp ölmedi ayna,
Pamuk Prensesin güzelliğine
Doyamadı baka baka.
Gerçek güzelliği,
Hep içinde sakladı
Yıllar boyunca ayna.

Sevgi Ozan

Benli ğ i Yadsıyan Kadın

Deneme

Bir an, soluk-puslu ve kirli, hiç hatırlanmamak üzere unutulması gereken bir andır. Tıpkı herkesin de dilediği gibi, hiç olmamasını istediği, yok olmasını arzuladığı onursuz bedenler vardır. Ve bir an bile vicdanı rahatsız etmeyecek bir yok oluş dile getirilebilir. Böylesi bir yok oluş duası, korkuya ve ıstıraba neden olan her ne ise ortadan kaldırılmasına dair güçlü ve ısrarcı bir iradede bulunur. Bir insan bir olgu ya da sıradanlığı alt eden bir krizi durum, hemen harcanması ve katledilmesi gereken bir inanç kadar risklidir. Doğrudan yaşamı ve sonsuz mutluluğun balonunu patlatacak olan bir dev iğne kadar tehlikelidir.

Daha önce hiç tanık olmadığı hastalıklı durumun başkışisi olarak maruz kaldığı, boyun eğdiği her ne şiddet biçimi var ise bu biçimin salt nesneleşmiş hali riyakârca sırtarak karşımızda durur. Görülenin çok ötesinde duyulur olmayan kin ve öfkeyle, uzuvlara dair bile düşmanca tavır sergiler. Böylesine iradeyi uzaklaştıran gözü dönmüş istenç; bir var olanın, bir aslanın ya da bir yılanın yaşama içgüdüsünden bile daha yırtıcı ve saldırgandır.

Bilimin değişiyle salt hayvanlar âleminde rastladığımız ilkel olanın vahşiliği, sözde yaratılışı gereği doğasını yadsıyan yalnız yabancılaşarak medenileşen insan, ancak yaşanan korkunç acıdan sonra sıradan uyumlu hayatını alt üst edebilir. İlk olarak yüreğin huzursuzluğu, aklın bulanıklığı en sonunda bedenin sancılara katlanamayan maruz kalmış ruh, nasıl devam edecek aynılığın dünyasına! Mahvedilecek olan saplantılı fikir iken, neden dışsal olanı yok etmeye dayalı kurgular canlandırabilir kafasında... ^^Ya o ya ben başka kazanan yok! Bu dünya yaşanılır olmaktan çok bize dar!^^ Ölümün korkunç yüzünü, güneşin en parlak anında bile karartıyor onursuz elleriyle boğmak istiyorcasına...

İyi bir insan ahlaki olarak, kendi varlığını ve kendinden başka olanın yaşamını ve nefesini yâdsıma düşüncesini aklından bir an olsun geçirmemesi gerekir. Fakat öyle bir an gelir ki insanlığın ideali olan temsili bu kişi, geri döndürülemez yaşananın çılgın korkusuyla, kendi varlığına biçtiği o yüce yaratılışa küfredebilir kendini aforoz dahi edebilir. Acının, yaşanan dünyanın küçük mutluluklarına dair bile gölge düşürdüğü en bilindik hakikattir. O halde acı bu dünyanın ve sürekli zamanının kalıcı tek eseri ise bu dünyaya dair büyük bir karar, maruz kalınan acının hiç yaşanmamışlığını imkânlı hale getirebilir. Ölümsüzlük hayalini ve kutsal acının şerbetini tek yudum içmek bir kurtuluş umudumuz olabilir.

Peki, katlanması mümkün olmayan nedir? Sözde vaat edilmiş olan sonsuz yaşam mı, yoksa ölümün perdesiz masumiyetiyle son bulan acı mı? Budala cesaret ve kaçamak korkaklığın cevabı hangisi olabilir? Eğer bir insan bir kez bile olsa kendi bütünlüğüne parçalamaya dair bir hamlede bulunmuş ise kararı katidir geri döndürülemez...

Esaretin ve aykırılığın bize duyuracağı aynı ağızdan tek bir sözü olacaktır. ^^Ya parlak güneş altında ölmeye ya da sonsuz gebeliğin tekrar doğumuna kadar!^^ Hem gitmek, aynı zamanda da vazgeçmemektir bu... Bu konuşan ağız da kimin? Bir çare yana yakıla arayan bir kadındır, bu ancak. Bir uydurulmuş arzu edilebilirin dışında başka nedir? Bir var olma olanağı kazanmayacak olandır yalnızca. Bir ben, sen ve biz gibi...

Bir kadın doğduğu an itibariyle onu kadın olmaya zorlayan binlerce cellâdı için yücelerden bir hak diliyor. ^^Hiç yok edilmemesi gereken üzerine bir hak diliyorum!^^ Bu hak ki beklide adil olarak bahşedilen tek hak olacak. Salt bir et yığını olmayan bedeni, şehvet uyandıran narin ateşli ruhu, davetkâr bakışların oturduğu yüzü ve dahası bir bütün olarak layık görülmüş, ölümün kıyısına atılmış olanın ilk ve son kez üzerine almak isteği tek kullanımlık bir hak! Musaların Budaların kutsal olanların yeminli sözü

^^Öldürmeyeceksin!^^ Ne kendini ne de kendinden başka olanı! Peki, yerle bir edilmez olan, hangi koşullarda feshedilebilir. Yaşamak için yaşatmak için öldürme eyleminin haklılığı mümkün olabilir mi? Kendi benliğine ya da var olan her bir edimine tecavüzle yeltenmiş olanı öldürerek; bir kadın kendi yaşamına sürülen onursuzluğuna da yok ederek, potansiyel olarak meydana gelebilecek acıyı, hatta intihar eylemini dahi kısmi olarak ortadan kaldırmış olur mu? Kendinden başka olan için bile... Mümkün müdür?

Evrensel olanın aşağılık haklılığı, acıya maruz kalmış olan bir siyahın, kadının, Çingene'nin ya da bir engelliye karşı alelade umursuz tavır, görülmemiş olanı kendi hiçliğinde yok etme haklılığıdır yalnızca. Ezilmiş ve azınlık olanın dışında kalan, soylu aristokrat burjuvalının sahtekâr yüzleri aşağı indirmelidir. İndirilmelidir ki yalnızca üzülme, dövünme, boş yere ağıtlar yakmak ya da birkaç belge imzalamak göz boyarcasına; acılara maruz kalma ihtimali üzerine konuşulan kuru bir ekmek kadar aç bırakır acıyla ezilmiş olanı. Kim nasıl anlayacak peki? Bir seven olabilir mi mümkün mü? Böylesi bir budala anlayış imkânlı olan değildir. Hiç yaşanılmamış olan aynı zamanda da anlaşılamayacak olandır! Böylesi bir söylem samimiyezsiz bürokrasinin ve karmaşanın aldaticılığını basit olarak dile getirmiş gerçekliktir yalnızca...

Korkunun ve saklanmışlığın yüzü hiç anlaşılmamak üzere pusuda bekleyen bir sırtlan gibidir. Bir an bile olsa mutluluk kırıntıları dökülse yıldızlardan, ışıklı aydan, unutulmuş olanının şaklabanlı bin bir çeşit yüzüyle kendini sinsice gösterecektir. Bitimsiz korkunç anı, zamanın içinde donmuş ve her an eriyecek olan ve yanıp tutuşmaya hevesli bir kor gibidir. Bir anlayan duyan ya da sarılmaya güç bulan her kimse, acıya birden capcanlı dokunmuştur. Yalnız o...

^^Unutulsun dilerim, her nasıl olacak bitmesi için, bu ölüm dahi olsa dilerim, en çok ta kendim için... ^^ Kendi katili olacak bir kadın! Nefesini ilk aldığı o ana dem vurarak, hayatına temas etmiş dolaylı dolaysız binlerce katilini yadsıyamamıştır. Yalnız bir masumun günahına girerek, bir tek suç işlemiştir. Bir keskin soluk ve sonsuz bir iç çekişle, bu dünyadaki var oluşunu hiç geri dönmek üzere ortadan kaldırmıştır...

Özlem Y. Uçak

Onuncu Katın Penceresi

Öykü

Binnur taşınıyordu. Koliye yığıldığı bardaklardan bir kaç tane çıkarmadan önce gözüyle adamları saydı. Balkonda iki, aşağıda bir, asansörde iki kişi. Tüpçüyü, her sonbaharda kalorifer peteklerini kontrole gelen kapıcıyı da saysa bu kadar adam girmemişti hiç eve. Ürkekliğini, hatta yalnızlığını göstermemenin yolu neydi bilmiyordu. Alışık değildi bu kadar yabancı adamlarla oldukça yakın durmaya.

"Kahvaltı yapmadıydık. Bir çay içsek..."

Çay isteklerine karşı gelmeye çekindi. Acıdı kendine. Tüm hayatı kolilerin içinde, tanımadığı bu tuhaf adamların elindeydi. Onlara dokunuyor, okşuyor ve sürtünüyorlardı. Böyle düşündü Binnur. Seriydiler. El çabukluğuna hayranlıktan çok endişeyle baktı. Beş farklı ter kokusu evin her tarafını sarınca balkona koşup birkaç kez hızlı nefes alıp verdi. Sırtına sürtündü biri. Yatak odasına girdi. Normalden farklıydı tavırları. Çayı verdikten sonra mı olmuştu böyle... Çekmecenin birini açmış sırtarak bakıyordu. Binnur odaya geçer gibi çabuklukla uzaklaştı oradan. Ne yapacağını bilemedi. İç çamaşırlarını valize koymuştu Allahtan. Aslında tam bu sırada, defolup gidin evimden diyip yaka paça kovmalıydı hepsini. Ama yapmadı. Sanki tutulmuştu.

"Biz yeni eve geçmeden bir yemek yesek harçlık versen..."

Hemen bir yüzlük verdi. Yeni eve geldiklerinde Binnur daha da gergindi. Aradan çok geçmedi ki gardrobun iki kapağı balkondan aşağıya düştü.

"Çocuk düşürdü. Yaptıracağız sen merak etme." dedi adam. Binnur sinirliydi ama her nedense boğazı düğümlendi; gıkını çıkarmıyordu. Sonunda apar topar çekip gittiler.

***

Telefonu çaldı. O tiz ve ağzının içinden konuşan kaba sesi tanıdı. Binnur birkaç gün içinde yeni kapakların hazır olmasına şaşırılmıştı.

"Senin bu dolabın masifmiş. Çok pahalı tuttu. Çocuk ödeyemiyor... Sen versen hepsini?"

Binnur parayı verecekti. Günler sonra adam çıkıp geldi. "İbnenin evladı marangoz oyalıyor. Daha para istiyor. Sen biraz daha ver ben halledeceğim onu..."

Binnur bir an önce kurtulmak istiyordu, hemen verdi. Ertesi gün adam sarı dişlerinin arasından alkol kokusu ile geldi. Savurduğu küfürler Binnur'un kulaklarını tırmalıyordu.

"Marangozun s...m belasını... Kapakların parasını aldı, ödemediğimiz günleri de istedi şerefsiz."

Tepkisiz dinledi. Bir an önce yalnız kalmanın arzusuyla dolapların umurunda olmadığını hiçbir şey istemediğini, paranın da onda kalabileceğini söyledi. “Artık gider misiniz...”

Adam birden kan kusan dev bir ejderhaya dönüştü; 'Vereceksin para, vereceksin. Ya da s...' Bir anda elinde bir cep çakısı bitiverdi. Yüzüne savuruyordu. Binnur duvarda sıkışıp kalmışken mutfağa doğru koştu. Çekmeceleri karıştırdı. Sivri uçlu bir şey aradı. Silahşörler gibi dövüşmeye başladılar.

Çakının sıcak sertliğini omzunda acı şekilde hissetti. Kıvrımından bluzuna değen kan yolu kararıyor, beyine giden damarlarında alev topları akıyordu. Acıdan çok, olanlara karşı biriken intikam duygusu tazeledi onu. "Bana bir daha dokunursan..." gözlerinde kıvılcımlar çakmıştı. Adam alay ediyordu; "ne olur ha ne olur!" Sırıtiyordu bıyık altından dolu dolu. Binnur insancıl davranışın her zaman iyi bir şey olmadığını ayırımına vardı.

Büyük tencerelerden birinin kapağını eline aldı. Arkasında ardına kadar açık pencerenin rüzgârı ensesine vurdu. Her savruluşla profesyonel bir katil soğukkanlılığı ve hırsı doluyordu yüreğine.

Üstüne çullanan seksen kiloluk dev yaratıktı adeta. Tarifi imkânsız bir güçle öyle sert itti ki; adam bumerang gibi geri döndüğü sırada Binnur ani bir hareketle açık pencerenin önünden kenara attı kendini.

Cebindeki yüzükler adamla birlikte havada uçtu. Kimseye zarar veremezdi artık. Binnur masa örtüsü çırparken düşen bir kaşığı izler gibiydi. Kurtulmak ve yeninin başlama anındaki ürpertili heyecanı duyumsadı. Onuncu katın penceresinden aşağıya bakarken kendi kendine, “Sana kötü olacak demiştim” dedi.

Şeyma Dinç

Blank

Öykü

Dünyanın en ücra köşelerindeki varlıklara herhangi bir teknolojik alet ya da uygulama olmadan ulaşabiliyorsak...

Saat 12:30 'da ki biletini son kez saatin doğruluğundan emin olmak için göz ucuyla kontrol ettikten sonra katlayarak sağ cebine üç beş kuruş bozuklukların arasına koydu. Her kış mevsiminde patlak veren en büyük sağlık problemi, bahar nezlesinin son damlaları yüzünden aşağı damlarken etrafa bakınıp belki bir ihtimal tanıdık görürüm umuduyla heyecanlanarak nefesini içine çekti. Belki bu yaşına kadar tanıştığı, samimiyeti olan ya da olmayan herhangi birine hoş çakal diyebilirdi diye düşündü. Fakat ne yazık ki bu istasyondaki hava da ülkenin diğer istasyonlarında aynıydı. Gökyüzü çığlık atarcasına hüznün ve özlem kokuyordu. Yani bulunduğu istasyonun koordinatları diğerlerinkinden farklı olsa da, aynı tadı veren oksijeni ciğerlerine çekebiliyor olmak kendisini oldukça şaşırtmıştı. Ancak ümitsiz değildi, çünkü bu kez soluduğu havanın bambaşka bir tadına bakmaya, yurtdışına gidiyordu. Kim bilebilirdi, belki oralardaki istasyonlar acı duygular kokmazdı. Bunu nispeten uzun bir yolculuktan sonra deneyim edebilecekti. Valizine oturmaktan vazgeçip orada bulunan kendine hayırlı küçük bir kafe de oralet içebilecek huzuru yakalamak için gözlerini istasyonun duvarlarında gezdirip bir kafe bularak kendine bir masa seçti. Oturduktan yaklaşık beş dakika sonra acaba yeterince iç çamaşırı ve çorap aldım mı diye düşündü ve bu onun tren gelene kadar hayallere dalmadan hemen önceki somut düşüncesiydi. Valiziyle birlikte taşıdığı sırt çantasının, gideceği yere varduktan sonra kendisine şiddetli bir bel ağrısı yapacağını anımsadı ve bir kez daha sağlığından şüphelendi. Bu da iç çamaşırı ve çoraptan sonra gelen ikinci somut düşüncesi olabilirdi. Oysa ki psikolojik sağlığı hiçte yerinde olmayan bu kadın artık ruhsal sağlığını kendine dert etmeden yaşamaya çalışıyordu hayatını. Sonunda trenin şiddetli sesinin kulağını parçalamasıyla bir kez daha bu dünyada ikamet eden bir insan olduğunu anımsayıp en az on beş kilo gelen valiziyle altı kiloyu aşan sırt çantasını omuzlayıp trene doğru ilk ağır adımlarını atmaya başladı. Trene doğru yönelirken almış olduğu radikal kararı ve o ana dek yaşadığı her bir detayı olabildiğince hızlı bir şekilde aklından geçirmeye çalıştı. Doğru mu yapıyordu? Mutlu olabilecek miydi? Sualler sorgular derken trenin paslanmış zeminine ayak bastı. İçeride ağır bir koku tüm ruhunu parça parça etmişti ancak o aldırmadı. Oturması gereken koltuğu sırt çantasından kırılıp giden omuzlarıyla ararken arkadan bir ses;

“DUR !”

Bir an duraksayıp yavaşça başını arkaya çevirdi. Acaba bileti göstermeden mi girmiştım soruları aniden beynini kemirmeye başlamıştı. Daha sonra bunun küçüklükten beri ruhunda yaşadığına inandığı, her zaman doğruları söyleyen, ikide bir ağlayan, kendi bilinçaltından beslenen ikizi olduğunun farkına varıp eşyalarını yerleştirerek koltuğuna oturdu. Şuan onu dinlemek için oldukça yanlış bir zamandı. Vücudunu koltuğa iyice yerleştirerek camdan dışarıya göz attı. Derin bir nefes alıp bir daha asla geri dönmeyi planlamadığı bir yolculuğa çıkacaktı. Trenin kalkış saati trene biniş saatinden on beş dakika sonraydı. Gideceği diyarlarda neler yapacağını düşünerek kendisine almış olduğu bu kararın doğruluğunu kanıtlamaya çalışırken zihninin karanlık semalarında o kuvvetli sesi tekrar işitti;

“DUR!”

Bu şey artık fazla olmaya başlıyordu. Az evvel kendi ruhundan duyduğunu sandığı ses bu kez çok daha yakın bir yerden girmişti kulaklarına. Oturduğu yerden kalktı, bulunduğu odadan çıktı ve kompartımanlarda oturanları dikkatlice süzdü. Eğer biriyle göz göze gelseydi kendisine ikide bir dur diye bağırarak kişiye oracıkta iyi bir fırça çekecekti. Ancak malesef şüpheli olabilecek kimseyi görmedi ve koltuğuna geri döndü. Her zamanki gibi vücudunu iyice koltuğa yerleştirerek kalp atışlarını kontrol altına almaya çalıştı. Sakin olmalıydı o anda. Oldukça mühim dakikaların hengameli saniyeleri içerisinde kendini kaybetmemeliydi asla. İkinci sesi duymadan önce düşündüğü ütöpik hayallerine gözlerini kapatarak yeniden adım attı. Derken bir kez daha;

“DUR!”

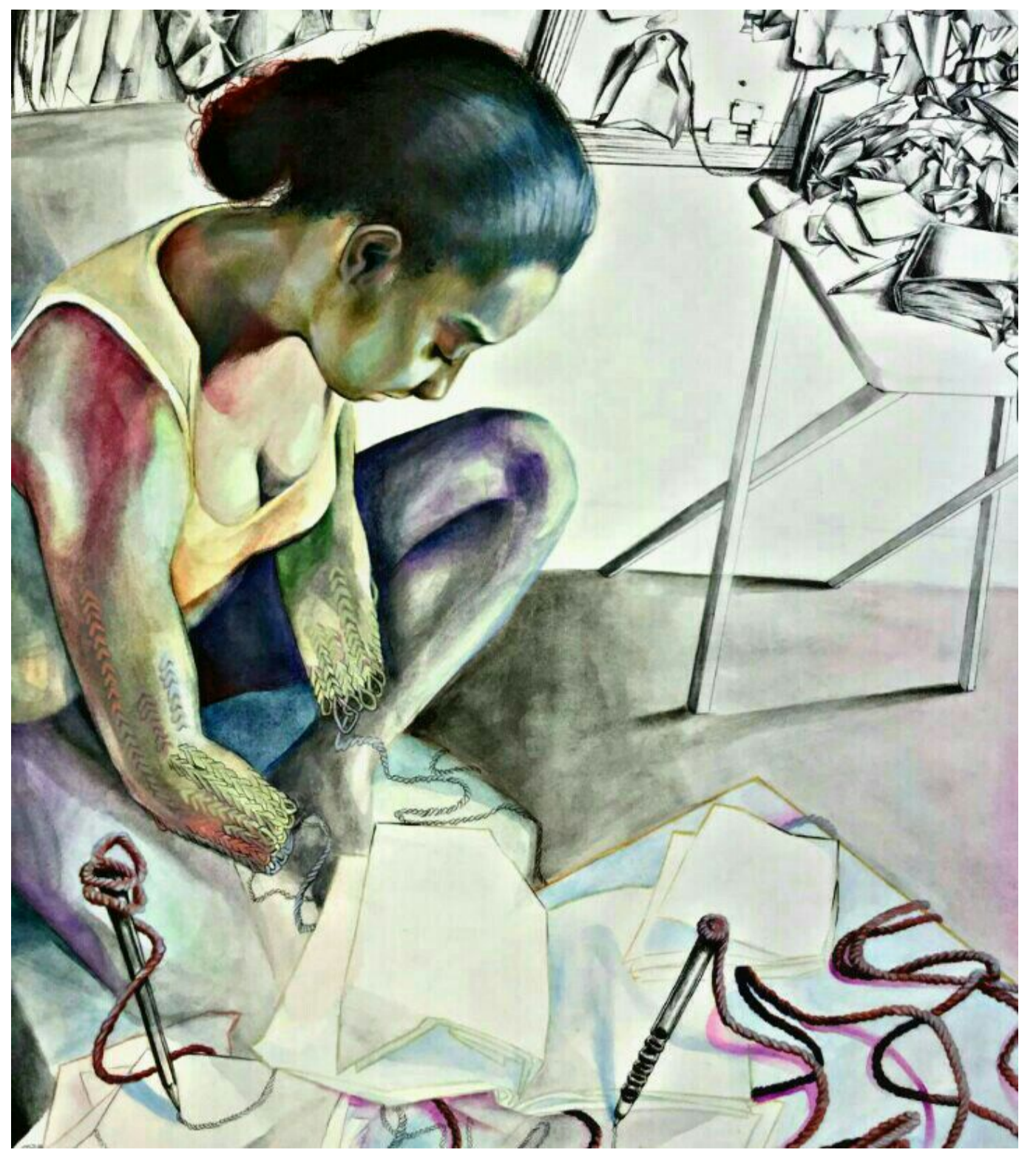
Kadın gözlerini büyük bir sinirle bir kez daha açtı çok daha yakından, tam kulağının dibinden gelen bu sese. Camdan dışarıya göz attı. Etrafına gözleri faltaşı gibi açılmış ruh hastaları gibi bakınıyordu. Ya yıllarca içerisinde olduğuna inandığı ruh ikizi artık sahiden konuşmaya başlamıştı ya da birisi kendisiyle gerçekten dalga geçiyordu. Camdan dışarı bakarken yaklaşık yarım saat önce oturduğu sandalyeye takıldı gözleri. Belki de cüzdanını filan unutmuştu. Trenin kalkmasına son üç dakika kalmıştı. Bu sesin ne anlama geldiğini netleştirmek için bu kez dışarıya hızlıca çıkıp bir göz atma ihtiyacı hissetti. İstasyona geri adım attı. Önce sağa, sonra sola baktı.

Tam orada, on adım ileride bir bankın üzerinde acıyla hareket eden şeye takıldı gözleri. Ve eğer dünyanın en ücra noktalarında ki varlıklara bir teknolojik alet ya da uygulama olmadan ulaşabiliyorsak...

İsmail Buğdaycı

Şiirin İntiharına Bakış

Deneme

Fuzûlî'ye sormuşlar; sen mi daha çok seviyorsun yoksa sevdiğin mi daha çok seviyor? Fuzûlî'nin cevabında ki sır ve ileride sırrın ifşalığı edebiyat ve yaşama bir bam telinin en ince nabzını öldürüp yaşatacağı.

Fuzûlî şu manada seslenir; ben sevdiğimi her yerde söylerim, sözle, kulakla ve orayadan gidemediğim yerlere dağılır sözlerim. Ben sabırsızım onun içinde dolaşır dolanır da anlatırım sevgimi ve sevgiliyi oysa kadın edepten susar. Bir şey demez, kendi içinde konuşur her ne konuşup haykıracaksa. Sevgili daha çok sever çünkü sabrın hidayeti onunladır. Ve zaman değişti divandan uzaklaşıncı haliyle rahleyi tedrisatında ocağında közler söndü. Kadın konuşunca ölmüş. Kadın, edebiyattaki yerini almaya başladığından beri hiç yüzü gülmemiştir, ağlayıp ağlatmıştır. Gerçek hayattan günlüklere kaçmıştır ve orada başka bir yaşam, kapının ötesinde başka bir yaşama başlamıştır. Şiir, kalpte ters bir sırat köprüsü taşır. İntihar kaçınılmazdır evet bazen şairin intiharı şiirinin doğuşuna zemin hazırlamıştır. Yahut onun varlığına işaret etmiştir. Nitekim intiharı zorunlu seçenler öldükten sonra çok sevildiler. Bunlar Fuzûlî'nin, feyzinden istifade edenlerdir;

Sylvia Plath, Nilgün Marmara, Virginia Woolf bir de Tezer Özlü gibi içe saklanan hislerin kansere dönüşüp çok yönlü büyük bir melez şairin yüreklerimizden koparamadığı Didem Madak vardı. Kansere, ölümün öteki perdesine açılan kapıydı. Sylvia Plath daha genç yaşta ruh bozukluğu yaşayıp bunu ruhsal ve bedensel bulanımlarlar ölümünden önce yazdığı " Sırça Fanus " adlı kitabındaki karakteri Esther Greenwood'a kendini bürüyerek iç monologların kendi ruhuyla tartışmalarını okurlarına çıplak bir şekilde dile getirdi. Kitabın sonuna doğru gidilen intiharın yol haritası ve yaşam öyküsünün birbirine paralel olduğunu farkettiğinizde belkide intiharın tek çıkış kaçış kapısı olduğuna kanaat edebilirsiniz. Fanus'un aslında Dünya değilde bir ev olduğunu, aşık olduğu adamla geçirdiği psikolojik ve kişilik bozukluklarından ötürü nefes alamaz hale gelip içinden çıkılmaz nedenlerle intihara kalkıştığını ve sonun da şiir gibi olmasada bir şair gibi ölüyordu. Elbette Fanus'ta yaşayan bir o değildi ardından kendini asarak gelecek olan oğlu Frieda. Nilgün Marmara'nın bitirme tezinin konusu " Sylvia Plath'ın Şairliğin İntiharı Bağlamında Analiz"di. Böyle bir analiz ve böyle bir ruha sahip bir kadın şairin elbette etkilenmemesi Plath'ın varlığını, yok oluşla var edeceğinin daha çok kabul ettireceğinin düşünce hissine sahip olan bir şair elbette intihara meyilli olacaktı.

Nitekim yirmi dokuz yaşında yaşamına son verirken onun Nilgün Marmara olduğuna pek kimsede aldırılmıyordu.

Gerçekten, öldükten sonra kabul ettik bu iki ruh dehasının varlığında. Franz Kafka'nın Babama Mektuplar adlı eserinde onun bilinçaltına inebildiğimiz gibi Plath'ında küçük yaşta babasını kaybetmesi ve ruhundaki o yarayı eserlerine o şekilde yansıtma hissini daha kozmik bir açıdan ele alınacak kadar genişler. Evlenipte mutlu olan ve mutlu ölen hiçbir Kadın şair tanıyamadım. Şiir, ruhta yarası olanlar içindir. Şiir gibi bir hayat ise kaderinde fanus olanlar içindir. Nilgün Marmara'nın Plath için dediklerini aslında kendisi içinde söylediğini, yazdıklarının kendisi için yazdığını bu açıdan ilk defa bir kadın yazarın kendi ruh bunalımı, yaşam ve sanatı tezi yapıp yazdığını düşünüyorum. İki kadın yazarda "Her şeyin yerine hiçbir şey koymuşlardır." Ölümlü bir varoluşla hayat sürdürdüler, varlıkları devam eden. Bir diğer büyük deha ise yaşama ve karanlığa ışık tutan Virginia Woolf'un o tükenmek bilmez mürekkep dolu yaşamıydı. Okula gidemediği halde kendini geliştiren hem bir yazar, düşünür, çevirmen ve güçlü bir eleştirmendir.

Feminizmin en öncülerinden olmakla beraber çok iyi bir incelemecidir. Kadınların yaşadıkları sorunları, evlilikleri, boşanmaları, hak ve hukukların özgürleştirilmesi için uzun yıllar emek veren rehber bir kadın olarak düşünce ve eleştiri merkezinde kendisinden çokça istifade edilmiştir. Küçük yaştan beri evlerine yakın olan Sir

Leslie Stephan Kütüphanesi'nde uzun yıllar ruhunu ve kalemimi besledi. Ne kadar kalem güçlü olsada ruh, kalemi ele geçirecek kadar kutsal bir boyuttu. Nitekim öylede oldu. Önce annesinin ve ardından babasının ölme felaketine dayanamadı ve ardından bıraktığı intihar mektubu ile elli dokuz yaşında karanlığa doğru yol aldı. Ahmet Hamdi Tanpınar'ında küçüklüğünde geçirdiği metafiziksel nöbetle ve görmüş olduğu hayaletler, periler, cinler ve duvarların alçaklaşması eserlerinde ruh durumunu yansıttığı gibi

Virginia Woolf'unda eserlerinde de geçirdiği krizlerin izlenimini yazmıştır. Farklı boyutlarda sesler ve hayaller görmesi onun iç alemine kederli bir acı bırakmıştı. Öyleki Mr. Dalloway'ı okuyanlar; yaşam, bulunduğu skolastik çerçeveye aykırılığını ve intihara gidilen yaşayışın yol haritasını verdiğini göreceklerdir. Yaşamdan hiçbir zaman kaçmamıştır nitekim mutluluğun düşünöde kurmamıştır. Hem bir akıllının hem bir delinin yeteceğini onun kaleminde ve hayatında görebilirsiniz. Tezer Özlü ve Didem Madak küçüklüklerinden beri geçirmiş oldukları fiziksel ve ruhsal hastalıklarını eserlerine yansıtmışlardı. Yaşam öyküleri birbirlerine yakındır.

Tezer özlü henüz çok küçük yaşta Psikiyatri Kliniklerinde kaldığını "Çocukluğun Soğuk Geceleri" adlı eserinde bize derin ve sarsıcı bir dille verir. Öyleki Didem Madak'ın küçük yaşta babasından ayrı yaşaması henüz on üç yaşında annesini kanserden kaybedip derin bir yalnızlık ve korku içinde kalması onun ruh halini ve yaşadıklarının şiirlerinde yaşamasına daha çok şiire kaçıp hayattan kaçışa neden olacaktı.

"Pardösüm bile oldu içinde kaybolduğum. İnsan kaybolmayı ister mi? Ben işte istedim bayım." dizelerinde tüm hayatının geldiği son katreyi vurgulamıştı. Kadın kimliğinden çıkış ve kadın kimliğine geri dönüşü kendi hayat felsefesine göre yorumlamıştır. Kaybolmanın ardından bilinmek ve keşfedilmek istemişti. Kendi deyişle kızına vasiyetinde

"Annesizlikten. Sen sakın şair olma !" Hayatının her köşesinde anne kokusunu ve kucağını arayan küçük bir kız olarak hayata kanserden ötürü gözlerini yummuştur.

Yazıyla kefarete gösteren nice Kadın yazarların olması dileğiyle sevgisiz okur.

Erman Şahin Yüzünün Yalnız Tarafı

Çok uzağında değilim
Gözlerinin çiseleyen yağmurunda
dolaşıyorum
Yüzünün yalnızlığa baktığı tarafta
yaşayan
Islak özlemlerine rastlıyorum
Kendi özlemlerime benzetiyorum
çehrelerini

Onlar anlattıkça
Kendime kızıyorum
Gözlerime sitem ediyorum
Özlemlerimin kuraklığına
Beni alıştırdığı için

Nemlenmiş duvarların arasında
Eski bir koltuğa oturuyorum
Islak bir özlemin evinde
Yüzünden geçmemiş anılarla tanışıyorum

Gözlerimin penceresi buğulanana kadar
Misafir oluyorum özlemlerine
Ellerimi tembihliyorum
Giderken sarılmasınlar diye
Sarılırsa gidemeyeceklerini bildiğimden

Yüzünün yalnız tarafından geçip
Geri dönüyorum evime
Her adımda daha çok
Sitem ediyorum gözlerime
Özlemlerimin kuraklığına
Beni alıştırdığı için.

Ercan Gümüş Tadı Başkaydı Yardım Ve Yataklığın

Tadı başkaydı yardım ve yataklığın gecelere
hele bir de mini mini bir parktaysan, titriyorsan
bilirdim ki itaat saatlerinden hasat çıkmazdı yüzüme
bende kürüyordum,
evlerin önüne yığılmış üç maymunu
söküyordum burkulan bileklerin düş morluğunu
güneşin kamburlu ellerine kan kusuyordum
ellerimin altında ise gümüş ışıltılar kırılıyordu.

Tadı başkaydı yardım ve yataklığın köşelere
gömleğinin kollarını sıvamış suskunluğum,
fırtınalara yelken açacak kostümlerimi ayıklıyor
darağacından, tanımam aslını yaşatmayan hiç
kimseyi,
ha şimdi ha sonsuza ne çok yakasına iliştim
ne çok ölümün sildiği yüzleri özlem tütsüsüyle
çizdim
parmak aralarımında şaha kalkan atların rüzgârıyla,
üşütmez bizi çünkü bütün köşelerim bunun için
yaratıldı
ve ben en son nerede bir kızıl derili gördüğümü
hatırladım.

Tadı başkaydı yardım ve yataklığın zarlara
sabıkama bir yenisi daha eklendi henüz
tekrarlanan jilet izlerinden yönümüz, bölüşmek
içindir
benim içindir, karşısındadır yetimlik garantili hayat,
farkına varamadan gittiler süresiz, istiridye
kabuklarına
tanrıların bitişiği öteki anlarımla gereğince
yaşadıklarım,
sayıları raydan çıktı ve ayakta kalmaktadır
parçalarım,
dile kolay yıllara damgasını vuran bir canım
acımamış hâli
hayallerim gökyüzünün partilerinde zar atmamış
sanki
bu her şeyi siktir edip sevmekten geri kalmamış hâli

Nadya Aktay

Mektup

Mektup

6 Ocak

Bugün oldukça yakınındaydım belki aynı adımları takip ettik aynı yerlere göz gezdirdik ne dersin? Attığım her adımda nefesini, her sokakta kokunun havaya nasıl karıştığını gökyüzüne nasıl da yakıştığını düşledim..

Ağzından çıkan sözcükler, kendini anlatma çaban, şairane ruhun kalbime nasıl da yakışıyor ah sevgilim, bu yollarda elin elimde yürümek vardı (bir iç çekiyorum) Tüm bunları canlandırırken sesin kulağımda yankılandı " Benim güzel gözlü sevgilim, mavi'm, bir kaç saniye içerisinde göz gözeydik güneşin batışına dakikalar kalmış zaman kaybetmek istemiyorum tek bir günüm kaldı , akşama gidiyorum ruhunu kaybetmiş beni içine hapseden 'oraya' geri döneceğim.

... Rüzgarla tepeye doğru koşturuyoruz, sen yoruluyorsun güneş batmak üzere;soluklanma gereksinimindesin duruyoruz o esnada yağmur bizi seyrediyor kaderin muzip oyunları işte zaman hızlandı mı ne güneş batmış yağmur damlalarını üzerimde hissedebiliyorum şairde diyor ya hani " o kadar güzelsin ki yağmur başladı." Bakışlarımı gökyüzüne kaldırıyorum sadece bir kaç dakika her şeyi anlamama yetiyor... Gözyaşlarım yağmurla bir olup canımı acıtıyor

.... Hayal görüyorum sevgilim gökyüzünde şimşekler çakıyor sen yoksun hiç olmamışsın ve ben şimdi kendi karanlığıma geri dönüyorum.

Hislerim ölmüş gözlerim kör; kulağım sağır, sensiz tüm kavramlara...

28 Ocak

Sevgilim, yıldızlara olan tutkumu daima sana anlatmışımdır. Lakin yıldız olmak değil istediğim artık, yıldızları elde etmek istiyorum mutsuzluğu hissettiğim an birinin ayağını kaydırmak; benim için mutluluğu getirmesini istiyorum elimden gelen her şeyi yaptım bana yıldızları al getir tek tek gerçek olsun istediklerimiz... Ben kötü biri değilim inan, ben kendi halinde bir yazarım elimde sadece kalemim var birde seni hissedince atmayı bile unutan bir kalbim şu ara halimi görersen üzülürsün sevgilim... Ölmeyi unutmuş gibi ruhum. düşüncelerimin hiç bir işlevi yok zaman beni almış her adımda izlerinle hayat bulmuş sokaklarında gezdiriyor lakin hiç bir pencerede yoksun ve kimse bana bir şey söylemiyor nerdesin neden gelip almıyorsun neden elimden tutmuyorsun her gün umutlarımı kırıp dökmekten yorulmadın mı?

... Kırgınım sana belirsiz duygularına, netlikten uzak tavırlarına hayal olup uçuşuna beni darmadağın edişine ve ben kül olup yanarken öylece seyredişine çok kırgınım. Mutsuzum ben. Senin kalbine gidecek olan bu sokaklarda kör oldum seni bulamıyorum şu lanet şehirde tek başıma kaldım çılgınlıklarımı duyan yok kendi sessizliğimde sesim kulaklarımı sağır ediyor. daha da beter etme de gel... Özledim

...N'olur şimdi seviyorum desen, ne olur ki

1 Şubat

Diyorsun ya sabret az kaldı nasıl sabrederim ki ben. Şu sabır illeti nedir , zamanın akışına bir tür saygı mı yoksa sevgilim, yoksa kendi kendini kandırma eylemi mi? Hiç bir zaman sabırlı bir insan olamadım. Tabiatımda olmayan bir kavramdı benim için sabretmek kendi kendini yakmaktı... Belki de kafama koyduğumu yapmak için tüm benliğimi bu kavram cehenneminde yakmaya hazırdım kül olup havaya karışacağımı bilerek... Sabredemezdim benim ömrüm buna yetmeyecek kadar kısaydı, hayatı sevme çabam yeterince vakit çaldı benden saatimi hep iki saat geride takip ettim güneşin doğuşu hep daha erkendi ve daha geç batardı. Belki de bu yüzdendir hep bir adım geride kaldım zaman beni istediği gibi kullandı yerle bir etti kül oldum. Sabreder miyim bundan böyle bilmem... Lakin yeterince harcadım zamanımı zira daha fazlası beni alır ölümün kapısına bırakır habersizce geçip giderim. Doya doya yaşamak istiyorum artık bulunduğum bu illet hayatı belki bir gün çiçekli yazarım hayatı belki bir gün severim diye bilmiyorum belki de beklemek le sabretmek kavramlarını ayırt etmeyi öğrenememişimdir belki de yaşamayı bilmiyorumdur. Belki bir gün gelir de anlatırsın bana belki bir gün birlikte sarılırız mutluluğa.

2 Şubat

Yere sinmiş bir izmarit gibi sonmeyi bekliyordum. Beklediğim yağmur damlalarının sığındığı bir mağaraydın sen kuşların soğuklardan göç ettiği baharı saklayan bambaşka bir şehirdin. Ben ise kendine bile hayrı olmayan bir hiçtim. İçimdeki umut her geçen gün batan güneşin peşinden kaçıp uzaklaşıyor benden güneşin doğuşu bir anlam ifade etmiyor çünkü elimden aldığı umutlarımı; seni asla geri getirmiyor. Yazmak zor oluyor sevgilim yazmak bile ağır artık yaşlandım ellerim titriyor kelimelerime dokunan şu kalemi doğru dürüst tutamaz oldum gözlerim ölümümü görmek için yalvarır gibi kapanmak istiyor sonsuza dek kapanmak... Ve ben sadece amin diyorum...

8 Şubat

Gözlerime ilişen kağıtlar var odada sevgilim. Özlemimi, sana olan aşkı döküğüm;
kağıt parçaları,
aşk parçaları,
hüzün parçaları,
sen parçaları....

Paramparça olmuş, içimdeki öfkeyle yıpranmış, rengi solmuş boynu bükülmüş papatyalar gibiler .... Her bir kelime her cümle içimde hüzün biriktiriyor. Nasıl anlatılır sana özlemim, sana olan kırgınlığıma rağmen duyduğum aşk. Aklımın bir köşesinde sen, kalbimin en derininde sen ve yine sen sevgilim rüyalarımda ellerini tuttuğum sarılıpta kokusunu içime çektiğim yine sen. Durmadan düşündüğüm , hayaller kurduğum, unutursa diye korkudan her gece ölüp ölüp bittiğim...

Zihnim öyle bulanık ki sevgilim, hayali gerçekten ayıramıyorum kaç zamandır. Düşüncelerim benimle oyunlar oynuyor, kandırıp duruyor. Nasıl engel olunur, hayal dünyamda kendi düşüncelerimle boğuluyor , kendimi kaybediyorum sanki. Dün gece baş ucumdaydın. Gözlerini hiç ayırmadın, anlatmak istedim dinle istedim beni lakin sana verebildiğim bir tek sessizliğimdi sevgilim, gözyaşlarımdı, hıçkırıklarımdı, içimdeki aşkı sana anlatamamanın burukluğuydu. Gözlerim bir saniye bile kapalı kalmasın diye yalvardım kalbimin ta derinlerinden, ta en ucundan gece bitmesin diye yalvardım. Gitme diye kendi içimde yanıp tutuştum...

Neye yarar sevgilim. Yenik düştüm bak yine yoksun, kalbim acıyor gönlümün en içi, canım çok acıyor....

Sonra odanın kasvetiyle daha da dayanılmaz oluyor yalnızlık, daha da acımasız oluyor yokluğun. Sol yanımda acıyor sevgilim. Süreyya ne güzel anlatmış. Şurama batan, şurama batana özlem demeselerdi bıçak derdim. Öyle yakıyor canımı. Ve sana son sözlerim bunlar; hiçbir zaman bilemeyeceğin kalbimin en derininden sana dökülen bu sözlerim....

Uluslararası Tiyatro Enstitüsü ITI
Dünya Çapında Performans Sanatları Organizasyonu

2019 Dünya Tiyatro Günü Mesajı
27 Mart 2019

Türkçeye Çeviri: Fırat Işıkgil

Carlos CELDRAN, Küba

Ben tiyatronun farkına varmadan önce, eğitmenlerim çoktan oradaydı. Kendi evlerini ve hayatlarının kalan kısmı üzerine olan şairane yaklaşımlarını çoktan inşa etmişlerdi. Onların çoğu tanınmıyordu ya da güç bela biliniyordu. Kendi mütevazı prova odalarında, sessizliğin içinde, seyirci ile dolmuş tiyatrolarında çalıştılar. Yıllar süren çalışmalardan ve önemli başarılarından sonra, yavaşça, kademe kademe buralardan uzaklaştırıldılar ve kayboldular. Kendi kaderimin onların adımlarını takip etmek olduğunu anladığımda aynı zamanda içinde bulunulan o tekrarlanamaz anın şeffaflığına ulaşmaktan başka bir beklentim olmaksızın o güzel ve eşsiz geleneği yaşamayı miras edindiğimi de anlamış oldum. O an ki bir hareketten bir açıklayıcı sözden başka bir şeye sahip olmadığım, bir diğer kişi ile tiyatronun karanlığında karşı karşıya geldiğim andır.

Benim teatral vatanım, ve birkaç saati, üç-beş dakikayı bizimle paylaşmak, bize eşlik etmek için şehrin en ücra köşelerinden gelen seyircileri gördüğüm anda konumlandırılmıştır. Benim hayatım, kendim olmaktan vazgeçtiğim, adeta yeniden doğduğum ve tiyatroculuk mesleğinin ne olduğunu idrak ettiğim o eşsiz anların üzerine inşa edilmiştir. O ne söyleyeceğimizi ve ne yapacağımızı önceden ezbere bildiğimiz anlarda ben orada kendimizin en kişisel, en derin kısmımızı doğru şekli ile yansıtan, o sahne ışıklarının altında, saf, katışıksız geçici bir gerçekliği yaşarım. Benim teatral ülkem, bana ve diğer aktörlere ait olan ülkem, saklandığımız maskelerin arkasından çıktığımız, ellerimizin karanlıkta birleştiği, yapmacık konuşmalardan ve kendimiz olma korkusundan kurtulduğumuz anlardan örülerek yapılmış ülkem.

Tiyatro geleneği yataydır. Bugün dünyanın her köşesinde, her şehirde ya da güzel olan her binada bir tiyatro olmadığı herkesçe bilinir. Benim düşündüğüm şekli ile tiyatro onu icra edenlerin hayatlarıyla, tiyatroya ait sanatsal biçimin yekpare birleştirici bir potada harmanladığı görünmez bir coğrafyada yayılır. Tiyatronun bütün ustaları, kendi ölüm anlarının tekrarlanamaz netliği ve güzelliği içinde ölürler. Hepsi onları koruyup kollayacak ve şöhretli yapacak başka bir meziyete ihtiyaç duymadan, aynı yollardan geçerek ömürlerini tamamlarlar. Tiyatro eğitmenleri bunu bilirler. Kendi işinin özünü oluşturan kesinlikle yüzleşince her bilinirlik geçerliliğini yitirir. Sözü edilen iş ise salt gerçeğin, karmaşanın, gücün ve özgürlüğün, öngörülemez bir risk ortamı içindeki yaratıcı anlarıdır.

Tiyatrocuların yaptığı işlerden geriye, ortaya koydukları eserle ilgili belli belirsiz fikir veren fotoğraf ve videolardan başka bir şey kalmaz. Bununla birlikte o fotoğraf ve video kayıtlarında, dışarıdan bakılınca anlaşılmayacak sessiz seyirci tepkilerini göremeyiz. Söz konusu seyirciler sahnede gösterilenin başka bir yerde ifadesi olmadığını ve bulunamayacağını bilirler.

Orada birkaç saniyeliğine sahneye konmuş olan gerçeklik, hayattan bir tecrübedir, hatta hayatın kendisinden daha şeffaftır.

Tiyatronun kendi içinde başlı başına, koca bir dünyayı kaplayan bağımsız bir ülke olduğunu anladığımda, içimde bir kararlılık oluştu. Bu kararlılık aynı zamanda özgürlüğün farkına varmak anlamına geliyordu. Uzaklara gitmek zorunda değilsiniz. Ya da olduğunuz yerden ayrılmanıza gerek yok. Kendi kendinizden kaçıp gitmenize gerek yok. Siz neredesiniz toplum orada var olur. Yakınlarınızda ihtiyaç duyduğunuz çalışma arkadaşlarınız mevcut. Orada evinizin dışında, günlük hayat bütün anlamsızlığı ve matlığı ile devam ediyor. Orada açık seçik görülen sabit bir yaşamın içinde tüm zamanların en güzel yolculuğunu dizayn etmek için, çalışıp durursunuz. Bu durumda siz aslında hiçbir yere gitmeyen, kaderini ve kendi dünyasının sabitliğini değiştirmeyen gezginler olup çıkarsınız.

Yolculuğunuz bir zaman diliminedir. Tek bir anadır. Kendin gibi olan takım arkadaşlarıyla tekrar edilemeyen o karşılaşmadır. Senin yolculuğun onlara doğrudur. Onların kalbine, özneliliğine doğrudur. Senin yolculuğun onların içinde, onların kalplerinin içindedir.

Uyandıracak ve harekete geçirecek zihinlerine doğrudur sizin yolculuğun. Senin yolculuğun baş döndürücüdür. Kimse onu sınırlandıramaz ve susturamaz.

Kimse onu doğru bildiğini iddia ettiği bir biçime koyamaz. Bu sizin arkadaşlarının hayal dünyasına olan bir yolculuktur. Ücra topraklara ekilmiş, bir tohumdur. Etiktir ve kente aittir. Kendi seyircilerinin vicdanlarına olan bir yolculuktur. Bu yüzden ben hiçbir yere gitmiyorum. Evde kalıyorum. En yakın olduklarımla. Açık seçik belli olan bir durgunluk içinde gece gündüz çalışıyorum. Çünkü ben hızın sırrına sahibim.

Şara N. Yaşar